

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

ด.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎี
คอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ศุภชัย สมนวน

- 1 ต.ค. 2556

3 2700 1

TH 0019382

เริ่มบริการ

30 ต.ค. 2556

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2555

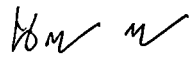
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศุภชัย สมนวน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

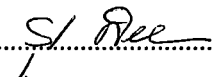
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

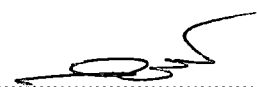
..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณสุนต์)

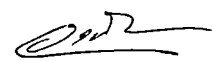
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ นลินี บำเรอราช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณสุนต์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

..... กรรมการ
(ดร.อาพันธ์ชนิด เจนจิต)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกสิกร)

วันที่ 27 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2555

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ จากโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”
มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา รองศาสตราจารย์นลินี บำเรอราช ดร.อาพันธ์ชนิต เจนจิต คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ตลอดจนเพื่อนอาจารย์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอขอบพระคุณ โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา มา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณครอบครัว คณาจารย์ รุ่นพี่และเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนทุกคน คุณฐิติวันท์ วงศ์อยู่ ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดมา ขอขอบคุณ คุณพัชรินทร์ รุจิรานุกูล ที่มีส่วนช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่ บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

ศุภชัย สมนวน

48923424: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้/ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม/ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ศุภชัย สมนวนล: ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (THE EFFECT OF LEARNING ACTIVITY MANAGEMENT ON SOCIAL STUDIES, RELIGION, AND CULTURAL SUBJECT GROUP ON CONSTRUCTIVISM THEORY FOR PRATHOMSUKSA 6th STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: รุ่งฟ้า กิติญาณัฐันต์, Ed.D., สมโภชน์ อเนกสุข, กศ.ด. 278 หน้า. ปี พ.ศ. 2555.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาสาระทางสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน ๆ ละ 32 คน รวม 64 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผลการวิจัย พบว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เจตคติต่อการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

48923424: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; M.Ed.
(CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: LEARNING ACTIVITY BASED/ CONSTRUCTIVISM THEORY/
SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE

SUPACHAI SOMNAUL: THE EFFECT OF LEARNING ACTIVITY MANAGEMENT
ON SOCIAL STUDIES, RELIGION, AND CULTURAL SUBJECT GROUP ON CONSTRUCTIVISM
THEORY FOR PRATHOMSUKSA 6th STUDENTS) ADVISORY COMMITTEE: ROONGFA
KITIYANUSAN, Ed.D., SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D. 278 P. 2012.

The purpose of this research was to study and compare the learning effectiveness, critical thinking skills and attitudes toward the learning activity and social studies, religion and cultural content between the group of Prathomsuksa 6th students who studied with constructivism theory and the group that used regular learning activity. The cluster sampling of this research was two classes of students from Piboonbumpen Demonstration School, each class consisted of 32 students. The research tools were constructivism theory lesson plan, regular lesson plan, achievement test, critical thinking skills test and attitude test toward learning activity and social studies, religion and cultural contents.

The result of this research showed that in the mean score of learning effectiveness, critical thinking skills, and attitudes toward learning activity and social studies, religion and culture, of the post-test of Prathomsuksa 6 students that used constructivism theory learning activity was higher than the pre-test. The mean score of post-test of the group of students that used regular learning activity was higher than pre-test.

When compare the learning effectiveness, critical thinking skills and attitudes toward learning activity and social studies, religion and culture it was found that, the group of Prathomsuksa 6 students that used constructivism theory learning activity had a higher level of post-test at the statistically significant level of 0.05 than those that used regular learning activity.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	12
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	19
ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม	24
การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม.....	30
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	45
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	49
การประเมินตามสภาพจริง.....	57
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	65
เจตคติ	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	81
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	81
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
แบบแผนการทดลอง	98
วิธีการดำเนินการทดลอง	99
การวิเคราะห์ข้อมูล	100
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	101
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	104
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	104
5 สรุปและอภิปรายผล	125
สรุปผลการวิจัย	126
อภิปรายผลการวิจัย	127
ข้อเสนอแนะ	134
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	147
ภาคผนวก ก	148
ภาคผนวก ข	155
ภาคผนวก ค	169
ประวัติย่อของผู้วิจัย	278

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส 2.1.....	17
2	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส 2.2.....	18
3	การเปรียบเทียบบรรยากาศในห้องเรียนระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับแบบเดิม.....	40
4	กำหนดการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม	84
5	กำหนดการจัดการเรียนรู้ตามปกติ.....	88
6	ผลสรุปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	93
7	จำนวนข้อคำถามของแบบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	96
8	แบบแผนการทดลอง	98
9	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ	105
10	ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ.....	105
11	ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 การวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	156
22 การวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	158
23 การวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาสาระทางสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	160
24 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	162
25 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	163
26 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา สาระทางสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	164
27 คะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	165
28 คะแนนแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	167

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 สมการลูกศร.....	31
2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามบทบาทของครูและผู้เรียน	48
3 องค์ประกอบของเจตคติ.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่มีการปฏิรูปการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม นับได้ว่าประเทศไทยได้เข้าสู่ความทันสมัยตามแบบอย่างวัฒนธรรมตะวันตกมากยิ่งขึ้น แม้แต่ทางด้านการศึกษา ที่มีการเริ่มขึ้นอย่างจริงจังและเป็นรากฐานของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของประเทศ อันเป็นช่วงที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก กล่าวได้ว่าเป็นการ “ปฏิรูป” (Reform) การศึกษาของไทยโดยตรง จากการศึกษาที่มีรูปแบบการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ มาเป็นการศึกษาอย่างเป็นทางการ (Formal Education) คือ มีโรงเรียน มีครู มีแบบเรียน มีหลักสูตรและมีการให้ใบรับรองคุณสมบัติ จึงเป็นรูปแบบที่ยึดถือปฏิบัติกันมาตราบนานทุกวันนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ (สุวิชัย โกศลยะวัฒน์, 2545, หน้า 31) การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเกี่ยวพันโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพของคน ให้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ประเทศใดก็ตามที่ประชาชนมีการศึกษาประเทศนั้นย่อมมีการพัฒนา ก้าวไกลกว่าประเทศอื่น ๆ

การศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้เข้ากับสภาพสังคม เพราะสังคมทุกวันนี้มีความเชื่อมโยงซับซ้อน เคลื่อนไหว มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การดำรงชีวิตของคนจึงต้องอาศัยการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนไป แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ กว้างไกล ครอบคลุมสถานการณ์ของสังคมไทยและสังคมโลก เป็นการเรียนรู้แบบไม่รู้จักจบ (สาโรช โศภิตรักษ์, 2546, หน้า 33) ดังนั้น การจัดการศึกษาในปัจจุบันจะต้องจัดตามแนวความคิดทางการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือการศึกษาที่ดีจะต้องให้วิธีการเรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนมากกว่า เน้นเนื้อหาโดยตรง ถ้าการศึกษาเน้นการให้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว เชื่อว่าผู้เรียนก็จะใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างไม่รู้จักจบไปเพิ่มพูนความรู้ต่าง ๆ ให้มากขึ้นต่อเนื่องตลอดไป กลายเป็นผู้เรียนตลอดกาล มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการให้ความรู้ที่ดี คือ ความรู้ที่ใช้แล้วยิ่งหาความรู้เพิ่ม (โกวิท ประวาลพฤกษ์, 2542, หน้า 14) และการศึกษาทำให้เป็นคนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 1) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังในมาตราที่ 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้อง ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และได้กล่าวถึงรูปแบบวิธีการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เชื่อว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้ ดังในมาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการไว้ว่า สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผูกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 7)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ระบุถึง การมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ก, หน้า 4) และยังเป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผู้เรียนสามารถเลือกการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ (อุดม เขยกิจวงศ์, 2545, หน้า 59) ทิศนา แคมมณี (2548, หน้า 120) ระบุว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 2) ที่ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่าเป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถ ความต้องการ และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

การจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญและผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ซึ่งกราสเซอร์ฟิลด์ (Glaserfeld, 1998 อ้างถึงใน ปฤษณา สุริยะวงศ์, 2544) กล่าวถึงทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ว่าเป็น

ทฤษฎีความรู้ที่มีรากฐาน มาจากปรัชญา จิตวิทยา การศึกษาที่เกี่ยวกับการสื่อความหมายและการควบคุมในตัวคน ทฤษฎีของความรู้ก็คือ ได้แก่ ความรู้ไม่ได้เกิดจากการรับรู้เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างขึ้น โดยบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจ และหน้าที่ของการรับรู้ คือการปรับตัวและการประมวลประสบการณ์ทั้งหมด แต่ไม่ใช่เพื่อการค้นพบที่เป็นจริง การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมเป็นแนวทางหนึ่ง ที่นักเรียนจะได้รับทั้งความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 15) กล่าวถึง ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้ จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม พยายามที่จะนำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์และประสบการณ์ที่ตนพบเห็นมาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) หรือเรียกว่า Schema โครงสร้างทางปัญญานี้ประกอบด้วยความหมายหรือความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่แต่ละบุคคลมีประสบการณ์ เป็นความเชื่อ ความเข้าใจ คำอธิบายความรู้ของบุคคลนั้น ซึ่งสอดคล้องกับเมอร์ฟี (Murphy, 1997 อ้างถึงใน สุมาลี กาญจนชาติ, 2543, หน้า 1) กล่าวถึง การเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ว่า นอกจากนักเรียนจะสร้างความรู้ด้วยตนเองได้แล้ว นักเรียนยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้อีกด้วย และสุรางค์ โคว์ตระกูล (2548, หน้า 210-211) กล่าวถึง แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ว่ามีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการของพียาเจต์ (Piaget) และวิกทอทสกี (Vygotsky) ทั้งสองทฤษฎีมีความคิดเห็นร่วมกันในคุณลักษณะทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซึม ผู้เรียนสร้างความความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้นกับความรู้เดิมและความเข้าใจที่มีอยู่ในปัจจุบัน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ และการจัดสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมามีพบว่า ไม่ประสบความสำเร็จในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทำให้ไม่สามารถสร้างคนให้มีพื้นฐานทางการคิด วิธีการเรียนรู้ การมีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต การจัดการศึกษานั้น ไม่ได้นำธรรมชาติของการเรียนรู้ของเด็กมาใช้ประโยชน์แต่มุ่งเน้นไปที่การสอน การกำหนดรายวิชา มีบทเรียนที่แน่นอน มีการสอบ มีครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องผลักดันมาให้ความรู้เด็ก ความรู้ทุกอย่างมาจากครูที่สอน ทั้ง ๆ ที่เด็กทุกคนสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 16) จากการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีลักษณะขาดความสนใจใฝ่รู้ คิดไม่เป็น แก้ปัญหาไม่ได้ ขาดการปฏิบัติและการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ไม่เป็นองค์รวมและเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริง ขาดการฝึกฝนทักษะกระบวนการที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ (ทศนา เขมมณี และชนาธิป พรกุล, 2544, หน้า 35-49) ดังนั้น

ผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงแนวความคิดเดิมไปสู่แนวความคิดใหม่ คือ เปลี่ยนจากการมุ่งถ่ายทอดความรู้ที่สะสมไว้ เป็นการให้อิสระแก่ผู้เรียนที่จะเลือกทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ เปลี่ยนจากการเป็นผู้ถ่ายทอดมาเป็นผู้ร่วมเรียน และเปลี่ยนจากการเป็นผู้ควบคุมมาเป็นต้นแบบของการเป็นผู้เรียนที่แบ่งปันให้กับเด็ก ส่วนผู้เรียนต้องเปลี่ยนกรอบแนวคิด จากการเป็นผู้รับการถ่ายทอดจากผู้อื่น มาเป็นผู้สำรวจ ค้นคว้า ทดลองเพื่อสร้างความรู้ หาประสบการณ์ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 16-17) จากการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยของปติญา ศิลาแสง (2549, บทคัดย่อ) พบว่า การสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่มช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ สมศรี คงวงศ์ (2542, บทคัดย่อ) ยังพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่ม ก่อเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าแสดงออก ทักษะการทำงานกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับละเอียด มาติ (2546, บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่มว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่มในด้านบรรยากาศในการเรียนการสอนและด้านประโยชน์ในการเรียนอยู่ในระดับดีมาก โดยบรรยากาศในการเรียนการสอนทำให้รู้สึกสนุกสนาน ส่วนด้านประโยชน์ในการเรียน มีความรับผิดชอบ รักการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ ไพจิตร สดวกการ (2539, บทคัดย่อ) ยังพบว่า การถ่ายโยงการเรียนรู้อของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอรูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มไว้หลายรูปแบบ โดยมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความสนใจในรูปแบบการสอนของไดรเวอร์และเบลล์ (Driver & Bell, 1986) ที่ได้พัฒนาขึ้นมา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (Orientation) ขั้นที่ 2 ขั้นดึงความคิด (Elicitation) ขั้นที่ 3 ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด (Restructuring of Ideas) ขั้นที่ 4 ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of the New Ideas) และขั้นที่ 5 ขั้นทบทวน (Review) ทั้ง 5 ขั้นตอน มีความสอดคล้องและเอื้อที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ กล่าวคือ ขั้นนำและขั้นดึงความคิดเป็นขั้นที่ได้ให้ความสำคัญกับความเดิมของผู้เรียน ขั้นปรับเปลี่ยนความคิดและนำความคิดไปใช้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม โดยผ่านกระบวนการคิดและนำความรู้ไปใช้ และขั้นทบทวนเป็นขั้นตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปรูปแบบดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4

ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ เป็นกลุ่มสาระที่ใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานความคิด การเรียนรู้การแก้ปัญหา ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียนเป็นการ เรียนรู้ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบน โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่ รับผิดชอบ มีความสามารถในการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าที่เหมาะสม ให้ผู้เรียน เกิดความเจริญงอกงาม (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2545, หน้า 32) ความสำคัญ และธรรมชาติ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่ต้อง เรียนรู้ตลอด 12 ปีการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมจนถึงมัธยมศึกษา ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา มีลักษณะเป็นสหวิชา ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน จึงมีความจำเป็นในการพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงาม ในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านความรู้ จะให้ความรู้ผู้เรียนในเนื้อหา สาระที่เป็นความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของวิชาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ ด้านทักษะ กระบวนการ ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะและกระบวนการ มีจุดเน้น คือ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการกลุ่ม ด้านเจตคติและค่านิยมในด้าน ต่าง ๆ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 1-3) การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียนรู้ในสิ่งที่ เกี่ยวข้องกับผู้เรียน มีความหมายต่อผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2545, หน้า 36)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ประกอบไปด้วยมาตรฐาน 2 ข้อ คือ มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจ และปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและ วัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจ ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จากมาตรฐานทั้ง 2 ข้อ ได้กำหนด ขอบข่ายการเรียนรู้ที่มีแนวความคิดรวบยอดเกี่ยวข้องกับศาสตร์ต่าง ๆ หลายศาสตร์ คือ สังคมวิทยา มนุษยวิทยา รัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ โดยศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์ ในฐานะที่เป็นสมาชิก ของสังคม มีวัฒนธรรม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นกลุ่ม ศึกษาสถาบันทางสังคม การจัดระเบียบ ทางสังคม มุ่งให้เกิดความเข้าใจต่อระบบการเมือง การปกครอง โดยเฉพาะบทบาทและหน้าที่ใน ฐานะพลเมืองของประเทศ ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ศึกษาการจัด

ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทย และหลักกฎหมายที่สำคัญ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เพื่อจะได้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมต่อสังคมอย่างมีเหตุผล มีความสามารถที่จะฉลาดเลือกประเมิน คิดพิจารณาผลที่เกิดจากการเลือกและตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 3)

จากการประเมินผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในชั้นเรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดีพอ และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา โดยพิจารณารายมาตรฐานการเรียนรู้ พบว่า ยังมีบางมาตรฐานที่ต่ำกว่าเกณฑ์ โดยเฉพาะสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม และหากพิจารณาคะแนนสอบของนักเรียน พบว่า จำนวนร้อยละ 30.43 ที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2554) ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างแท้จริง นักเรียนอาจมีทักษะกระบวนการคิดที่ไม่ดีพอ อาจเป็นเพราะครูยังขาด กิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน เช่น การสอนกำหนดให้นักเรียนทำ ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ โดยครูเป็นผู้รู้มากที่สุด เป็นผู้เชี่ยวชาญในชั้นเรียน เป็นผลให้นักเรียนไม่รู้จักคิด โดยเฉพาะทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นกระบวนการที่จำเป็นในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับทิสนา แคมมณี และคณะ (2544, หน้า 149-150) ระบุว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ความคิดที่ผ่านการพิจารณาถึงข้อมูล หลักฐาน และเหตุผลมาอย่างรอบคอบแล้ว ซึ่งความคิดที่ได้นี้จะสามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางในทุก ๆ สถานการณ์ เพราะการกระทำใด ๆ ก็ตามควรต้องผ่านการคิดที่รอบคอบก่อน การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นพื้นฐานของการคิดทั้งปวง เมื่อบุคคลคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว และได้ความคิดที่ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มาแล้ว การคิดที่ได้นี้สามารถนำไปใช้ต่อไปได้ในกระบวนการอื่น ๆ เช่น นำไปใช้ในการตัดสินใจ นำไปใช้ในการแก้ปัญหา ยังพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สามารถที่จะกระตุ้นให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนบางคนยังขาดความสนใจ เบื่อหน่าย เกรียด และไม่สนุกสนานในการเรียนการสอน ดังที่ ตำลี รักสุทธิ (2540, หน้า 14) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีและสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ความรู้ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการกระทำเอง ปฏิบัติเอง และจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีความสุข สนุกสนานไม่เบื่อในการเรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเรียนแล้วไม่เครียด มีความสุขเมื่อได้เรียน

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมผู้วิจัยจึงได้สนใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ
2. เพื่อศึกษาทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมสามารถใช้เป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปัจจุบัน

2. เกิดองค์ความรู้ในกระบวนการ กิจกรรมการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3. ได้เผยแพร่แนวความคิดของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเป็นแนวทางการพัฒนาในวิชาอื่น อีกต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 160 คน ซึ่งโรงเรียนได้จัดห้องเรียนแบบคละความรู้ความสามารถของนักเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้องเรียน ๆ ละ 32 คน รวม 64 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยวิธีการจับสลากจาก 5 ห้องเรียน ให้ได้ 2 ห้องเรียน แล้วจับสลากห้องเรียนกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน กลุ่มทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม และกลุ่มควบคุม ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเมืองการปกครอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มารยาทและวัฒนธรรมไทย

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็นเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 60 นาที รวม 14 ชั่วโมง

5. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการสอน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

5.1.1 การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

5.1.2 การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

5.2.2 ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

5.2.3 เจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม หมายถึง การดำเนินการที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ ผู้จัดสถานการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยตามความสามารถของนักเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ใช้รูปแบบของไดรเวอร์ และเบลล์ (Driver & Bell, 1986) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (Orientation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมาย และเกิดแรงจูงใจในการเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นดึงความคิด (Elicitation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความเข้าใจที่มีอยู่เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน อาจให้ผู้เรียนอภิปรายกลุ่มหรือเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม ขั้นนี้จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล

ขั้นที่ 3 ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด (Restructuring of Ideas) เป็นขั้นตอนที่สำคัญของบทเรียน ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย ขั้นตอนย่อยดังนี้

- ทำความกระจ่างและแลกเปลี่ยนความคิด (Clarification and Exchange of Ideas)

ผู้เรียนจะเข้าใจดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับผู้อื่น

- สร้างความคิดใหม่ (Construction of New Ideas) จากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนเห็นแนวทางรูปแบบ วิธีการที่หลากหลายในการตีความจากปรากฏการณ์แล้วกำหนดเป็นความคิดใหม่

- ประเมินความคิดใหม่ (Evaluation of the New Ideas) โดยการทดลองหรือ การคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนควรวางแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดที่เลือก (Alternative Ideas) ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พึงพอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า

ขั้นที่ 4 ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of the New Ideas) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย

ขั้นที่ 5 ขั้นทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะได้ทบทวนว่าความคิดความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียน กับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่บท 2) ขั้นดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และ 3) ขั้นสรุป

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง ผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ ความเข้าใจสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่วัดได้จากคะแนนการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ชุดข้อคำถามที่ใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

5. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูล หรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหาโดยใช้ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของตนเองในการพิจารณาหลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสรุปได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งประกอบด้วยทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการนิยามปัญหา 2) ด้านการเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 3) ด้านการตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น 4) ด้านการกำหนดและเลือกสมมติฐาน และ 5) ด้านการลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล ตามแนวคิดของเดรสเซล และเมย์ฮิว (Dressel & Mayhew, 1957, pp. 179-181) ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

6. แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ชุดข้อคำถามที่ใช้วัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดของเครสเชล และเมย์ฮิว ซึ่งประกอบด้วยทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการนิยามปัญหา 2) ด้านการเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 3) ด้านการตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น 4) ด้านการกำหนดและเลือกสมมติฐาน และ 5) ด้านการลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งกำหนดสถานการณ์สอดคล้องกับสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

7. เจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเนื้อหาสาระในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งวัดได้จากแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

8. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง แบบสอบถามความคิดเห็น หรือความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเนื้อหาสาระ ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นลักษณะคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบลิเกิร์ต ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 30 ข้อ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐาน แนวทางในการวิจัย โดยศึกษารายละเอียดตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism)
4. การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism)
5. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
7. การประเมินตามสภาพจริง
8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
9. เจตคติ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ทำไมต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติ และสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ข)

เรียนรู้อะไรในสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. **ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม** แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอน ไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2. **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม** ระบบการเมืองการปกครอง ในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

3. **เศรษฐศาสตร์** การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. **ประวัติศาสตร์** เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

5. **ภูมิศาสตร์** ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลก อย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธา และ ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคม โลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้าน ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและ สามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุปล และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรคัวัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. ผู้เรียน ได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยและเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง
2. ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดการตัดสินใจ
3. ผู้เรียน ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียน ได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่าย ของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้น และวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง
4. ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ผู้เรียน ได้เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาคและประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพสังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ โดยเน้นความเป็นประเทศไทย
2. ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น
3. ผู้เรียน ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น
4. ผู้เรียน ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
5. ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ ไปสู่การทำ ความเข้าใจในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม

ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศ ในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
2. ผู้เรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยายประสบการณ์เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาแนวคิด และวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้และศึกษาความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้
3. ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกลงและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม
5. ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคม ได้ตลอดชีวิต

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาใน สารที่ 2 หน้าทีพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีมาตรฐาน 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข และมาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงได้วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนาของผู้เรียนและสถานศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส 2.1

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายจราจร - กฎหมายทะเบียนราษฎร - กฎหมายยาเสพติดให้โทษ - เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. เป็นต้น ◆ ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว
2. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรม อันดีงาม	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม ◆ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย ◆ แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย
3. แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและสำคัญของมารยาทไทย ◆ มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น <ul style="list-style-type: none"> การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด
4. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม ◆ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่าง ๆ ในสังคมไทย ◆ แนวทางการรักษาวัฒนธรรม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
5. ติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสาร ในการเรียนรู้ได้เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แหล่งข่าวต่าง ๆ สถานการณ์จริง ◆ ประโยชน์จากการติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ◆ หลักการเลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารจาก สื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่อที่ไร้พรมแดน

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส 2.2

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. เปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> ◆ บทบาท หน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล
2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริม ประชาธิปไตย ในท้องถิ่นและประเทศ
3. อภิปรายบทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> ◆ การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ระเบียบ กติกา การเลือกตั้ง ◆ สอดส่องดูแลผู้มีพฤติกรรมกระทำผิด การเลือกตั้ง และแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ◆ ตรวจสอบคุณสมบัติ ◆ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ที่ผู้เรียนต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามทั้งทางด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านเจตคติและค่านิยม และด้านการจัดการและการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียน ยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนา การธำรงรักษาไว้ซึ่งระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี สามารถบริหารจัดการทรัพยากรให้มี ประสิทธิภาพ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสังคม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

แนวทางจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

แนวทางจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ควรจัดให้มีคุณภาพในทุกรายวิชาและทุกชั้นปีได้นั้นต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของ ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตน จากความรู้ที่ได้เรียน ผู้เรียนต้องได้เรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทั้งใน ส่วนกว้างและลึก หลักการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ (กรมวิชาการ, 2544 ก)

1. การจัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย โดยเน้นแนวคิดสำคัญ ๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ทั้งในและนอกโรงเรียนได้ เป็นแนวคิด ความรู้ที่คงทน ยั่งยืนมากกว่าที่จะศึกษาในสิ่งที่ เป็นเนื้อหา ข้อเท็จจริงมากมายกระจัดกระจาย แต่ไม่เป็นแก่นสาร ด้วยการจัดกิจกรรมที่มีความหมาย ต่อผู้เรียนและด้วยการประเมินผล ที่ทำให้ผู้เรียนต้องใส่ใจในสิ่งที่เรียน เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาได้ เรียนรู้และทำอะไรได้บ้าง

2. จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ โดยบูรณาการตั้งแต่หลักสูตร หัวข้อที่จะเรียน เชื่อมโยงเหตุการณ์ พัฒนาการต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลกเข้าด้วยกัน บูรณาการ ความรู้ ทักษะ ค่านิยมและจริยธรรม ลงสู่การปฏิบัติจริง ด้วยการชี้แหล่งความรู้ สื่อเทคโนโลยี ต่าง ๆ และสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

3. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม จัดการเรียนหัวข้อการเรียน ที่สะท้อนค่านิยม จริยธรรม ปทัศถานในสังคม การนำไปใช้จริงในการดำเนินชีวิต ช่วยผู้เรียนให้ได้คิด อย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตน และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

4. จัดการเรียนการสอนที่ทำทาบ คาดหวังให้ผู้เรียน ได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งในส่วนตัว และความเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้ผู้เรียนใช้วิธีการสืบเสาะ จัดการกับการเรียนรู้ของตนเอง ใส่ใจและ เคารพในความคิดของผู้เรียน

5. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ ให้ผู้เรียน ได้พัฒนาการคิดตัดสินใจ สร้างสรรค์ ความรู้ด้วยตนเอง จัดการตนเองได้ มีวินัยในตนเองทั้งด้านการเรียน การดำเนินชีวิต เน้นการจัด กิจกรรมที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ ความสามารถไปใช้

การจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้น ครูผู้สอนจะใช้วิธีที่หลากหลายผสมผสานกันเหมือนกับการสอนอื่น ๆ เพราะเหตุว่า ไม่มีการสอน วิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียว การสอนที่ดีคือการสอนที่มีประสิทธิภาพและความเหมาะสมกับ สถานการณ์ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนและนักการศึกษาในปัจจุบันรู้ว่า การพัฒนา รูปแบบการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับครูผู้สอนซึ่งมีบุคลิกภาพต่างกัน ผู้เรียนที่มี ความแตกต่างกัน และบริบทที่แตกต่าง กันเป็นสิ่งที่ทำได้ ครูผู้สอนบางคนและนักเรียนบางกลุ่ม อาจชอบใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคล ครูบางคนและนักเรียนบางกลุ่มอาจชอบใช้ทั้งสองวิธี อย่างไรก็ตาม ตัวครูผู้สอนก็จะต้องมีคามยืดหยุ่น ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนบ้าง พร้อมทั้ง มีการวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี (กรมวิชาการ, 2544 ก)

ทักษะกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (พันธณีย์ วิหคโต, 2547, หน้า 40-49) มีดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นส่วนร่วม ได้แก่ กระบวนการประชาธิปไตย กระบวนการ มีส่วนร่วม กระบวนการบริหารจัดการ/ การจัดการ-การวางแผน-การสังเกต-การค้นคว้า กระบวนการฟังพา การแข่งขัน การประสานประโยชน์ กระบวนการทางสังคม กระบวนการเรียนรู้ แบบประสบการณ์ ทักษะชีวิต กระบวนการกลุ่ม กระบวนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กระบวนการ สร้างสรรค์สังคมและวัฒนธรรม กระบวนการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กระบวนการ เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ เป็นต้น

2. กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเฉพาะด้าน คือ

2.1 กระบวนการทางปัญญา ได้แก่ วิธีการทางประวัติศาสตร์/ กระบวนการในการ แสวงหาข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ อันประกอบด้วย ทักษะในการศึกษาค้นคว้า สืบค้นข้อมูล ข่าวสาร การวิเคราะห์ปัญหา การแสวงหาข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และพัฒนากระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการติดตาม ข่าวสาร กระบวนการเลือกรับข่าวสาร โดยการศึกษาอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2.2 กระบวนการทางปฏิบัติ ได้แก่ กระบวนการทำงาน กระบวนการใช้เทคโนโลยี และการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะในการประกอบอาชีพ ทักษะการจัดทำและใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กระบวนการฝึกทักษะทางสังคมศาสตร์ กระบวนการฝึกปฏิบัติ กระบวนการเสนอรายงาน กระบวนการย่อยข้อมูล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นต้น

2.3 กระบวนการทางความรู้สึก ได้แก่ กระบวนการประเมินทางเลือกและตัดสินใจ กระบวนการพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ทักษะดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตัวอย่างวิธีการเรียนการสอน ที่สามารถนำไปใช้ทั้งการเรียนการสอนกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และการศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2544 ค)

1. การระดมสมอง การให้ผู้เรียนได้มีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งในกลุ่มย่อยและการเรียนร่วมชั้นทั้งชั้น ผู้เรียนได้อภิปรายและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ วิธีการนี้ยังทำให้ผู้เรียนได้แสดงพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่ การนำความรู้มาใช้ในการศึกษาเรื่องที่เรียน และการตรวจสอบความเข้าใจของตนเองที่ยังไม่ถูกต้องอีกด้วย

2. กรณีศึกษา เป็นการฝึกให้ผู้เรียนอ่านเรื่องสั้น ๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ผู้เรียนสร้างข้อสมมติฐาน กรณีศึกษาทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การคาดเดาด้วย

3. การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานด้วยกันในกลุ่มย่อย และที่สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกันมาร่วมกันทำงาน ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการเรียน ผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้รู้ เป็นแหล่งความรู้ให้กันและกัน การเรียนแบบร่วมมือมีหลายวิธีการ

3.1 Jigsaw เป็นวิธีการเรียนรู้บนพื้นฐานที่ผู้เรียนแต่ละคนเสมือนเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง แล้วทำหน้าที่ให้ความรู้แก่เพื่อนในกลุ่ม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์กันและกัน

3.2 Numbered Heads Together ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานที่จะตอบคำถามที่ครูกำหนดให้ เมื่อครูมอบให้หมายเลขใดหมายเลขหนึ่งเป็นผู้ตอบ ผู้เรียนคนนั้นก็ต้องตอบคำถามที่ได้จากการที่ทุกคนในกลุ่มร่วมกันหาคำตอบแล้ว เป็นวิธีการที่ส่งเสริมบรรยากาศการแข่งขันบนพื้นฐานของการร่วมมือกันเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ผู้เรียนได้มีโอกาสทบทวนในสิ่งที่เรียนและได้พัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ

3.3 Think-Pair-Share ให้ผู้เรียนแต่ละคน ได้ศึกษาเรื่องหรือหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ตามคำฟังแต่ละคนก่อน หลังจากนั้นจึงจับคู่อภิปรายในสิ่งที่แต่ละคนได้ศึกษามาแล้วนั้น เมื่อได้รับฟังความคิดเห็นกัน ได้ทบทวนกันแล้วก็จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่ของตนร่วมกันในชั้นด้วย วิธีการนี้มีประโยชน์ที่จะช่วยให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความเข้าใจในแนวคิดที่เป็นของตนเอง

4. การโต้วาทิ วิธีการนี้มุ่งให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าและเชื่อมโยงในสิ่งที่ศึกษาค้นคว้า เข้าด้วยกัน กิจกรรมโต้วาทิ ช่วยให้ผู้เรียน ได้ฝึกการจัดระบบข้อมูลความรู้ต่าง ๆ มาสนับสนุน ความคิดเห็นของตนและใช้ทักษะทางภาษาเพื่อสื่อสารจุดใจผู้อื่น

5. การจัดประสบการณ์นอกสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียน ได้สังเกตและได้รับประสบการณ์ตรง ในชีวิตจริง โดยใช้สังคมเป็นเสมือนห้องปฏิบัติการของผู้เรียนทั้งผู้เรียนและครู ได้ฝึกการวางแผนล่วงหน้าก่อนที่จะรับประสบการณ์เหล่านั้น

6. การเขียนบรรยาย เพื่อฝึกทักษะการเขียน โดยให้ผู้เรียน ได้คิดประเด็น คำถามต่าง ๆ รวบรวมความรู้แล้วนำมาถ่ายทอดด้วยการเขียนให้ผู้อื่น ได้เข้าใจความคิดเห็นของตนส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ทบทวนสิ่งที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้มาแล้ว มาผสมผสานกับความรู้ใหม่ และเขียนถ่ายทอดออกมา

7. การจัดระบบความคิดด้วยกราฟฟิก ทักษะการเขียนและอ่านกราฟฟิกเป็นกิจกรรม ที่สำคัญ ที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ แผนภูมิ แผนผัง ตาราง กราฟ แผนที่ความคิดต่าง ๆ ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะการคิดผ่านการใช้กราฟฟิกเหล่านี้

8. การอ่านร่วมกันในกลุ่ม ในขณะที่ทำงานกลุ่มผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านด้วยการอภิปราย ซักถามร่วมกันกับเพื่อน

9. การสัมภาษณ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รู้จักตั้งคำถามเพื่อเตรียมการสัมภาษณ์ รู้จักการตีความข้อมูลที่ได้รับการสัมภาษณ์และรายงานผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำให้ผู้เรียน ได้สร้างประสบการณ์ความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างชุมชน ครอบครัว และ โรงเรียนอีกด้วย

10. การเขียนอนุทิน เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน ได้เขียนแสดงความคิด ความรู้ที่ได้อย่างเสรี ผู้เรียน ได้มีโอกาสเชื่อมโยงในสิ่งที่เรียนกับความสนใจและประสบการณ์ของเขา

11. การบรรยาย การฟังคำอธิบายจากครูยังเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าในกรณีที่ผู้สอน ต้องการให้ผู้เรียน ได้มีพื้นฐานความรู้ที่ถูกต้องตรงกัน ซึ่งควรใช้ในระยะเวลาอันสั้น

12. การรายงาน เป็นชิ้นงานที่สะท้อนการศึกษาค้นคว้าในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง การรายงานผลด้วยการเขียนเป็นรายงานหรือพูดรายงานด้วยการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบ ทั้งยังส่งเสริมเรื่องความรับผิดชอบและวินัยให้แก่ผู้เรียนด้วย

13. การแสดงบทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามความคิดสร้างสรรค์และตามสถานการณ์ที่เป็นจริง ผู้เรียนได้ฝึกการตัดสินใจมีการพัฒนาทักษะทางสังคมรู้จักเตรียมการด้วยการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลก่อนการแสดง

ในปัจจุบันนี้มีรูปแบบและวิธีสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อยู่หลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีจุดเด่นและจุดด้อย ดังนั้นในการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครูผู้สอนต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะนำมาใช้พัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะควรจะใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูผู้สอนจะต้องศึกษารูปแบบและวิธีสอนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ แล้วจึงเลือกรูปแบบและวิธีสอนที่เหมาะสมและเสริมสร้างพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ให้เป็นคนเก่ง เป็นคนดี มีความสุข และเรียนรู้อย่างมีความหมาย

แหล่งการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้เรียนและผู้สอน สามารถศึกษาหาความรู้ได้จากหนังสือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคคล การสื่อสารและเทคโนโลยี แหล่งวิทยาการต่าง ๆ เช่น สถาบัน องค์กร หน่วยงาน ห้องสมุด ศูนย์วิชาการทั้งภาครัฐและเอกชน สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้ ได้แก่

1. สามารถสนองมาตรฐานการเรียนรู้และเป้าหมายของโรงเรียนได้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องอ้างอิงมาตรฐานที่วางไว้สอดคล้องกับมาตรฐานในสาระหลักเรื่องใดบ้าง
2. สาระในสื่อที่นำเสนอให้เห็นการให้ผู้เรียนได้เข้าใจ สภาพสังคมวัฒนธรรมที่หลากหลาย
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการตัดสินใจ แก้ปัญหา ส่งเสริมการคิดวิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์
4. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี และการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมต่อสังคม
5. ให้สาระความรู้ทั้งในแนวลึกและในแนวกว้าง
6. สาระเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน
7. สาระความรู้เอื้อให้เกิดการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ที่บูรณาการทั้งสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
8. ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและครู เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียน

9. จัดเตรียมให้ครูเห็นแนวทางที่ครูจะนำไปใช้สอน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน เพื่อการทบทวน ขยายประสบการณ์ การนำความรู้ไปใช้และการประเมินแนวคิด ทักษะ ค่านิยม จริยธรรม

10. เอื้อต่อการให้ครูออกแบบการสอน ที่สนองรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

11. เอื้อต่อการให้ครูได้ออกแบบการสอนที่บูรณาการกับวิชาอื่น ๆ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ แม้ว่าผู้เรียนมีความแตกต่างทางด้านปัจเจกบุคคล ควรจัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย เห็นประโยชน์และคุณค่าในสิ่งที่เรียน สามารถนำไปบูรณาการนำไปใช้กับชีวิตจริงได้ เน้นฝึกให้รู้จักการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ฝึกทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ทำทลายความสามารถของผู้เรียน และเน้นปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ ผู้สอนจะใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพราะเหตุว่าไม่มีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุด เพียงวิธีเดียว สอนอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับเหตุการณ์ มีความยืดหยุ่น ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน มีการวางแผนการสอนอย่างดี รู้จักประยุกต์ใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้มาจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และมีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามสภาพจริง โดยการประเมินควรครอบคลุมความรู้ ทักษะ และเจตคติ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อย่างถูกต้องและมีความเป็นธรรม

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism)

ความหมายของทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

คำว่า คอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ยังไม่มีการกำหนดคำศัพท์ภาษาไทยแต่มีผู้นำมาแปลความหมายเป็นภาษาไทยไว้หลายคำ คือ วารินทร์ รัศมีพรหม (2542, หน้า 180) ให้ความหมายของคำว่า คอนสตรัคติวิซึม ว่าเป็นทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ใหม่โดยผู้เรียนเอง สุนทร สุนันท์ชัย (2540, หน้า 25) เรียกว่า นิรมิตนิยม ซึ่งแปลว่าสร้าง แปลง ทำ นอกจากนี้ ชงชัย ชิวปรีชา (2537, หน้า 3) เรียกว่า ทฤษฎีสร้างเสริมต่อ และตามคำแปลใน New World Dictionary หมายถึง ทฤษฎีที่ให้ความสำคัญของผู้เรียนในฐานะเป็นการสร้างความรู้แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า คอนสตรัคติวิซึม

การเรียนรู้ และเป็นการบรรยายโดยการอาศัยพื้นฐานทางจิตวิทยา ปรัชญา และมนุษยวิทยา ว่าความรู้คืออะไรและได้มาอย่างไร ซึ่งจะเห็นว่าความรู้เป็นสิ่งชั่วคราว มีการพัฒนาปรนัย และถูกสร้างขึ้นในตัวคน โดยอาศัยสื่อกลางทางสังคมและวัฒนธรรม การเรียนรู้ที่สามารถควบคุม

ตนเองในการต่อสู้กับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ที่มีความแตกต่างจากเดิม โดยคนเป็นผู้สร้างความหมายผ่านทางกิจกรรมทางสังคม การร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

ครอกซ์ (Krogh, 1994, p. 556) กล่าวถึงทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมไว้ว่า เป็นปรัชญาที่เกี่ยวกับพัฒนาการในการสร้างความรู้ สติปัญญา จริยธรรมขึ้นมาด้วยตัวของเด็กเองซึ่งพัฒนาการนั้นเป็นผลมาจากการดูดซึมเข้าสู่โครงสร้างความรู้ (Assimioation) และการปรับตัวเข้าสู่โครงสร้าง (Accommodation)

วิลสัน (Wilson, 1996) กล่าวถึงทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมไว้ว่า เป็นทฤษฎีของความรู้ ใช้อธิบายว่าเรารู้ได้อย่างไร และเรารู้อะไรบ้าง เป็นวิธีการคิดเกี่ยวกับเรื่องของความรู้และการเรียนรู้

โจเนสเซน (Jonassen, 1992, pp. 138-139 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2548, หน้า 93) กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม เป็นทฤษฎีให้ความสำคัญกับกระบวนการและวิธีการของบุคคลในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ รวมทั้งโครงสร้างทางปัญญาและความเชื่อที่ใช้ในการแปลความหมายเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ เชื่อว่าคนทุกคนมีโลกของตัวเอง ซึ่งเป็นโลกที่สร้างขึ้นด้วยความคิดของตน และคงไม่มีใครกล่าวได้ว่าโลกไหนจะเป็นจริงไปกว่ากัน เพราะโลกของใครก็จริงสำหรับคนนั้น

สรุปความหมายของคำว่า “ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม” (Constructivism) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ การเรียนรู้ สติปัญญาและจริยธรรม ว่าความรู้คืออะไร ได้มาอย่างไร ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง จาก โครงสร้างทางปัญญา ประสบการณ์ และความเชื่อ โดยมีจากการผสมผสาน

แนวคิดของคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism)

แนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม มีดังต่อไปนี้ (ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, 2543, หน้า 4-5)

1. ความรู้ คือ โครงสร้างทางปัญญา ที่สามารถคลี่คลายสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา หรืออธิบายสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

2. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ กัน โดยอาศัยประสบการณ์เดิม โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ ความสนใจ และแรงจูงใจภายในตนเองเป็นจุดเริ่มต้น

3. ครูมีหน้าที่จัดการให้นักเรียนได้ปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาของนักเรียนเองภายใต้สมมติฐานดังนี้

3.1 สถานการณ์ที่เป็นปัญหา และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

3.2 ความขัดแย้งทางปัญญา เป็นแรงจูงใจให้เกิดกิจกรรมไตร่ตรองเพื่อจัดการความขัดแย้งนั้น

3.3 การไตร่ตรองบนพื้นฐานแห่งประสบการณ์ และ โครงสร้างทางปัญญาที่อยู่ภายใต้การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กระตุ้นให้มีการสร้างโครงสร้างทางปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนาพรระงับทุกข์ (2542, หน้า 5) ได้กล่าวถึง แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ว่าเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในบุคคล บุคคลเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม เกิดเป็น โครงสร้างทางปัญญา ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนปัญญาของผู้เรียนได้ แต่สามารถช่วยปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้ โดยจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญาหรือเกิดภาวะไม่สมดุลทางปัญญารึ้น เป็นสภาวะที่ประสบการณ์ใหม่ไม่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิม ผู้เรียนต้องพยายามปรับข้อมูลใหม่กับประสบการณ์เดิม ที่มีอยู่แล้วสร้างเป็นความรู้ใหม่ นอกจากนี้ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2540, หน้า 42) กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมว่า เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง ความแข็งแกร่ง ความเจริญงอกงามในความรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบสิ่งใหม่ ๆ แล้วนำความรู้ที่มีอยู่มา เชื่อมโยง และไฟจิตร สดวกการ (2539) กล่าวถึง แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ว่าเป็นทฤษฎีการเรียนรู้จากการกระทำของตนเอง ซึ่งมีแนวคิดหลักว่า บุคคลเรียนรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน โดยอาศัยประสบการณ์เดิม โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่และแรงจูงใจภายใน เป็นพื้นฐานมากกว่าอาศัยเพียงการรับรู้ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม หรือการสอนจากภายนอกเท่านั้น ซึ่งการพัฒนาการแนวคิดนี้จะป็นลักษณะที่เกิดขึ้นภายในสมองของผู้เรียนเอง สอดคล้องกับ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2542) กล่าวถึง แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม คือ การที่คนเราเป็นนักสร้างความหมายต่าง ๆ จากโลกที่พบให้เป็นความหมายหรือความรู้เฉพาะตัว และความรู้ดังกล่าว บางทีก็ไม่ตรงกับความรู้ที่โลกยอมรับหรือความรู้ทางวิชาการ ซึ่งการเรียนรู้ที่เพลิดเพลิด คือ การเปิดโอกาสให้เด็ก คิดเอง สร้างเอง โดยมีครูร่วมชี้แนะ การเรียนรู้ที่เพลิดเพลิด เหมือนกับการจุดไฟ และเมื่อไฟติดแล้ว ความเพลิดเพลิดเหมือนลมที่พัดไม่ให้ไฟมอดดับ เพราะไฟนั้นติดในหัวใจเด็กแล้ว

สรุปแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสิ่งที่พบเห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยอาศัยโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ หรือความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม หรือประสบการณ์เดิม เมื่อมีสภาวะที่เป็นปัญหาเกิดขึ้น มีความขัดแย้งทางปัญญา ที่ความรู้ ความเข้าใจ หรือประสบการณ์ใหม่ไม่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิม ผู้เรียนจะต้องปรับ โครงสร้างทางปัญญาใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิม เป็นความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนสามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง

รากฐานทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism)

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) มีหลักการที่สำคัญว่า ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำ (Active) และสร้างองค์ความรู้ แต่ในกลุ่มนักจิตวิทยา Constructivists มีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้หรือการสร้างองค์ความรู้ว่าเกิดได้อย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากความเชื่อพื้นฐานของ Constructivism ซึ่งมีรากฐานมาจาก 2 แหล่ง คือจากทฤษฎีพัฒนาการของ皮อาเจต์ (Piaget) และวิกโกทสกี (Vygotsky) (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2548, หน้า 210) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. Cognitive Constructivism หมายถึง ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยมที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการของ皮อาเจต์ (Piaget) ทฤษฎีนี้ถือว่าผู้เรียนเป็นผู้กระทำ (Active) และเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นในใจเอง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทในการก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางพุทธิปัญญาขึ้นเป็นเหตุให้ผู้เรียนปรับความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลข่าวสารใหม่ จนกระทั่งเกิดความสมดุลทางพุทธิปัญญา หรือเกิดความรู้ใหม่ขึ้น (Fowler, 1996)

2. Social Constructivism เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการของวิกโกทสกี (Vygotsky) ซึ่งเชื่อถือว่าผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ในขณะที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรืองาน ในสถานะทางสังคม (Social Context) ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญและขาดไม่ได้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเดิมให้ถูกต้องหรือซับซ้อนกว้างขวางขึ้น (Bruning, 1999 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2548, หน้า 210)

皮อาเจต์ (Piaget) และวิกโกทสกี (Vygotsky) เป็นนักคิดทางทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ซึ่งเริ่มต้นแนวคิดจากทฤษฎีพัฒนาทางสติปัญญาของ皮อาเจต์ (Piaget) ที่เชื่อว่าพัฒนาการมาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง การที่เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมรอบข้างทำให้เด็กเกิดความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม และมีการพัฒนาการต่อไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดสามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ซึ่งการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและความคิดนี้จะเริ่มพัฒนาจากการปะทะสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม และเชื่อว่าเป้าหมายของพัฒนาการ คือความสามารถอย่างมีเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม ความสามารถที่จะคิดตั้งสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผล และความสามารถที่จะตั้งกฎเกณฑ์และการแก้ปัญหา (พรณี ช. เจนจิต, 2538)

皮อาเจต์ (Piaget) ได้แบ่งลำดับขั้นพัฒนาการทางความคิด เป็น 4 ลำดับขั้นดังนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2536, หน้า 12-13)

ลำดับขั้นที่ 1 ขั้นการใช้ประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อ (Sensorimotor Period) ในขั้นนี้จะอยู่ในช่วงอายุแรกเกิดถึง 2 ปี ลักษณะของพัฒนาการทางความคิดที่เห็นเด่นชัด เช่น การรับรู้

มีวัตถุประสงค์บางอย่างที่แตกต่างจากตนเอง การรู้จักจำสิ่งที่น่าสนใจ การเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ โดยการใช้ประสาทสัมผัส การรู้ว่าวัตถุประสงค์บางอย่างไม่สูญหายไป มีการรับรู้เฉพาะเหตุการณ์ที่ปรากฏต่อหน้า

ลำดับขั้นที่ 2 ขั้นรู้จักคิดด้วยความคิด (Pre-Conceptional thought Period) ในขั้นนี้จะอยู่ในช่วงอายุ 2-7 ปี ในขั้นนี้สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 ขั้น คือ ขั้นคิดเบื้องต้น อายุ 2-4 ปี และขั้นคิดเองได้ อายุ 4-7 ปี ลักษณะของพัฒนาการในขั้นคิดเบื้องต้นที่เห็นเด่นชัด เช่น ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เข้าใจความคิดผู้อื่น ไม่เข้าใจเรื่องความแตกต่าง แต่เข้าใจในความเหมือน เริ่มรับรู้โดยใช้เหตุผล แต่ยังไม่สามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาได้ ส่วนลักษณะของพัฒนาการในขั้นคิดเองได้ที่เด่นชัด เช่น คิดแยกประเภทและสร้างความสัมพันธ์ได้ คิดเปรียบเทียบได้ เริ่มพัฒนาการในการเข้าใจเรื่องปริมาณ ปริมาตร และน้ำหนักได้

ลำดับขั้นที่ 3 ขั้นใช้ความคิดเชิงรูปธรรม (Concrete Operation) ในขั้นนี้จะอยู่ในช่วงอายุ 7-11 ปี ซึ่งถือว่าเป็นขั้นพัฒนาการของความคิดเชิงรูปธรรม ลักษณะของพัฒนาการทางความคิดที่เด่นชัด เช่น รู้จักคิดโดยใช้เหตุผล รู้จักคิดย้อนกลับได้ สามารถคิดแบ่งแยกจำนวน จัดหมวดจัดลำดับขั้น รู้จักคิดเรียงลำดับจากเล็กไปหาใหญ่

ลำดับขั้นที่ 4 ขั้นใช้ความคิดเชิงนามธรรม (Formal Operation) ในขั้นนี้จะอยู่ในช่วง 11 ปีขึ้นไป ลักษณะของพัฒนาการในขั้นนี้ที่เด่นชัด เช่น สามารถคิดในเรื่องของนามธรรม คือ เรื่องที่ไม่ต้องใช้วัตถุเป็นสื่อในการคิด สามารถวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ได้ สามารถคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ได้ มีทักษะการคิดแบบผู้ใหญ่

พัฒนาการทางสติปัญญาจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใน 2 ลักษณะ คือ

1. การผสมผสาน หรือการซึมซับ (Assimilation) หมายถึง การซึมซับประสบการณ์ที่ได้มาให้เข้าอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา (Cognitive Structure) ของเด็ก

2. การปรับโครงสร้างของสติปัญญาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Accomodation) เป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดของเด็กที่มีอยู่ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ใหม่

นอกจากนี้ยังมีการสร้างภาวะที่สมดุล (Equilibration) หมายถึง การที่บุคคลแต่ละคนจะต้องปรับปรุงความสมดุลทางสติปัญญาจากขั้นต่ำไปหาขั้นที่สูงกว่า โดยใช้การซึมซับประสบการณ์ และปรับโครงสร้างทางสติปัญญา และการปรับสมดุลเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อพัฒนาไปสู่ขั้นสูงขึ้นไป

วิกทอทสกี (Vygotsky) เป็นนักจิตวิทยาชาวรัสเซีย โดยทฤษฎีพัฒนาทางเชาว์ปัญญาของวิกทอทสกี จะเน้นที่ความสำคัญของวัฒนธรรมและสังคมและการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาทางเชาว์ปัญญา จึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมาก ได้อธิบายว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เกิด ซึ่งนอกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติแล้วยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือ

วัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น จึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของแต่ละบุคคล พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเด็กแต่ละวัยจะเพิ่มสูงขึ้น ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลได้ก็ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก เช่น ญาติ หรือเพื่อนในวัยเดียวกัน และถือว่าภาษามีบทบาทสำคัญที่ทำให้เด็กเรียนรู้ความคิดรวบยอด สัญลักษณ์ต่าง ๆ ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือสำคัญในการคิด พัฒนาเชาว์ปัญญาในชั้นสูง การใช้เหตุผลและความสามารถในการจำ การคิดวางแผนหรือขั้นตอนที่จะแก้ปัญหา พัฒนาการทางภาษาและ พัฒนาการทางการคิดของเด็ก เริ่มด้วยการพัฒนาการที่แยกจากกัน แต่เมื่ออายุมากขึ้นพัฒนาการทั้งสองด้านจะพัฒนาการร่วมกันไป (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2548, หน้า 61-64)

ระดับของเชาว์ปัญญาตามทฤษฎีพัฒนาทางเชาว์ปัญญาของวิกทอทสกี ดังนี้

1. ระดับเชาว์ปัญญาเบื้องต้น (Elementary Mental Process) หมายถึง เชาว์ปัญญามูลฐานตามธรรมชาติโดยไม่ต้องเรียนรู้ เช่นเด็กสามารถจดจำ สามารถใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายสัมผัส ตรวจสอบสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถช่วยตัวเองตามธรรมชาติ เช่น ใช้มือเกาะเก้าอี้ หรือม้านั่งเพื่อจะยืน

2. ระดับเชาว์ปัญญาเบื้องต้นสูง (Higher Mental Process) หมายถึง เชาว์ปัญญาที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้โดยใช้ภาษา เด็กจะเรียนรู้ภาษา ทำให้เด็กเรียนรู้ความคิดรวบยอด สัญลักษณ์ต่าง ๆ ช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งแวดล้อม ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการคิด ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเชาว์ปัญญา

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2548, หน้า 61-64) อธิบายถึงหลักการเรียนรู้ ได้แก่ หลักการสร้าง ความหมาย (Making Meaning) เกิดจากชุมชนที่ไปมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ และบุคคลที่อยู่แวดล้อมเด็ก ๆ มีอิทธิพลต่อการมองโลกของเด็ก หลักเครื่องมือเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ จะประกอบด้วย รูปแบบและคุณภาพของเครื่องมือเป็นสิ่งกำหนดแบบและอัตราของการพัฒนาและเครื่องมืออาจจะรวมถึงตัวบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ วัฒนธรรมและภาษา และหลักบริเวณความใกล้เคียงพัฒนาทางเชาว์ปัญญา (The Zone of Proximal Development)

วิกทอทสกี ยังเห็นความสำคัญของความแตกต่างของบุคคลในการเรียนรู้ พบว่าเด็กบางคนสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง แต่บางคนจะเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ก็ต่อเมื่อได้รับการชี้แนะหรือความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ แต่บางคนจะไม่สามารถเรียนรู้ได้รับการช่วยเหลือ การให้ความช่วยเหลือชี้แนะเด็กจึงมีความสำคัญมาก เพราะเด็กที่อยู่ในวัยเดียวกันจะมีบริเวณความใกล้เคียงพัฒนาทางเชาว์ปัญญา (The Zone of Proximal Development) แตกต่างกัน บางคนอยู่เหนือ Zone of Proximal Growth บางคนอยู่ระหว่าง และบางคนอยู่ต่ำกว่า การได้รับการช่วยเหลือชี้แนะจากผู้ใหญ่จะช่วยเด็กในการเรียนรู้หรือแก้ปัญหาของเด็กจนสามารถทำงานใหม่ ที่เด็กไม่สามารถทำด้วยตนเองได้ ทำให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์

การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism)

แนวคิดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวคิดของการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ไว้หลายท่าน ดังนี้

ไครเวอร์ และเบด (Driver & Bell, 1986, pp. 443-456) มีความคิดว่าโดยทั่วไปแล้ว คนส่วนใหญ่มักคิดว่า การเรียนรู้เป็นการซึมซับความรู้ แต่แนวคิดปัจจุบันได้ชี้แนะว่าการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความหมายของความรู้ นั้น ไม่ว่าความรู้ นั้น ได้มาจากหนังสือเรียน จากการพูดคุย หรือจากประสบการณ์รอบตัว ซึ่งแนวความคิดนี้เน้นว่า

1. ผลการเรียนรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับ ความรู้ที่มีอยู่เดิมของนักเรียน ความคิด เป้าหมาย และแรงจูงใจของนักเรียนมีอิทธิพลต่อวิธีการ ที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับอุปกรณ์การเรียนรู้ในหลายรูปแบบ

2. การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับการสร้างความหมาย คนเรามักสร้างความหมายในสิ่งที่เขา ได้ยินหรือได้เห็น โดยการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่กับการประสบการณ์ใหม่ที่ ได้รับ

3. การสร้างความหมายเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและนักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้าง ความหมาย เมื่อคนเรามีปฏิสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ต่าง ๆ หรือบุคคลอื่น ๆ เราจะมีส่วนร่วมใน การตั้งสมมติฐาน ตรวจสอบ และเปลี่ยนแปลงความคิด

4. ความเชื่อและการประเมินผลความหมาย ถึงแม้ว่านักเรียนอาจสร้างความหมาย อย่างที่ผู้สอนตั้งใจไว้ แต่เขาอาจไม่เต็มใจที่จะยอมรับหรือเชื่อมั่น การเรียนรู้ไม่ได้เกี่ยวข้องแค่การ สร้างความหมายเท่านั้น แต่ต้องยอมรับมันด้วยความหมายที่ถูกสร้างขึ้นแล้วต้องมีการประเมินผล หลังจากการประเมินผลแล้วอาจมีการยอมรับหรือทิ้งมันไป

5. การเรียนรู้เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียนนั้น นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อ การเรียนรู้ของตนเองด้วยการชี้แนะตนเองในการเรียนรู้ภาระงาน โดยใช้ความรู้ที่มีอยู่ในการสร้าง ความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการอ่านหรือการฟัง ดังนั้นการสอนนักเรียนจึงเป็นการช่วยให้ นักเรียน ได้จัดประสบการณ์อย่างเป็นระบบ

6. ความหมายบางความหมายสามารถแลกเปลี่ยนกันได้ นักเรียนแต่ละคนสามารถสร้าง ความหมายที่แตกต่างกันในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งเป็นความหมาย ที่แปลกไม่เหมือนใคร ความหมายที่นักเรียนสร้างขึ้นอาจเนื่องมาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยผ่านภาษาพูด

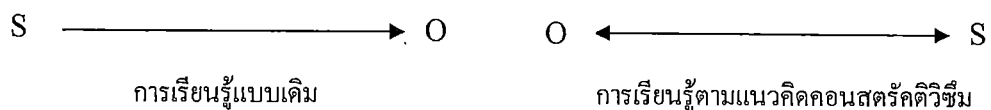
วอล์กเกอร์ และ แลมเบิร์ต (Walker & Lambert, 1995) กล่าวถึง การเรียนรู้ตามแนว คอนสตรัคติวิซึมว่า มีพื้นฐานมาจากสังคม ชุมชนของผู้เรียน ผู้เรียนจะสร้างความหมายการเรียนรู้

จากค่านิยมส่วนบุคคล ความเชื่อ ประสบการณ์ การพัฒนาทักษะและความสามารถต้องอาศัย ประสบการณ์ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ ความแตกต่างของวัฒนธรรมประเพณี มีผลต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสืบเสาะหาความรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

คอบบ์ (Cobb, 1994) กล่าวว่า การเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มว่าเป็นกระบวนการที่ไม่ได้อยู่หนึ่งที่ผู้เรียนต้องสร้างองค์ความรู้ด้วยการสร้างรวบรวมและตกแต่งความรู้ เพื่อตีความหมายและทำนายเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเขาซึ่ง โครงสร้างความรู้ของผู้เรียนอาจเหมือนหรือแตกต่างจากความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ และยังเป็นกระบวนการทางสังคมและร่วมมือระหว่างครูกับผู้เรียนในการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนเช่น บุคคล ภาษาและวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

เบลล์ (Bell, 1993) กล่าวว่า การเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม ไม่ใช่เป็นการเติมสมองที่ว่างเปล่าของนักเรียนให้เต็ม แต่เป็นการพัฒนาหรือเปลี่ยนความคิดที่นักเรียนมีอยู่แล้ว โดยนักเรียนเป็นผู้สร้างความหมายจากประสบการณ์ด้วยตนเอง การเรียนรู้จึงเป็นการเปลี่ยนแปลง มโนคติในการจัดโครงสร้างของความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วใหม่

เวลช์ (Welch, 1993 อ้างถึงใน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 8-9) กล่าวถึงการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มว่าเป็นการสอนให้เด็กเรียนรู้เอง คิดเอง เด็กและครู จะเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทั้ง 2 ฝ่าย โดยที่ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะมีความสัมพันธ์กับผู้สอนดีกว่าการเรียนรู้แบบเดิม เพราะมีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้เรียนและผู้ทำหน้าที่สอน ซึ่งจะเสนอในรูปแบบการถูกศร ดังนี้

ภาพที่ 1 สมการถูกศร

จากสมการ

O (Organism) คือ ผู้ที่ถูกกระตุ้นคือนักเรียนหรือผู้เรียน

S (Stimulant) คือ แรงกระตุ้น อาจเป็น ครู ผู้สอน หรือสิ่งแวดล้อมที่จะไปกระตุ้นนักเรียนหรือผู้เรียน

จากสมการการเรียนรู้แบบเดิมจะเห็นว่า ผู้เรียนจะเป็นผู้อยู่นิ่ง ๆ (Passive) หรือเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้ได้จากครู โดยครูเป็นผู้ให้ความรู้ ส่วนผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ ซึ่งเดเบอรามองผู้เรียนในการเรียนรู้แบบเดิมว่าเปรียบเสมือนกล่องเก็บของว่าง ๆ โดยรอให้ครูนำข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ มาใส่ให้ ส่วนการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่มจากสมการจะเห็นว่า มีลักษณะเป็นลูกศรสองทาง คือ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีกิจกรรมเกิดขึ้นตลอดเวลา ผู้เรียนจะไม่อยู่นิ่งโดยปล่อยให้ครูหรือสิ่งแวดล้อมกระทำต่อผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครู มีความสัมพันธ์อย่างไม่หยุดนิ่งเพื่อที่จะได้เกิดการเรียนรู้

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2545) กล่าวว่า การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่ม เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง โดยผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) ของผู้เรียนได้ แต่ผู้สอนสามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้ โดยจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งปัญญา (Cognitive Conflict) เป็นสภาวะที่ประสบการณ์ใหม่ไม่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิม ผู้เรียนต้องพยายามปรับข้อมูลใหม่กับประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมแล้วสร้างเป็นความรู้ใหม่ ความรู้ใหม่ที่ได้สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม จนสามารถนำไปสู่การสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา (Cognitive Restructure)

กิตติ พัฒนตระกูลสุข (2542) กล่าวว่า การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่ม เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ใช่บอกให้รู้ แต่เป็นการสอนให้คิดเป็น และพัฒนาความคิดที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว โดยที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยการรวบรวม ปรับเปลี่ยนสภาพการณ์รอบ ๆ ตัวมาอธิบายสิ่งที่กำลังศึกษา เป็นการสร้างความคิดจากพื้นฐานความคิดเดิมมากกว่าการเรียนรู้ความคิดผู้อื่น แต่การที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้นั้นต้องอาศัยแหล่งความรู้เป็นส่วนประกอบด้วย แหล่งแรกก็คือความรู้ที่ได้มาจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และแหล่งความรู้แหล่งที่สองก็คือ ความรู้ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อผู้เรียน

นันทิยา บุญเคลือบ และคณะ (2540) กล่าวว่า การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่ม เกิดจากนักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ หรือพัฒนาความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง โดยอาศัยการบูรณาการระหว่างข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่าง ๆ กับข้อมูลที่ได้รับมาใหม่

สรุปการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่ม เป็นกระบวนการสร้างความหมายที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเอง โดยการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่กับประสบการณ์ใหม่ จนสามารถนำไปสู่การสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ โดยปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน

ข้อตกลงเบื้องต้นของการเรียนรู้แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

อันเดอร์ฮิลล์ (Underhill, 1991, p. 230) ได้กล่าวถึง ข้อตกลงเบื้องต้น (Assumptions) ของการเรียนรู้แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ไว้ดังนี้

1. ความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) และความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เป็นกลไกสำคัญกระตุ้นให้ผู้เรียน
2. การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นปัจจัยของความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict)
3. ความขัดแย้งทางปัญญาก่อให้เกิดกิจกรรมไตร่ตรอง (Reflective Activity)
4. การไตร่ตรองเป็นการกระตุ้นให้เกิดการสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา (Cognitive Restructuring)
5. โดยขั้นตอนตั้งแต่เกิดความขัดแย้งทางปัญญา การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ก่อให้เกิดกิจกรรมการไตร่ตรองซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดโครงสร้างใหม่ทางปัญญา มีลักษณะการเกิดเป็นกระบวนการครบวงจร

6. วงจรข้างต้นนี้เกิดขึ้นเสมอในประสบการณ์ของผู้เรียน

7. วงจรนี้ให้อำนาจแก่ผู้เรียนในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง

องค์ประกอบของการสร้างความรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

ชนาธิป พรกุล (2544, หน้า 17) กล่าวถึง องค์ประกอบของการสร้างความรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ดังนี้

1. ความรู้เดิมของผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนย่อมมีความรู้เดิมติดตัวมาและความรู้นั้นมีคุณค่าที่จะนำมาใช้เป็นพื้นฐานเชื่อมโยงกับสิ่งที่ศึกษาใหม่
2. จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ผู้เรียนควรมีเป้าหมายหรือความต้องการเรียนรู้ จึงจะทำให้มีความพยายามหาหนทางไปสู่เป้าหมายนั้น
3. ข้อมูลเฉพาะที่เป็นเรื่องใหม่ ได้แก่ ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ และความรู้สึก
4. ประสบการณ์เพิ่มเติมที่ท้าทาย หรือขยายความคิด เพื่อให้ผู้เรียน ได้ใช้ความรู้เดิม และความรู้ใหม่ทำการยืนยัน ปฏิเสธ หรือขยายความสิ่งที่เขากำลังคิดอยู่
5. กระบวนการสร้างความเข้าใจหรือกระบวนการทางสติปัญญา ที่ผู้เรียนใช้ค้นคว้าวิธีนำข้อมูลใหม่ไปสัมพันธ์กับความรู้เดิมที่ผู้เรียนต้องตั้งคำถามกับตัวเอง มีการไตร่ตรอง ได้ทำการอภิปรายกับผู้อื่น มีข้อโต้แย้งแล้วจึงลงข้อสรุป

การนำทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมไปใช้กับการเรียนการสอน

จากพื้นฐาน หลักการ แนวความคิด ข้อตกลงเบื้องต้น และองค์ประกอบการสร้างความรู้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ทำให้มีการพัฒนานำทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ไปใช้กับการเรียนการสอน

ซึ่ง พินิจ ศรีจันทร์ดี (2542) ระบุว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่สามารถส่งเสริมความคิด โดยผู้สอนเลือกเนื้อหา งานให้นักเรียนทำ โดยงานนั้นเชิญชวนให้นักเรียนตีความและบรรลุคำตอบด้วยวิธีการหลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น โดยการเขียน ได้เห็นและลงมือปฏิบัติจริง ผลจากการทำกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ได้ ค้นพบข้อสรุปด้วยตนเอง สอดคล้องกับ สุรกุล เจนอบรม (2543) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม เป็นกิจกรรมที่เน้นการแก้ปัญหา จะประกอบด้วย การนำเสนอปัญหา การแก้ปัญหา และการชักจูงกลุ่มเพื่อนให้ร่วมกันค้นคว้า เสนอคิดและหาแนวทางแก้ปัญหา การนำเสนอปัญหาในลักษณะที่มองเห็นได้ในรูปแบบที่ชัดเจน ครูต้องสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น สื่อ ข้อมูล สารานุกรม คอมพิวเตอร์ เป็นการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเป็นกลุ่มมากกว่ารายบุคคล เป็นการเรียนรู้ด้วยการทดลองทำ มีการสำรวจทางเลือกต่าง ๆ มากกว่าการหาคำตอบที่ถูกต้อง นอกจากนี้ ลำลี รักสุทธิ (2540, หน้า 14) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ความรู้ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการกระทำเอง ปฏิบัติเอง ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีความสุข สนุกสนาน ไม่เบื่อในการเรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเรียนแล้วไม่เครียด มีความสุขเมื่อได้เรียน

ทศนา แคมมณี (2548, หน้า 94-96) ยังกล่าวถึงการนำทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มไปใช้ในการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม ผลของการเรียนรู้จะมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ (Process of Knowledge Construction) และตระหนักรู้ในกระบวนการนั้น (Reflexive Awareness of That Process) เป้าหมายการเรียนรู้จะต้องมาจากการปฏิบัติงานจริง (Authentic Tasks) ครูจะต้องเป็นตัวอย่างและฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเห็น ผู้เรียนจะต้องฝึกการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2. เป้าหมายของการสอนจะเปลี่ยนจากการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ที่แน่นอนตายตัว ไปสู่การสาธิตกระบวนการแปลและสร้างความหมายที่หลากหลาย การเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ จะต้องให้มีประสิทธิภาพถึงขั้นทำได้และแก้ปัญหาจริงได้

3. ในการเรียนการสอน ผู้เรียนจะเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active) ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยการให้ผู้เรียนอยู่ในบริบทจริง ซึ่งไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนจะต้องออกไปยังสถานที่จริงเสมอไป แต่อาจจัดกิจกรรมที่เรียกว่า “Physical Knowledge Activities” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นของจริงและ

มีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถจัดกระทำ ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ ทดลอง ลองผิดลองถูกกับสิ่งนั้น ๆ จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจขึ้น

4. ในการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศทางสังคมจริยธรรม (Sociomoral) ให้เกิดขึ้น กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสเรียนรู้ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งทางสังคมถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความรู้ เพราะลำพังกิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายที่ครูจัดให้ หรือผู้เรียนแสวงหามาเพื่อการเรียนรู้ไม่เป็นการเพียงพอ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่าง ผู้เรียนกับผู้เรียน และบุคคลอื่น ๆ จะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนกว้างขึ้น ชับซ้อน และหลากหลายขึ้น

5. ในการเรียนการสอน ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ (Devries, 1992, pp. 1-2 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2548, หน้า 94-96) โดยผู้เรียนจะนำตนเองและควบคุมตนเอง ในการเรียนรู้ เช่น ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกรื่องที่ต้องการเรียนเอง ตั้งกฎระเบียบเอง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเอง ตกลงกันเองเมื่อเกิดความขัดแย้งหรือมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เลือกผู้ร่วมงานได้เอง และ รับผิดชอบในการดูแลรักษาห้องร่วมกัน

6. ในการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ ครูจะมีบทบาทแตกต่างไปจากเดิม (Devries, 1992, pp. 3-6 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2548, หน้า 94-96) โดยจากการเป็นผู้ถ่ายทอด ความรู้และควบคุมการเรียนรู้ เปลี่ยนไปเป็นการให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก และช่วยเหลือ ผู้เรียนในการเรียนรู้ คือการเรียนการสอนจะต้องเปลี่ยนจาก “Instruction” ไปเป็น “Construction” คือการเปลี่ยนจาก “การให้ความรู้” ไปเป็น “การให้ผู้เรียนสร้างความรู้” บทบาทของครูก็คือ จะต้อง ทำหน้าที่ช่วยสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดแก่ผู้เรียน จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความสนใจ ของผู้เรียน ดำเนินกิจกรรมให้เป็นที่ไปในทางที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ให้คำปรึกษาแนะนำ ทั้งทางด้านวิชาการและด้านสังคมแก่ผู้เรียน ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา และประเมิน การเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนั้นครูยังต้องมีความเป็นประชาธิปไตยและมีเหตุผลในการสัมพันธ์ กับผู้เรียนด้วย

7. ในด้านการประเมินการเรียนการสอน (Jonassen, 1992, pp. 137-147 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2548, หน้า 94-96) เนื่องจากการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองนี้ ขึ้นอยู่กับความสนใจและการสร้างความหมายที่แตกต่างกันของบุคคล ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น จึงมีลักษณะหลากหลาย ดังนั้น การประเมินผลจึงจำเป็นต้องมีลักษณะเป็น “Goal Free Evaluation” ซึ่งก็หมายถึงการประเมินตามจุดมุ่งหมายในลักษณะที่ยืดหยุ่นกันไปในแต่ละบุคคล หรืออาจใช้ วิธีการที่เรียกว่า “Socially Negotiated Goal” และการประเมินควรใช้วิธีการหลากหลาย ซึ่งอาจเป็น การประเมินจากเพื่อน แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) รวมทั้งการประเมินตนเองด้วย นอกจากนั้น

การวัดผลจำเป็นต้องอาศัยบริบทจริงที่มีความซับซ้อน เช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนที่ต้องใช้กิจกรรมหรืองานในบริบทจริงด้วย ซึ่งในกรณีที่จำเป็นต้องจำลองของจริงมา ก็สามารถทำได้ แต่เกณฑ์ที่ควรใช้เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในโลกของความจำเป็น (Real World Criteria)

นอกจากนี้ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร ได้นำทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมไปใช้กับการเรียนการสอน ดังนี้ (ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, 2543, หน้า 4-5)

1. กำหนดการเรียนการสอนให้เห็นเรื่องหรือปัญหาที่มีขอบเขตกว้าง ผู้เรียนควรสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมการเรียนในแต่ละครั้งกับเนื้อหาที่สมบูรณ์กว่า

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของหัวข้อการเรียนการสอน และสามารถจะปรับเปลี่ยนหัวข้อการเรียนการสอนได้เท่าที่เขามองเห็นว่าจำเป็น นำปัญหาหรือหัวข้อการเรียนมาจากผู้เรียน และใช้ปัญหานั้นเป็นแรงกระตุ้นการเรียนการสอน หรือกำหนดปัญหาที่ผู้เรียนสามารถยอมรับว่าปัญหานั้นเป็นปัญหาของเขา

3. ออกแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะสมจริง (Authentic) บริบทการเรียนการสอนที่มีความสมจริง คือ บริบทที่ใช้พลังสติปัญญาที่มีลักษณะเดียวกันกับพลังสติปัญญาที่ผู้เรียนต้องนำไปใช้ในอนาคต ผู้เรียนที่เสนอความคิดต่างกันอย่างมากมาย ในการอภิปรายจะก่อให้เกิดความขัดข้องที่นำไปสู่ความคิดเกิดขึ้นภายในตัวคน นักปรัชญากลุ่มนี้มีความเห็นว่า “จิตใจนั้นมีอยู่ที่บุคคลในกิจกรรมของกลุ่มและเชื่อว่ากระบวนการทางพุทธิปัญญานั้นเป็นกระบวนการย่อยภายในกระบวนการแนวทางสังคม และให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้เรียน และกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมในการเรียนรู้และพัฒนา”

4. ผู้สอนอาจเสนอแนะให้ผู้เรียนใช้ข้อมูลเดิม หรือข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ แทนที่จะมอบให้อ่านแนวคิดที่คนอื่นเขียนไว้

5. กำหนดกิจกรรมและบริบทของการเรียนการสอน ให้มีความละเอียดอ่อนในลักษณะเดียวกันกับผู้เรียนจะออกไปใช้ในชีวิตประจำวัน

6. กำหนดบริบทของการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้นักเรียน ได้ใช้ความคิด

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสวิเคราะห์เนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน ที่ใช้ปรัชญาแห่งการสร้างองค์ความรู้

8. ผู้สอนยอมรับ และส่งเสริมการริเริ่มและเป็นตัวของตัวเองของผู้เรียน การยอมรับความคิดของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดโดยอิสระ จะเป็นการช่วยให้พัฒนาความมีเอกลักษณ์ด้านวิชาการเฉพาะตัว ผู้เรียนที่ตั้งคำถามและประเด็นแล้วนำมาวิเคราะห์และหาคำตอบตนเอง จะเป็นคนที่รับผิดชอบที่จะหาความรู้และแก้ปัญหา

9. ตั้งคำถามประเภทปลายเปิด และทิ้งช่วงเวลาให้ผู้เรียนตอบ เพราะความคิดที่ลึกซึ้งต้องใช้เวลา และมักจะเกิดขึ้นจากที่ได้ทิ้งความคิดและความเห็นของผู้อื่นแล้ว คำถามและคำตอบจากผู้เรียนจะมีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

10. ส่งเสริมความคิดที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น จะกระตุ้นให้ผู้เรียนไม่พอใจเพียงความรู้ อย่างง่าย ๆ แต่ให้สามารถเชื่อมโยงและสรุปความคิดรวบยอดต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ทำนายและให้คำอธิบายความคิดของตนเองได้

11. ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยแลกเปลี่ยนกับผู้สอนและเพื่อน ความคิดของผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงหรือมั่นคงขึ้น เมื่อได้ทดสอบความคิดนั้นในสังคม เมื่อผู้เรียนจะแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีความหมาย

บทบาทของครูผู้สอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

บรูคส์ และบรูคส์ (Brooks & Brooks, 1993, pp. 103-188) ได้กล่าวว่า บทบาทของครูผู้สอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมนั้นควรยึดหลักในการสอน 12 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้สอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม จะต้องเป็นผู้ให้กำลังใจและยอมรับความเป็นอิสระ และความคิดริเริ่มของผู้เรียน เพราะความเป็นอิสระและความคิดริเริ่มของผู้เรียนเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนได้มีการเชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ การที่ผู้เรียนเกิดคำถามและสามารถตอบคำถามนั้นได้ โดยการวิเคราะห์ แสดงว่าผู้เรียนนั้นเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถกลายเป็นผู้แก้ปัญหาได้ดีเท่ากับผู้ค้นพบเป็นปัญหา

2. ผู้สอนจะต้องใช้ข้อมูลตามธรรมชาติและแหล่งข้อมูลที่แท้จริง ประกอบกับความชำนาญการสอนตามกรอบแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม นั้นเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้จากผลของการค้นหาความสัมพันธ์กับปัญหาที่แท้จริง

3. ผู้สอนควรใช้คำพูดให้นักเรียนเกิดความคิดและสติปัญญา เช่น ให้จำแนก (Classify) ให้วิเคราะห์ (Analyze) ให้ทำนาย (Predict) และให้สร้างสรรค์ (Create) โดยให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมทางปัญญา ได้แก่ การวิเคราะห์ (Analyze) การแปลความหมาย (Interpretation) การจัดประเภท (Classification) และการทำนาย (Prediction) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาต่าง ๆ

4. ผู้สอนยินยอมให้ผู้เรียนเป็นผู้นำเข้าสู่บทเรียน เปลี่ยนกลยุทธ์ในการสอนและการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา ซึ่งไม่ได้หมายความว่า ความสนใจหรือความไม่สนใจในบทเรียนของผู้เรียนนั้นจะส่งผลให้ประเด็นหลักหรือเนื้อหาตามหลักสูตรจะต้องตัดออกไป แต่หมายความว่า ผู้สอนจะนำสิ่งที่ได้จากผู้เรียนในขณะนั้นมาใช้ในการเรียน การที่ผู้เรียนมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นเกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากกว่าการเรียนรู้เฉพาะบทเรียน

5. ผู้สอนจะต้องพยายามทำความเข้าใจมโนทัศน์ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน แสดงความเข้าใจ ก่อนที่จะเริ่มมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสดงความเข้าใจของผู้สอน ออกมา สภาพการณ์ที่ผู้สอนแสดงความเข้าใจของตนเองออกมาก่อนการถามเข้าใจของผู้เรียน จะเป็นการจำกัดความคิดของผู้เรียน ผู้เรียนจะยุติการคิดเพื่อรอคำแนะนำหรือรอคำตอบที่ถูกต้อง จากผู้สอน

6. ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาสสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทั้งกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันและกับครู แนวทางหนึ่งที่จะเปลี่ยนแปลงหรือแรงเสริมให้ผู้เรียนได้เกิด ความคิดความเข้าใจมากขึ้น คือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอภิปราย การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสในการ เสนอความคิดของตนเองได้ รับฟัง และได้สะท้อนความคิดของผู้อื่นถือเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ ผู้เรียนได้สร้างความเข้าใจใหม่หรือสะท้อนความเข้าใจเดิมของคนที่มียู่

7. ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ถามคำถาม กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถใช้คำถาม ที่ซับซ้อนและใช้คำถามปลายเปิด ถือเป็นการทำทนายให้ผู้เรียนได้แสวงหาไปถึงประเด็นที่ลึกซึ้ง และกว้างไกล เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปความเข้าใจของตนเอง

8. ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีการตอบสนอง เมื่อผู้เรียนได้มีการเริ่มต้นในการ ตอบสนองและมีการตอบสนองบ่อยขึ้น ผู้เรียนก็จะได้มีโอกาสตรวจสอบและประเมินความเข้าใจ และความผิดพลาดของตนเอง เป็นกระบวนการที่นำผู้เรียนไปสู่การสร้างความเข้าใจในประเด็น ปัญหาและความคิดของตนเอง

9. ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีการโต้แย้งหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งขึ้น และกระตุ้น ให้เกิดการอภิปรายโต้แย้ง จะส่งผลให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการทางปัญญา

10. ผู้สอนจะต้องให้เวลาหลังจากได้ถามคำถาม ในสภาพห้องเรียนนั้นมีผู้เรียนบางส่วน ที่ไม่ได้เตรียมตัวพร้อมสำหรับตอบคำถาม หรือตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นในทันที ผู้เรียนใน ส่วนนี้จำเป็นต้องอาศัยเวลา การที่ผู้สอนต้องการคำตอบหรือการตอบสนองจากผู้เรียนส่วนนี้ทันที จะกลายเป็นการยับยั้งความคิดของผู้เรียนและเป็นการบีบบังคับให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้ดูแลเหตุการณ์

11. ผู้สอนควรให้เวลาสำหรับผู้เรียนในการสร้างความสัมพันธ์และสร้างสรรค์การ เปรียบเทียบ ผู้สอนควรจัดเตรียมกิจกรรมสำหรับชั้นเรียนและจัดเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดต่าง ๆ ด้วยตนเอง

12. ผู้สอนควรเอาใจใส่ธรรมชาติความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (The Learning Cycle Model) ซึ่งเสนอโดยเอ็ทคิน และคาร์พลัส (Atkin & Karplus, 1962) เป็นรูปแบบที่อธิบายถึงพัฒนาการของหลักสูตรและการสอนมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การค้นพบ (Discovery) การแนะนำมโนทัศน์ (Concept Introduction) และการประยุกต์มโนทัศน์ (Concept Application) โดยมีสภาพการณ์ดังนี้

12.1 การค้นพบ (Discovery) ผู้สอนควรจัดเตรียม โอกาสที่เปิดกว้างสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเลือกเนื้อหาสาระ ในขั้นนี้เป็นการออกแบบสำหรับให้ผู้เรียนได้ กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานจากงานหรือข้อมูลที่มีอยู่

12.2 การแนะนำ โนทัศน์ (Concept Introduction) ผู้สอนควรจัดเตรียมบทเรียน โดยให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้เรียน จัดเตรียมความสัมพันธ์และศัพท์ใหม่ ๆ ที่มีโครงสร้าง ตามประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อเป็นการแนะนำ โนทัศน์

12.3 การประยุกต์ โนทัศน์ (Concept Application) เมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ ปฏิสัมพันธ์ การค้นพบ และการแนะนำ โนทัศน์ตามลำดับแล้ว ผู้สอนควรจัดสภาพการณ์และ ปัญหาใหม่เพื่อให้ผู้เรียนได้สะท้อนศักยภาพของตนจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาก่อนหน้านั้น

นอกจากนี้ วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2545, หน้า 67) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้สอน ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มว่า คือการเป็น โค้ช (Coach) คอยดูแลให้คำแนะนำ ใช้คำถามที่ดี ส่งเสริมและช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิด สรรหาทรัพยากรการเรียนรู้ (Providing Resource) ให้ผู้เรียน และที่สำคัญคือต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered) การเรียนรู้มุ่งการตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียน ต้องเข้าใจสิทธิของผู้เรียน ผู้สอนต้องเน้นการเชื่อมโยงระหว่างข้อเท็จจริง กับความเข้าใจใหม่ (New Understanding) ของผู้เรียน ต้องพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนอง ส่งเสริมผู้เรียนวิเคราะห์ ตีความ คาดการณ์ในข่าวสารข้อมูล ส่งเสริมการเสวนาของผู้เรียน คำถาม ของผู้สอนจะเป็นคำถามเปิดให้มากที่สุด

บทบาทของผู้เรียนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2545, หน้า 67) กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มว่า จะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้เป็นผู้แสวงหา (Discovering) สร้างกรอบความคิด และความหมายของประสบการณ์ (Constructing) ลงมือปฏิบัติ (Practicing) และทดสอบความรู้ ที่อาจารย์ให้มานั้นใช้ได้หรือไม่ (Validating Acquired Knowledge) สิ่งสำคัญ คือ การช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน (Social Collaboration with Other) และการทดลองทำจริง (Active Experimentation) เรียนให้รู้ ทำให้ได้จริง สอดคล้องกับชนาธิป พรกุล (2544, หน้า 17) ที่ได้ กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มว่า ผู้เรียนจะต้องอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีส่วนร่วม การเรียนรู้จึงจะมีความหมาย ผู้เรียนต้องใช้เวลาทำความเข้าใจกับเรื่องที่จะเรียน ใหม่ โดยการอภิปรายกับเพื่อนและผู้สอน ทำการรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลนั้น ทำการสรุป แล้วจึงนำสิ่งที่เขาคำถึงเรียนรู้ไปใช้ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว และเน้นทฤษฎี บัญญัติอบ และคณะ (2540) กล่าวว่า นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ หรือพัฒนาความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง โดยอาศัยการ บูรณาการระหว่างข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่าง ๆ กับข้อมูลที่ได้รับมาใหม่

นอกจากนี้แล้วผู้เรียนจะต้องมีบทบาทดังนี้ (เคน จันทรวงษ์, 2546, หน้า 34)

1. ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาว่ามีความหมายและมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 2. ผู้เรียนต้องตั้งเป้าหมายและวางแผนการศึกษาให้เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของตน
 3. ผู้เรียนต้องรู้จักวิธีการเรียนรู้มีทักษะชีวิต รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อมีความจำเป็น
 4. ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น
 5. ผู้เรียนต้องมีการประเมินตนเองรวมทั้งจะต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
บรรยากาศในห้องเรียนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม
- บรูคส์ และบรูคส์ (Brooks & Brooks, 1993, p. 17) ได้เปรียบเทียบบรรยากาศของห้องเรียนระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับแบบเดิม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบบรรยากาศในห้องเรียนระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับแบบเดิม

แบบเดิม	แบบทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม
1. การสอนเริ่มจากรายละเอียดย่อย ๆ ไปยังภาพรวมโดยเน้นที่ทักษะพื้นฐาน	1. การสอนเริ่มจากภาพรวมไปยังรายละเอียดย่อย ๆ โดยเน้นที่ความคิดรวบยอด
2. ยึดหลักสูตรเป็นหลักอย่างเคร่งครัด	2. ยึดแนวทางที่จะให้ผู้เรียนแสวงหาคำถามจากคำตอบ
3. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นหน้าที่ตำราและแบบฝึกหัด	3. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นหน้าที่แหล่งข้อมูลและสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียน
4. ผู้เรียนเปรียบเสมือนหนึ่งกระดานชนวนที่ว่างเปล่า ซึ่งครูมีหน้าที่ป้อนความรู้ใหม่	4. ผู้เรียนเปรียบเสมือนนักคิดซึ่งเป็นผู้คิดค้นทฤษฎีด้วยตัวผู้เรียนเอง
5. ครูทำหน้าที่เป็นผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียน	5. ครูทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้น ส่งเสริมและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้ผู้เรียน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แบบเดิม	แบบทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม
6. ครูทำหน้าที่ค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง เพื่อวัดการเรียนรู้ของผู้เรียน	6. ครูทำหน้าที่ค้นหาความคิดของผู้เรียน เพื่อจะได้เข้าใจ ความคิดรวบยอดของผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียน
7. การวัดและการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนแยกออกจากการสอนโดยสิ้นเชิง โดยใช้การทดสอบ	7. การวัดผลและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนไม่สามารถแยกออกจากการสอนได้ ครูใช้การสังเกตการทำงานของผู้เรียนการจัดนิทรรศการของผู้เรียนและการเลือกชิ้นงานที่ดีที่สุดของผู้เรียนด้วยตัวผู้เรียนเอง
8. ผู้เรียนส่วนใหญ่ทำงานเป็นรายบุคคล	8. ผู้เรียนส่วนใหญ่ทำงานเป็นกลุ่ม

จากทฤษฎีและแนวคิดที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยใช้ประสบการณ์เดิมประกอบการเรียนรู้ ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะและให้ความช่วยเหลือเท่านั้น การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และผู้เรียนจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้เป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

ได้มีนักการศึกษาเสนอขั้นตอนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ไปใช้ในการเรียนการสอนไว้หลากหลาย ดังนี้

ยาเกอร์ (Yager, 1991) ได้นำเสนอโมเดลการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึม คือ Constructivist Learning Model (CLM) โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเผชิญชวน ได้แก่ สังเกตสิ่งรอบตัวด้วยความอยากรู้อยากเห็น ถามคำถาม พิจารณาคำตอบที่เป็นไปได้ของคำถามที่ตั้งขึ้น จดบันทึกปรากฏการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้น แต่ได้เกิดขึ้น ซึ่งสถานการณ์ที่การรับรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน

2. ขั้นสำรวจ ได้แก่ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ระดมพลังสมองเกี่ยวกับทางเลือกที่เป็นไปได้ มงหาสารสนเทศ ทำการทดลองโดยใช้อุปกรณ์ สังเกตปรากฏการณ์ที่เฉพาะเจาะจง ออกแบบโมเดล รวบรวมและจัดกระทำข้อมูล ใช้ยุทธวิธีการแก้ปัญหา เลือกรูปพยากรณ์ที่เหมาะสม อภิปรายการแก้ปัญหาาร่วมกันกับนักเรียนคนอื่น ออกแบบและดำเนินการทดลอง

ประเมินทางเลือกที่หลากหลาย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ชี้บ่งการเสี่ยง และผลที่ตามมา บอกขอบเขตของการสืบเสาะหาความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล

3. ขั้นเสนอคำอธิบายและคำตอบของปัญหา ได้แก่ สื่อความหมายข้อมูลและความคิดเห็น สร้างและอธิบายโมเดล สร้างคำอธิบายใหม่ ทบทวนและวิจารณ์คำตอบของปัญหา ให้เพื่อน ประเมินผลการนำเสนอคำตอบ รวบรวมคำตอบที่หลากหลาย ซึ่งให้เห็นถึงคำตอบที่เหมาะสม บูรณาการคำตอบที่ได้กับความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่

4. ขั้นนำไปปฏิบัติ ได้แก่ การตัดสินใจ นำความรู้และทักษะไปใช้ ถ่ายโยงความรู้และ ทักษะ แลกเปลี่ยนสารสนเทศและความคิดเห็น ถามคำถามใหม่ พัฒนาผลที่ได้จากการเรียนรู้และ ส่งเสริมความคิดเห็นใช้โมเดลและความคิดเห็นเพื่อให้เกิดการอภิปรายและยอมรับจากเพื่อน ๆ

มาร์ติน (Martin, 1994, p. 46) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึม มี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้น Explore หมายถึง การสำรวจ โดยผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนสังเกต สนับสนุน การร่วมมือกันสำรวจเพื่อให้เห็นปัญหา

2. ขั้น Explain หมายถึง การอธิบาย ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน เช่น แนะนำ ถามให้คิด เพื่อให้นักเรียน ค้นพบหรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้เชิงประจักษ์

3. ขั้น Expand หมายถึง การคิดค้นเพิ่มเติม ผู้สอนช่วยพัฒนานักเรียนได้คิดค้นต่อ ๆ ไป พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และพัฒนาให้มี ประสบการณ์กว้างไกล ทั้งเรื่องธรรมชาติและเทคโนโลยี

4. ขั้น Evaluate หมายถึง การประเมินผล ผู้สอนประเมินมโนทัศน์ของนักเรียน โดยตรวจสอบความคิดที่เปลี่ยนไป และทักษะกระบวนการ การปฏิบัติ การแก้ปัญหา การถามคำถาม ตลอดจนพัฒนาให้ผู้เรียนสนใจและเคารพความคิดและเหตุผลของคนอื่น ๆ ด้วย

โรเจอร์ บายบี (Roger Bybee) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึม เพื่อใช้เป็นหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน 7 ขั้นตอน (The Constructivism and the Seven E's) มีขั้นตอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์เดิม โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่และแรงจูงใจในตนเองของผู้เรียน โดยมี ลำดับขั้นตอนดังนี้ (ซินทิพย์ อารีสมาน, 2545, หน้า 25)

1. ขั้นกระตุ้นเพื่อจัดให้ผู้เรียนอยู่ในบทเรียน (Excite Phase) เป็นขั้นที่ตั้งคำถามหรือนำเสนอสถานการณ์ที่กำลังเป็นปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจบทเรียนหรือทบทวนมโนทัศน์ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเกิดมโนทัศน์ใหม่

2. ขั้นสำรวจปัญหา เสนอสถานการณ์เพื่อสร้างน โนทัศน์ (Explore Phase) เป็นขั้นที่ผู้เรียนพิจารณาปัญหา สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และไตร่ตรองหาคำตอบล่วงหน้า คิดหาสาเหตุ เพื่อทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิด โดยจำแนกความคิดได้ 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาหรือสถานการณ์ที่มาจากตนเอง จากสิ่งแวดล้อม และหลักวิชาการซึ่งผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนกับผู้อื่น

3. ขั้นอธิบาย โนทัศน์ และให้คำจำกัดความ (Explain Phase) เป็นขั้นที่สร้างความคิดใหม่ (Construction of New Ideas) โดยผู้สอนให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้เรียนนำข้อมูลไปอธิบาย หาเหตุผลที่ดี หรือได้หลักฐานจากการอภิปราย และการทดลอง ซึ่งผู้เรียนจะเห็นแนวทางวิธีการที่หลากหลาย ในการตีความปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ มาจัดอันดับ และอธิบายเพื่อสร้างความรู้และแนวคิดใหม่

4. ขั้นขยายความคิดเพื่อประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ (Expand Phase) เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความคล้ายคลึงกันอย่างมีทักษะและมีเหตุผล เป็นขั้นที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถคิดในระดับสูง และพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันทางสังคม ผู้เรียนและครูจะช่วยกันสรุปถึงการเรียนที่เกิดขึ้น

5. ขั้นเชื่อมโยงความรู้ (Extend Phase) เป็นขั้นที่ครูตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน ในการนำองค์ความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงบูรณาการในวิชาอื่น ๆ ที่สามารถใช้ได้ในประสบการณ์จริง อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคมในบริบทนั้น ๆ

6. ขั้นแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Exchange Phase) เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ทั้งผู้เรียน และครูสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ข้อคิดเห็นที่เป็นองค์ความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีการตรวจสอบข้อมูลและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

7. ขั้นประเมินผล (Exame Phase) เป็นขั้นที่ครูใช้เทคนิคต่าง ๆ ประเมินความรู้ของผู้เรียนว่าเกิดการพัฒนามโนทัศน์หรือไม่

ไดรเวอร์ และเบลล์ (Driver & Bell, 1986) ได้นำเสนอ รูปแบบและขั้นตอนการสอน ตามแนวคอนสตรัคติวิซิม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นนำ (Orientation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมาย และมีแรงจูงใจในการเรียน บทเรียน

2. ขั้นดึงความคิด (Elicitation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความเข้าใจที่มีอยู่เดิม เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน วิธีการให้ผู้เรียนแสดงออก อาจทำได้โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียน ออกแบบโปสเตอร์หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม ผู้เรียนอาจเสนอความรู้เดิมด้วยเทคนิคผังกราฟิก (Graphic Organizers) ขั้นนี้จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล (Unequilibrium)

3. **ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด (Restructuring of Ideas)** เป็นขั้นตอนที่สำคัญหรือเป็นหัวใจสำคัญตามแนวคอนสตรัคติวิซึม ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย ขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

3.1 **ทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิด (Clarification and Exchange of Ideas)** ผู้เรียนจะเข้าใจดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับผู้อื่น ครูจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็นกระตุ้นให้คิด ได้แก่ การเรียนรู้

3.2 **สร้างความคิดใหม่ (Construction of New Ideas)** จากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความจากปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ แล้วกำหนดเป็นความคิดใหม่หรือความคิดใหม่

3.3 **ประเมินความคิดใหม่ (Evaluation of the New Ideas)** โดยการทดลองหรือการคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนควรหาแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดหรือความรู้ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พึงพอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า

4. **ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of the New Ideas)** เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย เป็นการแสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย การเรียนรู้ที่ไม่มีการนำความรู้ไปใช้เรียกว่าเรียนหนังสือไม่ใช่เรียนรู้

5. **ขั้นทบทวน (Review)** เป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะได้ทบทวนว่าความคิดความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) ปรากฏในช่วงความจำระยะยาว (Long-Term Memory) เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนสามารถจำได้อย่างถาวร และสามารถนำไปใช้ได้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพราะโครงสร้างทางปัญญาคือ กรอบของความหมาย หรือแบบแผนที่บุคคลสร้างขึ้นใช้เป็นเครื่องมือในการตีความหมาย ให้เหตุผล แก้ปัญหา ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ นอกจากนี้ยังทบทวนเกี่ยวกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทบทวนว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร และยังมีเรื่องใดที่ยังสงสัยอยู่อีกบ้าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ของไดเรกเตอร์ และเบลล์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ (Orientation) ขั้นดึงความคิด (Elicitation) ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด (Restructuring of Ideas) ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of the New Ideas) และขั้นทบทวน (Review) มาใช้ในการวิจัย เพราะว่าขั้นตอนต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โรเจอร์ (Roger, 1969) เป็นผู้คิดค้นและใช้คำว่า เด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) เขามีประสบการณ์คล้ายคลึงกับมาส โลว์และมีข้อสรุปคล้ายคลึงกันกับมาส โลว์และมีข้อสรุปคล้ายคลึงกัน โรเจอร์เริ่มทำงานเป็นนักจิตบำบัด โดยใช้หลักการของจิตวิเคราะห์และสรุปว่าทฤษฎีนี้มองว่าคนเป็นผู้ที่ช่วยตนเองไม่ได้ ต้องการความช่วยเหลือจากนักจิตบำบัดในการแก้ปัญหา โรเจอร์พยายามหาหลักการทางจิตบำบัด จนในที่สุดเขาได้เสนอทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบ “Client Centered” ซึ่งเน้นความสำคัญของผู้มีปัญหามากกว่าตัวผู้ให้คำปรึกษาทฤษฎีนี้มีลักษณะไม่ชี้แนะช่องทาง คือ ผู้ให้คำปรึกษาจะไม่บอกผู้มารับคำปรึกษาว่าจะไรผิด และจะต้องทำอะไร ซึ่งแนวคิดนี้แตกต่างจากกลุ่มจิตวิเคราะห์และกลุ่มพฤติกรรมนิยม ซึ่งมองเห็นว่าการแสดงพฤติกรรมถูกกำหนดจากสังคม แต่โรเจอร์กลับมีแนวคิดว่าผู้มารับคำปรึกษาจะเป็นผู้ควบคุม พฤติกรรมของตนเอง (Bichler, 1991, p. 474) ต่อมาเขาได้หันมาสนใจในด้านการศึกษา เขาก็สรุปว่าหลักการของ “Client Centered” สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างได้ผลในการสอน ดังนั้น เขาจึงได้เสนอว่าการจัดการเรียนการสอนควรออกมาในลักษณะของ “ผู้เรียนเป็นสำคัญ” และครูควรสร้างภาพการณ์ เช่นเดียวกับที่ใช้ในการให้คำปรึกษา (พรณี ช. เจนจิต, 2538, หน้า 439) ต่อมาคำซึ่งแสดงถึงแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในลักษณะคล้ายกันอีกหลายคำ เช่น Active Learning, Participatory Learning หรือ Learner Independence แต่คำว่า Child Centered จะเป็นคำที่แสดงภาพการณ์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ชัดเจนกว่าคำอื่น ๆ เพราะเป็นคำที่สามารถบรรยายถึงสิ่งที่เราหวังจะได้ประสบผลสำเร็จคือระบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ โรเจอร์ กล่าวไว้ประโยคหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าทราบว่าข้าพเจ้าไม่สามารถสอนสิ่งใดให้แก่ใคร ข้าพเจ้าทำให้เพียงแค่จัดสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้เขาสามารถเรียนรู้ได้เท่านั้น” ผู้เรียนจึงเป็นเจ้าของการเรียนรู้ บทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุน (Supportor) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบ การเรียนตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง (วัฒนาพร ระจับทุกข์, 2542)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ได้มีนักการศึกษาเสนอความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้หลากหลาย ดังนี้

สุภวรรณ เล็กวิไล (2543, หน้า 1) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 9) กล่าวว่าแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือแนวทางที่มุ่งพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน

สุพล วงสินธ์ (2542, หน้า 45) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นแนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แก้ปัญหาเป็น มีความตระหนัก มีจิตสำนึก และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กิ่งฟ้า สินธุวงษ์ (2545) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นที่ตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำในกิจกรรมที่ใกล้กับสภาพจริงมากที่สุด และเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียนด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความสุขของผู้เรียน

ทิตนา แจมมณี (2548, หน้า 120) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ดังนั้น จึงสรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ครูจะเป็นเพียงผู้คอยสนับสนุน และเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความถนัด ความสามารถของแต่ละคน โดยพัฒนากระบวนการคิด การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้พัฒนาทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้เสนอหลักการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้เรียนจะเป็นเจ้าของการเรียนรู้ บทบาทของครูจะเป็นเพียงผู้คอยสนับสนุน และเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบวางแผน และมีส่วนร่วมในการเลือกในสิ่งที่ตนเองจะเรียนเข้าไป เริ่มเรียนรู้และศึกษาด้วยตนเองด้วยการค้นคว้า รับผิดชอบตลอดจนการประเมินผลด้วยตนเอง
2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียน ปัจจัยสำคัญจะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะสอน และวิธีสอน

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครู

4. การมีสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกัน การมีปฏิสัมพันธ์ จะทำให้กลุ่มผู้เรียนพัฒนา เป็นสิ่งช่วยเสริมสร้างความงอกงาม การพัฒนา การเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการชีวิตของแต่ละบุคคล

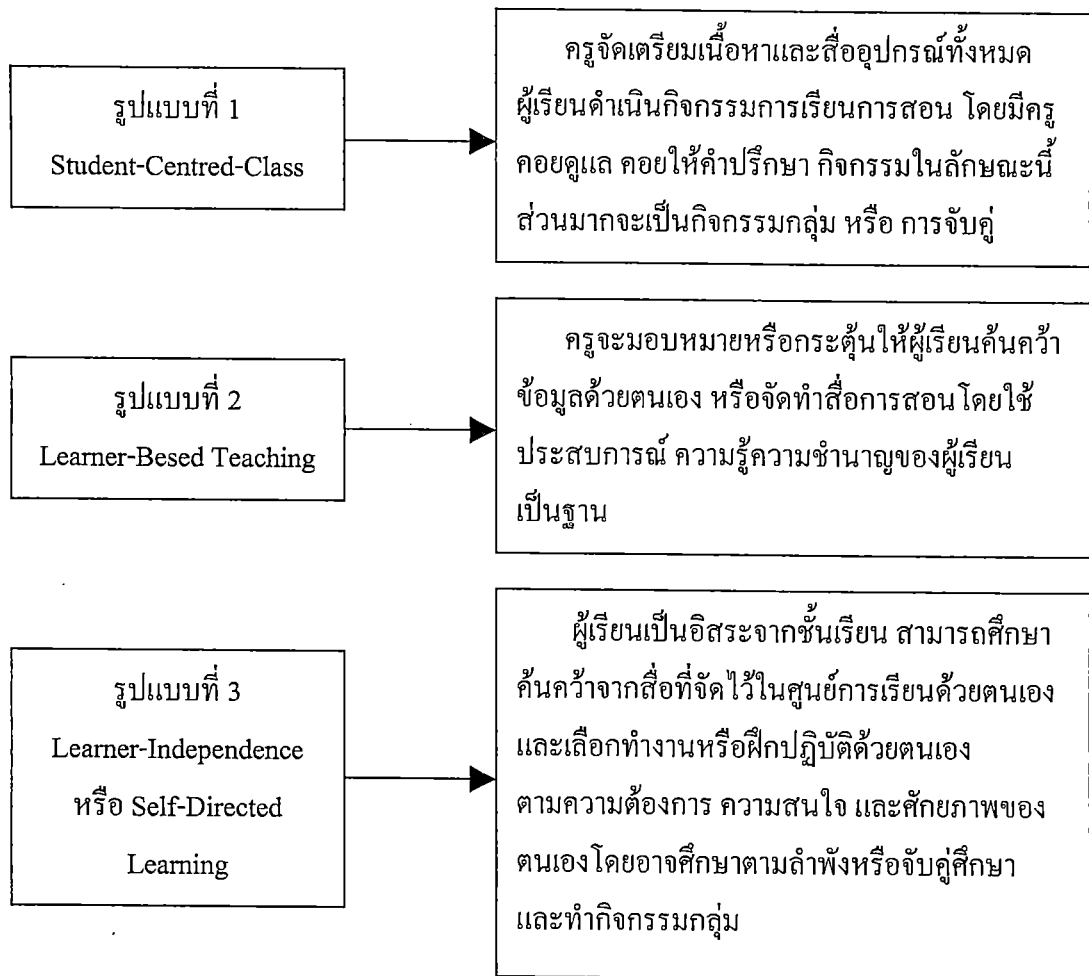
5. ครูผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแหล่งความรู้ ครูต้องมีคุณสมบัติและทักษะต่าง ๆ ครูต้องมีความสามารถในการค้นพบตนเอง สามารถคิดได้ หลากหลาย เป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่าของผู้เรียน สามารถค้นคว้าและหาสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อ ผู้เรียน ครูเต็มใจในการช่วยเหลือ ครูเป็นผู้ให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เจตคติ และการฝึกฝน

6. ผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นตนเองในแง่มุมต่าง ๆ ที่แตกต่างจากการเรียนแบบเดิม หลักการเรียนไม่เพียงให้ความรู้ แต่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน

7. การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านไปพร้อมกัน ไม่ว่าจะเป็คุณลักษณะทางด้านความรู้ ความคิด และอารมณ์ความรู้สึก จะได้รับการพัฒนาไป พร้อมๆ กันขณะที่ผู้เรียนกำลังคิด กำลังรู้สึก

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้จำแนกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามบทบาทครูและผู้เรียน ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามบทบาทของครูและผู้เรียน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กึ่งฟ้า 1 สินธุวงษ์ และสุภาสินี สุทธิระ (2543) ได้สรุปกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักการสำคัญตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักการของ American Psychological Association: APA ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความต้องการที่จะคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของตนเอง
2. ความรู้ที่นักเรียนมีอยู่ก่อน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
3. แรงจูงใจมีผลอย่างมากต่อการเรียนรู้

4. พัฒนาการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน มีผลต่อการเรียนรู้ แสดงให้เห็นลักษณะกระบวนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้หรือบทบาทของผู้เรียน และตัวบ่งชี้หรือบทบาทของผู้สอนที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ กาญจนา ไชยพันธ์ (2543) ได้สรุปกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construct) ผู้สอนควรคำนึงถึงการแสวงหาความรู้ ข้อมูล การทำความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การสร้างความหมาย การสังเคราะห์ข้อมูลและสรุป

2. การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interaction) มีการจัดกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มจะช่วยให้เด็กได้ทำงานร่วมกัน มีการปรับตัว การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

3. การให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด (Participation) การที่เด็กได้ทำกิจกรรม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง จะทำให้เกิดความทรงจำที่ดี เพราะถือว่าเป็นประสบการณ์ส่วนตัว เกิดความคิด ความรู้สึก แล้วสร้างเข้ามาเป็นประสบการณ์ของเด็ก

4. ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ และเกิดผลงาน (Process Product) การสรุปหลังการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มของเด็กที่เรียน ครูควรให้เด็กออกมาสรุป แล้วครูสรุปรวมให้เด็กได้เห็น

5. การให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application) การให้เด็กหาคำวิเคราะห์สรุปออกมาให้เห็น กิจกรรมมีทั้งจัดให้เด็กได้ปฏิบัติเป็นกลุ่มและเดี่ยว เด็กจะเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ เมื่อนำไปสู่ชีวิตจริงเขาจะนำความรับผิดชอบในการเรียนรู้ และสามารถตัดสินใจวิเคราะห์ในสิ่งที่กระทำซึ่งถือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ดังนั้น จึงสรุปกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความต้องการจะคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้กระบวนการมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านทางกิจกรรมกลุ่ม เกิดผลงานจากการสรุปการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ จัดได้ว่าเป็นความสามารถทางสมอง ซึ่งกระตุ้นให้พัฒนามากขึ้นได้ เมื่อนุชนเผชิญกับสิ่งเร้าหรือวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้มีพฤติกรรมตามที่ต้องการในการเผชิญปัญหาหรือสิ่งแวดล้อม มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้หลายท่าน ดังนี้
 ดิวอี้ (Dewey, 1933, p. 9) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการคิด
 ไคร่ครวญไตร่ตรอง รอบคอบ สุขุม มีเป้าหมายในการวิเคราะห์ข้อความรู้เพื่อตัดสินใจที่จะเชื่อหรือ
 ปฏิบัติ

มัวร์และปาร์เกอร์ (Moore & Parker, 1986, pp. 4-5) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณว่า คือ การพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบในการตัดสินใจที่จะรับหรือปฏิเสธข้ออ้าง
 ต่าง ๆ เป็นการตัดสินใจอย่างฉลาดในการเชื่อถือและปฏิบัติ ซึ่งจะต้องมาจากการที่ได้มีการประเมิน
 สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสุขุมรอบคอบ ใช้ความสามารถในการเชื่อมโยงประเด็นปัญหาพิจารณา
 ตัดสินใจในการกระทำต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม

วัตสัน และเกตเซอร์ (Watson & Glaser, 1964, p. 10) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณว่า เป็นการคิดที่ประกอบด้วยทัศนคติ ความรู้และทักษะ โดยที่ทัศนคติหมายถึง
 ทัศนคติต่อการแสวงหาความรู้และยอมรับแสวงหาหลักฐานมาสนับสนุนที่อ้างว่าเป็นจริง แล้วใช้
 ความรู้ด้านการอนุมาน การสรุปใจความสำคัญ และการสรุปเป็นกรณีทั่วไป โดยตัดสินใจจาก
 หลักฐานอย่างสมเหตุสมผล สอดคล้องกับหลักตรรกวิทยา ตลอดจนทักษะในการใช้ทัศนคติและ
 ความรู้ดังกล่าวมาประเมินและตัดสินใจความถูกต้องของข้อความ

ฮิลการ์ด (Hillgard, 1962, p. 337) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า
 เป็นความสามารถในการตัดสินใจข้อความหรือปัญหาว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นจริงสิ่งใดเป็นเหตุเป็นผลกัน

ทิสนา เขมมณี (2534, หน้า 4) ได้สรุปความหมายของกระบวนการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณไว้ว่า คือ การเห็นปัญหา สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ต่อจากนั้นคือการพิจารณาข้อมูล
 ที่เกี่ยวข้องและตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ โดยยึดเหตุผลเป็นหลักสำคัญ

ดังนั้น จึงสรุปความหมาย ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า หมายถึง ความสามารถ
 ทางสติปัญญาประกอบด้วยทัศนคติ ความรู้และทักษะ ที่จะคิดไคร่ครวญไตร่ตรองในการตัดสินใจ
 เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผลเชิงตรรกวิทยาจากข้อมูลที่เชื่อถือได้ สามารถวิเคราะห์ปัญหา
 สรุปและตัดสินใจได้อย่างมีหลักเกณฑ์

ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้รวบรวม
 ขั้นตอนและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

เอ็นนิส (Ennis, 1985, pp. 44-46) ได้กล่าวว่า ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 ประกอบด้วย

1. ทักษะการนิยาม ได้แก่ การระบุจุดสำคัญของประเด็นปัญหา ข้อสรุป ระบุเหตุผล ทั้งที่ปรากฏและไม่ปรากฏ การตั้งคำถามที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ การระบุเงื่อนไขข้อตกลงเบื้องต้น

2. ทักษะการตัดสินใจข้อมูล ได้แก่ การตัดสินใจที่น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การตัดสินใจ ความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา การพิจารณาความสอดคล้อง

3. ทักษะการอ้างอิงในการแก้ปัญหาและการลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล ได้แก่ การอ้างอิงและตัดสินใจในการสรุปแบบอุปนัยและแบบนิรนัย โดยมีความตรงในการทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาอย่างน่าเชื่อถือ

วัตสัน และเกตเซอร์ (Watson & Glaser, 1964) ได้กล่าวว่า ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยทัศนคติ ความรู้และทักษะในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ทัศนคติในการสืบเสาะ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการเห็นปัญหา มีความสนใจในการแสวงหาความรู้ มีนิสัยในการค้นหาข้อมูล หลักฐานมาพิสูจน์เพื่อหาข้อเท็จจริง

2. ความรู้ความสามารถในการอนุมาน สรุปใจความสำคัญและการสรุปเป็นกรณีทั่วไป โดยพิจารณาจากหลักฐานและการใช้หลักการวิทยาศาสตร์

3. ความสามารถที่จะนำทั้งความรู้และทัศนคติมาประยุกต์ใช้พิจารณาตัดสินปัญหา สถานการณ์ ข้อความหรือข้อสรุปต่าง ๆ ได้ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน คือ

3.1 การสรุปอ้างอิง (Inference) เป็นความสามารถในการแยกแยะข้อสรุปอ้างอิงที่เป็นจริงและไม่เป็นจริง โดยอาศัยความรู้พื้นฐาน

3.2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) เป็นความสามารถในการจดจำข้อตกลงเบื้องต้นจากข้อความต่าง ๆ

3.3 การอนุมาน (Deduction) เป็นความสามารถในการซักถามเมื่อได้รับข้อมูลส่วนต่าง ๆ

3.4 การตีความ (Interpretation) เป็นความสามารถในการจัดการข้อมูลข่าวสารและคำถาม เมื่อข้อสรุปนั้นมีความเที่ยงตรง

3.5 การประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation Argument) เป็นความสามารถในการหาข้อแตกต่างระหว่างข้อถกเถียงที่มีเหตุผลอ่อนแอและข้อถกเถียงที่มีความสัมพันธ์กัน

ดีคาโรลี (Decaroli, 1973, pp. 67-68 cited in Hudgins, 1977) ได้กล่าวว่า ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วย

1. การนิยาม เป็นการกำหนดปัญหา ทำความตกลงเกี่ยวกับความหมายของคำและข้อความและการกำหนดเกณฑ์

2. การกำหนดสมมติฐาน การคิดถึงความสำคัญเชิงเหตุผล หาทางเลือกและการพยากรณ์
 3. การประมวลผลข่าวสาร เป็นการระบุข้อมูลที่จำเป็น รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
 หาหลักฐานและจัดระบบข้อมูล

4. การตีความข้อเท็จจริงและการสรุปอ้างอิงจากหลักฐาน
5. การใช้เหตุผล โดยระบุสาเหตุและผลความสัมพันธ์เชิงตรรกศาสตร์
6. การประเมินผล โดยอาศัยเกณฑ์ความสมเหตุสมผล
7. การประยุกต์ใช้และนำไปปฏิบัติ

ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ ดีคาโรลี (Decaroli) มีความคล้ายคลึงกับ
 กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนีดเลอร์ (Kneedler, 1995, p. 227 อ้างถึงใน แน่งน้อย
 ประชาณุกุล, 2548) ซึ่งได้กำหนดเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. การนิยาม และทำความเข้าใจของปัญหา ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 4 ความสามารถย่อย
 ได้แก่

1.1 การระบุเรื่องราวที่สำคัญหรือการระบุปัญหา เป็นความสามารถในการระบุ
 ความสำคัญของเรื่องที่อ่าน การอ้างเหตุผล ภาพลัทธิทางการเมือง การใช้เหตุผลต่าง ๆ และข้อสรุป
 ในการอ้างเหตุผล

1.2 การเปรียบเทียบความคล้ายคลึง และความแตกต่างระหว่างคน วัตถุ สิ่งของ
 ความคิด หรือผลลัพธ์ตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป

1.3 การกำหนดว่าข้อมูลใดมีความเกี่ยวข้อง เป็นความสามารถในการจำแนกระหว่าง
 ข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ความถูกต้องได้กับข้อมูลที่ไม่สามารถพิสูจน์ความถูกต้องได้ รวมทั้ง
 การจำแนกระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องราว

1.4 การกำหนดคำถามที่เหมาะสม เป็นความสามารถในการกำหนดคำถามซึ่งจะ
 นำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องราว

2. การพิจารณาตัดสินข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา จำแนกเป็น 6 ความสามารถย่อย
 ได้แก่

2.1 การจำแนกหลักฐาน เป็นลักษณะข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ซึ่งพิจารณาตัดสิน
 โดยใช้เหตุผล เป็นความสามารถในการประยุกต์เกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อการพิจารณาตัดสินลักษณะ
 คุณภาพของการสังเกตและการคิดหาเหตุผล

2.2 การตรวจสอบความสอดคล้อง เป็นความสามารถในการตัดสินว่าข้อความหรือ
 สัญลักษณ์ที่กำหนดมีความสอดคล้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และมีความสอดคล้องกับบริบท
 ทั้งหมดหรือไม่

2.3 การระบุข้อตกลงเบื้องต้นที่ไม่ได้กล่าวอ้าง เป็นความสามารถในการระบุว่า ข้อตกลงเบื้องต้นใดที่ไม่ได้กล่าวไว้ในการอ้างเหตุผล

2.4 การระบุภาพพจน์ (Stereotype) ในการอ้างเหตุผลเป็นความสามารถของการระบุ ความคิดที่บุคคลยึดติด (Fixed Notion) หรือความคิดตามประเพณีนิยม (Conventional Notion)

2.5 การระบุความมีอคติ ปัจจัยทางอารมณ์และการโฆษณา เป็นความสามารถในการระบุความมีอคติในการอ้างเหตุผลและการตัดสินความเชื่อถือได้ของแหล่งข้อมูล

2.6 การระบุความแตกต่างระหว่างระบบค่านิยม (Value System) และอุดมการณ์ (Ideology)

3. การแก้ปัญหาหรือการลงข้อสรุป จำแนกเป็น 2 ความสามารถย่อย ได้แก่

3.1 การระบุความเพียงพอของข้อมูล เป็นความสามารถในการตัดสินใจว่า ข้อมูลมีความเพียงพอทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพต่อการนำไปสู่ข้อสรุป การตัดสินใจ หรือการกำหนด สมมติฐานที่เป็นไปได้หรือไม่

3.2 การพยากรณ์ผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้ เป็นความสามารถในการทำนายผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้ของเหตุการณ์ หรือชุดของเหตุการณ์ต่าง ๆ

เดรสเซล และเมย์ฮิว (Dressel & Mayhew, 1957, pp. 179-181) ได้กล่าวว่า ทักษะ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งผู้วิจัยนำแนวคิดนี้ มาเป็นแนวทางหลักในการวิจัย ดังนี้

1. การนิยามปัญหา เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ข้อความ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาแล้วสามารถบอกลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และการนิยามปัญหานั้นมีความสำคัญมากสำหรับการอ่านและการฟังเรื่องราวต่าง ๆ

2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เป็นความสามารถในการพิจารณาและเลือก ข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง การพิจารณาความพอเพียงของข้อมูล การจัดระบบของ ข้อมูลและความสามารถในการมองเห็นว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง

3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น เป็นความสามารถในการพิจารณาแยกแยะว่า ข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้นและข้อความใดไม่ใช่ข้อตกลงเบื้องต้นของข้อความหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ ความสามารถนี้มีความสำคัญเพราะทำให้มองเห็นความแตกต่างของข้อมูล เพื่อลงความเห็นว่า ควรจะยอมรับหรือไม่

4. การกำหนดและเลือกสมมติฐาน เป็นความสามารถในการกำหนดหรือเลือก สมมติฐานจากข้อความหรือสถานการณ์ ให้ตรงกับปัญหาในข้อความหรือสถานการณ์นั้น ๆ ความสามารถนี้มีความสำคัญเพราะทำให้มีความรอบคอบและมีความพยายามในการคิดถึงความ เป็นไปได้ของสมมติฐาน

5. การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล เป็นความสามารถในการคิดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับ เหตุผล โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุ ความสามารถนี้มีความสำคัญเพราะทำให้สามารถ ลงความเห็นตามความจริงจากหลักฐานหรือข้อมูลที่มีอยู่

นอกจากนี้ มลิวัดย์ สมศักดิ์ (2540, หน้า 34-36) ได้สรุปทักษะกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ ไว้ดังนี้

1. การนิยามปัญหา หมายถึง การกำหนดปัญหาและทำความเข้าใจกับปัญหาโดย พิจารณาข้อมูลเพื่อกำหนดข้อโต้แย้งหรือข้อมูลที่คลุมเครือ รวมทั้งการนิยามความหมายของคำ ข้อความ

2. การรวบรวมข้อมูล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้งหรือข้อมูลที่คลุมเครือจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งการดึงข้อมูลหรือความรู้จากประสบการณ์เดิม ที่มีอยู่มาใช้ วิธีการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกตด้วยตนเองและรวบรวมข้อมูลจากรายงาน ผลการสังเกตของผู้อื่น

3. การจัดระบบข้อมูล หมายถึง การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล พิจารณา ความเพียงพอของข้อมูล และการจัดระบบข้อมูล ภายหลังจากได้รวบรวมข้อมูลจะต้องพิจารณา ความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของข้อมูล เพราะข้อมูลที่ได้อาจมาจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถืออาจนำไปสู่ การสรุปที่ผิดพลาด ถ้าประเมินแล้วพบว่าข้อมูลใดที่มาจากแหล่งที่ขาดความน่าเชื่อถือที่จะตัดทิ้ง ส่วนข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือจะเก็บไว้แก้ไขต่อไป

4. การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การพิจารณาแนวทางการสรุปอ้างอิงของปัญหา ข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลที่คลุมเครือ โดยการนำข้อมูลที่มีการจัดระบบแล้วมาพิจารณาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ว่าจากข้อมูลที่ปรากฏสามารถเป็นไปได้ในทิศทาง ใดบ้าง เพื่อที่จะได้พิจารณาเลือกแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุดและตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล

5. การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักการศาสตร์ หมายถึง การประเมินความสมเหตุสมผล ที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ หลังจากกำหนดแนวทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ ก็จะพยายามเลือก วิธีหรือแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุดที่จะนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

6. การประเมินการสรุปอ้างอิง หมายถึง การประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุป อ้างอิง หลังจากตัดสินใจสรุปโดยใช้ตรรกศาสตร์จะต้องประเมินข้อสรุปอ้างอิงว่าสมเหตุสมผล หรือไม่ รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นจะเป็น อย่างไร

ลักษณะของผู้ที่มีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มีทักษะกระบวนการคิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

เดรสเซล และเมย์ฮิว (Dressel & Mayhew, 1957, pp. 179-181) กล่าวว่า บุคคลที่มีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะต้องมีลักษณะดังนี้

1. สามารถกำหนดขอบเขตของปัญหาได้
2. สามารถเลือกสารสนเทศหรือข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ปัญหา
3. สามารถพิจารณาได้ว่าข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้น ข้อความใดไม่ใช่ข้อตกลงเบื้องต้น
4. สามารถเลือกสมมติฐานได้
5. ลงสรุปได้อย่างสมเหตุสมผล

วัตสัน และเกตเซอร์ (Watson & Glaser, 1964, pp. 10-15) กล่าวว่า บุคคลที่มีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. จำแนกระดับความน่าจะเป็นของข้อสรุปที่คาดคะเนจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้
2. จำแนกได้ว่าข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้นที่ต้องยอมรับก่อนมีการโต้แย้งหรืออธิบายข้อความอื่น
3. จำแนกได้ว่าข้อสรุปใดเป็นผลจากความสัมพันธ์ของสถานการณ์ที่กำหนดให้
4. จำแนกได้ว่าข้อสรุปใดเป็นลักษณะหรือคุณสมบัติทั่วไปที่ได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้
5. จำแนกได้ว่าการอ้างเหตุผลใดหนักแน่นน่าเชื่อถือหรือไม่หนักแน่น เมื่อพิจารณาตามลำดับความสำคัญและความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา

เอ็นนิส (Ennis, 1985) กล่าวว่า บุคคลที่มีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. สามารถเข้าใจความหมายของข้อความและรู้เรื่องราวที่จะนำมาอ้าง เพื่อสนับสนุนเหตุผลและข้อโต้แย้งต่าง ๆ
2. สามารถพิจารณาตัดสินข้อความที่คลุมเครือในเหตุผลที่เสนอ ต้องการมีความเข้าใจในความหมายของข้อความที่แตกต่างกัน 2 ข้อความ โดยที่ข้อแรกเป็นข้อความที่ยอมรับแล้ว ส่วนอีกข้อความนั้นจะเป็นสิ่งที่ยอมรับได้มาประยุกต์ใช้ ถ้าข้อความทั้งสองมีความหมายตรงกันก็พิจารณาตัดสินใจว่ามีความสอดคล้องกัน แต่ข้อความนั้นมีความหมายไม่ตรงกันก็พิจารณาตัดสินได้ว่ามีความคลุมเครือในเหตุผลที่เสนอ

3. เป็นบุคคลที่สามารถพิจารณา และตัดสินข้อความที่ขัดแย้งซึ่งกันและกันได้ เพื่อประโยชน์ในการตัดข้อความที่ขัดแย้งออก ลักษณะเช่นนี้ต้องอาศัยพื้นฐานของตรรกศาสตร์
 4. สามารถและตัดสินข้อสรุปตามที่มีข้อมูลสนับสนุนได้ โดยใช้การตัดสินแบบอนุมาน
 5. ความสามารถและตัดสินข้อความได้ว่ามีข้อมูลเพียงพอหรือไม่
 6. สามารถพิจารณาตัดสินข้อความที่เป็นหลักการและนำไปประยุกต์ใช้ได้
 7. สามารถพิจารณาตัดสินข้อความที่สังเกตได้ว่าเชื่อถือได้เพียงใด
 8. สามารถพิจารณาตัดสินเหตุผลของข้อสรุปแบบอนุมานได้
 9. สามารถพิจารณาตัดสินได้ว่ามีการกำหนดปัญหาแล้วหรือยัง
 10. สามารถพิจารณาข้อความเป็นข้อตกลงเบื้องต้นได้
 11. สามารถพิจารณาว่ามีค่านิยมเพียงพอหรือยัง
 12. สามารถพิจารณาข้อความที่กระทำโดยผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นที่ยอมรับหรือไม่
- เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์ (2537) ได้สรุปลักษณะของผู้ที่มีทักษะกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณไว้ดังนี้

1. ด้านการระบุปัญหา บุคคลควรมีการแสดงออกดังต่อไปนี้
 - 1.1 ตระหนักถึงความสำคัญของการระบุปัญหาหรือกำหนดความหมายของคำที่ชัดเจน
 - 1.2 ระบุหรือกำหนดประเด็นปัญหาที่ชัดเจนได้
2. ด้านการรวบรวมข้อมูล บุคคลควรมีการแสดงออกดังต่อไปนี้
 - 2.1 สังเกตปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยความเป็นปรนัย
 - 2.2 วิจัยคัดเลือกรายงานการสังเกตได้
 - 2.3 เลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและรู้จักหาข้อมูลที่ต้องชัดเจนมากขึ้น
3. ด้านการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล บุคคลควรมีการแสดงออกดังต่อไปนี้
 - 3.1 เห็นความสำคัญของความรู้ที่เชื่อถือได้ ไม่ใช่การเดาในการหาข้อเท็จจริง
 - 3.2 แสดงถึงข้อจำกัดของข้อมูลที่ได้
4. ด้านการแยกแยะความแตกต่างของข้อมูล บุคคลควรมีการแสดงออกดังต่อไปนี้
 - 4.1 จำแนกความแตกต่างและประเภทของข้อมูลได้
 - 4.2 ชี้ให้เห็นแนวคิดที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังข้อตกลงเบื้องต้นที่ปรากฏอยู่ได้
5. ด้านการตั้งสมมติฐาน บุคคลควรมีการแสดงออกดังต่อไปนี้
 - 5.1 ให้ความสำคัญกับการตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหา
 - 5.2 มองหาทางเลือกหลายๆ ทาง

ประโยชน์ของทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้ที่มีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้มีความสามารถด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น อาทิ

1. ช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีหลักการและเหตุผล และได้งานที่มีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้สามารถประเมินงานได้อย่างสมเหตุสมผล
3. ส่งเสริมให้รู้จักประเมินตนเองอย่างมีเหตุผล รวมทั้งฝึกการตัดสินใจ
4. ช่วยให้รู้เนื้อหาอย่างมีความหมายและเป็นประโยชน์
5. ช่วยฝึกทักษะการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
6. ช่วยฝึกการกำหนดเป้าหมาย รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ ค้นหาความรู้ ทฤษฎี หลักการ ลงข้อสันนิษฐาน ตีความหมายและลงข้อสรุป
7. ช่วยฝึกให้ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาและการสื่อสารความหมาย
8. ช่วยให้คิดอย่างชัดเจน คิดอย่างถูกต้อง คิดอย่างแจ่มแจ้ง คิดอย่างกว้าง คิดอย่างลุ่มลึก ตลอดจนคิดอย่างสมเหตุสมผล
9. ช่วยให้เป็นผู้มีปัญหา มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความเมตตา และเป็นผู้มีประโยชน์
10. ช่วยให้สามารถอ่าน เขียน พูด ฟัง ได้ดี
11. ช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง ในสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคข่าวสารข้อมูลสารสนเทศ (ศิริกาญจน์ โกลุมภ์ และคณะ, 2544, หน้า 64 อ้างถึงใน จรัสศรี ศรีรัตนวิบูลย์, 2548, หน้า 15-16)

การประเมินตามสภาพจริง

ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้หลายท่าน ดังนี้
 เครดเลอร์ (Cradler, 1991) ได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงว่า เป็นการประเมินที่ไม่เน้นทักษะพื้นฐานแต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดอย่างซับซ้อนของผู้เรียนในการทำงาน การร่วมมือในการแก้ปัญหาและการประเมินตนเอง ความพยายามในความร่วมมือ ซึ่งคล้ายคลึงกับโลกของงานจริงภายนอกโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการวัดค่าสัมฤทธิ์อย่างมีความหมายในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน

กรมวิชาการ (2540, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงว่า เป็นกระบวนการสังเกต การบันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่ผู้เรียนทำ เพื่อเป็น

พื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อผู้เรียน การประเมินผลจากสภาพจริงไม่เน้นเฉพาะทักษะพื้นฐานแต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงของการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบและผลิตความรู้ ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อสนองต่อจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

สุวิทย์ คำมูล (2544, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงว่าเป็นการวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมองหรือการคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามที่ว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไม จึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลเขาทำอะไร และทำไม ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนอย่างมีความหมาย และทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

อุทุมพร จามรมาน (2540, หน้า 2-4) ได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงว่าเป็นการวัดและประเมินกระบวนการทำงานของสมองและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่เขาทำ โดยพยายามตอบคำถามว่า เขาทำอะไร และทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่าเขาทำอะไร และทำไม ช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียน ซึ่งเป็นการวัดและประเมิน โดยการปฏิบัติจริง ทำจริงๆ เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความหมายและเหมือนชีวิตจริง

ศ. วาสนา ประवालพฤษย์ (2543, หน้า 88) ได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงว่าเป็นกระบวนการสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูลจากวิธีการทำงานและผลงานของนักเรียนในสภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติงานจริง ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

โดยสรุปการประเมินตามสภาพจริงหมายถึง การประเมินที่สะท้อนให้เห็นความสามารถทางสติปัญญา พฤติกรรม ความสามารถทางทักษะต่าง ๆ รวมทั้งสภาพทางจิตใจของผู้เรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติงานจริง โดยใช้กระบวนการสังเกต การบันทึก การรวบรวมข้อมูลจากงานจากกระบวนการทำงาน จะทำควบคู่กับการเรียนการสอน

แนวคิดและหลักการประเมินตามสภาพจริง

แนวคิดและหลักการประเมินตามสภาพจริงมีดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2540, หน้า 18)

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคนด้วยเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย
2. การประเมินตามสภาพจริง ต้องมีรากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย
3. การประเมินตามสภาพจริงและการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม จะต้องจัดทำให้ส่งเสริมซึ่งกันและกัน

4. ความรู้ในเนื้อหาสาระทั้งในความกว้างและลึก จะนำไปสู่การพัฒนาให้ผู้เรียนรู้มากขึ้น
5. การเรียน การสอน การประเมินต้องหลอมรวมกัน และการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลา
6. การเรียนการสอนต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สุดตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 183) ได้เสนอหลักการประเมินตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน แต่เน้นการประเมินทักษะที่ซับซ้อนในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
2. การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ เป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน
3. การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ เป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบันของผู้เรียนและสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง
4. การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ เป็นการผูกติดผู้เรียนกับงานที่เป็นจริง โดยพิจารณาจากงานหลาย ๆ ชิ้น
5. ผู้วัดและผู้ประเมิน ควรมีหลายคน โดยจัดให้มีการประชุมระหว่างผู้ประเมิน เพื่อแลกเปลี่ยนตัวข้อมูลระหว่างผู้เรียน
6. การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียน ได้ปฏิบัติต้องดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
7. นำการประเมินตนเองมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริง
8. การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติควรมีการประเมินทั้ง 2 ลักษณะ คือ การประเมินที่เน้นการปฏิบัติจริง และการประเมินจากเพิ่มสะสมผลงาน โดยมีขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริงดังนี้
 - 8.1 ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรกลาง และหลักสูตรท้องถิ่น
 - 8.2 ทำความชัดเจนกับลักษณะและความหมายของผลสัมฤทธิ์
 - 8.3 กำหนดแนวทางของงานที่ต้องปฏิบัติ โดยจัดเป็นงานที่ต้องการทำ และงานที่ต้องทำตามความสนใจ
 - 8.4 กำหนดรายละเอียดของงาน

8.5 กำหนดกรอบของการประเมิน ทำแผนผังการประเมินที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กับพฤติกรรมที่ต้องประเมิน

8.6 กำหนดวิธีการประเมิน อาจใช้วิธีดังต่อไปนี้

8.6.1 การสังเกต

8.6.2 การสัมภาษณ์

8.6.3 การตรวจผลงาน

8.6.4 การรายงานตนเองของผู้เรียน

8.6.5 การบันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

8.6.6 การใช้แบบทดสอบเน้นการปฏิบัติจริง

8.6.7 การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

8.7 กำหนดตัวผู้ประเมิน (ควรมีใครบ้าง ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง)

8.8 กำหนดเกณฑ์การประเมิน

โดยสรุปแนวคิดและหลักการของการประเมินตามสภาพจริง ได้ว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน การปฏิบัติงาน การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนแต่ละคน เป็นทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา โดยมุ่งให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลอมรวมกันระหว่างการเรียนการสอนและการประเมินผล ต้องประเมินอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพจริง ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการลงมือปฏิบัติ การพัฒนาการ การทำงานร่วมกัน และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตจริง เพื่อให้สามารถประเมินความสามารถของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ตรงตามสภาพจริง ซึ่งต้องเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือวัดผลที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ จึงได้แบ่งเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 7)

1. แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นการสะสมผลงานนักเรียนที่บ่งบอกถึงความสามารถ ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. มัลติมีเดีย (Multimedia) เป็นสื่อประสมที่เสนอผลงานนักเรียน โดยผ่านทางกรเขียนพูด ดนตรี วิดีทัศน์ รูปภาพ ภาพเขียน แผนภูมิ และกราฟ

3. ทดสอบปากเปล่า (Oral Testing) เป็นการสัมภาษณ์และทดสอบด้วยการพูดฟัง โดยมีการให้คะแนนแบบ Rubrics คือการให้คะแนนเป็นด้าน ๆ

4. แบบทดสอบ (Task Test) เป็นการทดสอบนักเรียน โดยการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงสมรรถภาพ ภายใต้สภาวะเป็นจริงของนักเรียน โดยมีการทดสอบอย่างสม่ำเสมอ

5. งานเขียน (Journals/ Logs) เป็นการเขียนโดยใช้ตัวอย่างประกอบ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีประสบการณ์ และการเรียนรู้อย่างไม่ที่สิ้นสุด

6. การ์ตูน (Cartoons) เป็นเครื่องมือประเมินผลที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความรู้และกระบวนการเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

7. โครงการงาน (Project) เป็นการจัดทำโครงการระยะยาว มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้เปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

เอกรินทร์ สิมหาศาล และสุปรารณา ยุคตะนันท์ (2546, หน้า 24-26) ได้กล่าวถึงวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง

1. การสังเกต เป็นวิธีการที่กระทำได้ในในทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ ผู้สอนอาจกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการสังเกตหรืออาจไม่มีเครื่องมือในการสังเกตก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการประเมินผู้เรียนว่า มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการสังเกตระดับความสามารถ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาน้อยเพียงใด และวิธีการสังเกตสามารถใช้ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการประเมิน โดยตั้งคำถามอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเกินไป สามารถสัมภาษณ์ผู้เรียนแต่ละคนได้ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจในระดับที่สูงกว่าความรู้ความจำ และด้านความรู้สึนึกคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมที่ผู้เรียนยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมทั้งการเห็นคุณค่าในสาระการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ เป็นต้น

3. บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และการแสดงออกของพฤติกรรมลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเรียน และแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนของหลักสูตร ต่อไป

4. แบบทดสอบวัดความสามารถที่เป็นจริง (Authentic Test) เป็นวิธีการสร้างข้อสอบโดยใช้คำถามที่เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือการสร้างความรู้ใหม่จากความเข้าใจและประสบการณ์เดิม หรือจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นให้คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริง เพื่อเลียนแบบสภาพจริง เป็นต้น เช่น ข้อสอบวัดทักษะการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในสถานการณ์ที่กำหนด เป็นต้น

เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ การฝึกทักษะและกระบวนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

5. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการประเมินด้วยการให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึกหรือพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยตรง เพื่อประเมินความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ ความต้องการ การใช้วิธีการต่าง ๆ และการสร้างผลงานของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้น และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการ รวมทั้งเจตคติต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ของผู้เรียน ได้ดียิ่งขึ้น

6. การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นการจับเก็บตัวอย่างผลงานที่มีการรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ และกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชั้นของหลักสูตรหรือโปรแกรมที่เรียน เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เรียน ในด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนพัฒนาได้สำเร็จ รวมทั้งความถนัด ความสนใจ ความพยายาม แรงจูงใจ และความก้าวหน้าทางการเรียนที่สามารถนำมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคนให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงมีหลากหลายวิธี ครูควรเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้าน คำนึงถึงกิจกรรมที่ต้องการวัด ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้มาซึ่งผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน

ประโยชน์ของการประเมินตามสภาพจริง

1. เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้วิธีการประเมินคุณค่าผลงานของตนเอง ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและรู้จักตนเองมากขึ้นตามหลักการประเมินตนเอง (Self Evaluation)
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะวิชาการ ทักษะทางสังคม การฝึกฝนกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และการปฏิบัติงานอย่างที่มีความหมายต่อการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับผู้สอน และมีโอกาสซ่อมเสริมปรับปรุงผลการเรียนรู้ของตนเองตลอดเวลา
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานที่ดีของตนในบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด สามารถเพิ่มแรงจูงใจทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น เพราะได้รับทราบผลย้อนกลับ คำแนะนำ หรือคำชมเชยจากผู้สอนและเพื่อน ๆ
5. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ได้อย่างแท้จริง ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนที่ตนถนัด

6. ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีอุปการะคุณต่อโรงเรียน

7. เป็นวิธีการวัดโดยสังเกตจากหลักฐานที่แสดงความพยายามของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจนเกิดพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคนในแต่ละช่วงชั้นของหลักสูตร

8. เป็นวิธีการวัดที่มีความเที่ยงตรงสูง เพราะสามารถประเมินความสามารถด้านต่าง ๆ และคุณลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน ได้ตรงตามสภาพที่แท้จริง

9. ข้อมูลจากการวัดทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนช่วยส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการสอนของผู้สอนตามเกณฑ์วิชาชีพครู และเป็นฐานข้อมูลสำหรับใช้ประกอบการประชุมนิเทศภายในหมวด ฝ่าย กิจกรรม และโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดเน้นในการสร้างคุณภาพของผู้เรียนและจุดเน้นนั้นกระจายเป็นมาตรฐานการเรียนรู้อยู่ในสาระที่เป็นองค์ความรู้ทั้ง 5 สาระ ทำให้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ และจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ดังนั้น การวัดการประเมินผลการเรียนจะเป็นการประเมินตามสภาพจริง อันเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน รวมทั้งสามารถประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอันเป็นแนวทางที่พัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ เพื่อบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่กำหนด การวัดผลประเมินผลจึงต้องใช้วิธีที่หลากหลาย ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ โดยการประเมินควรครอบคลุมความรู้ ทักษะ และเจตคติ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้อาจพิจารณาจากความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งสะท้อนการสั่งสมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การวัดผลประเมินผลจะต้องทำในหลายบริบท อันได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน รวมทั้งผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินและแสดงความคิดเห็น (กรมวิชาการ, 2544 ข)

แนวทางประเมินในการวัดผลและประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อไปสู่การพิจารณาตัดสินผลการเรียนของแต่ละปี แต่ละช่วงชั้น

1. การวิเคราะห์ตัวชี้วัดรายปี/ รายภาค
2. การพิจารณาวิธีวัด/ เครื่องมือวัด
 - 2.1 การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.2 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดรายปี

3. การกำหนดสัดส่วน โครงสร้างเครื่องมือวัด
 - 3.1 การกำหนดสัดส่วน โครงสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลระหว่างเรียน
 - 3.2 การกำหนดสัดส่วน โครงสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลปลายภาค/ ปลายปี
4. การออกแบบสร้างเครื่องมือ
 - 4.1 แบบสำรวจ
 - 4.2 แบบสอบถามความคิดเห็น
 - 4.3 แบบทดสอบภาคความรู้/ ความรู้สึกรู้จัก
 - 4.4 แบบวัดความรู้สึกรู้จัก
 - 4.5 แบบสังเกตพฤติกรรม
5. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน
 - 5.1 การกำหนดเกณฑ์การประเมินระหว่างเรียน
 - 5.2 การกำหนดเกณฑ์การประเมินปลายภาค/ ปลายปี
6. การดำเนินการวัดและประเมินผล
 - 6.1 การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน
 - 6.2 การวัดและประเมินผลปลายภาค/ ปลายปี
7. การประเมินและสรุปผล
 - 7.1 การประเมินและสรุปผลระหว่างเรียน
 - 7.2 การประเมินและสรุปผลปลายภาค/ ปลายปี

การนำผลการประเมินระหว่างเรียนและผลการประเมินปลายภาค/ ปลายปีมาประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้นั้น ควรให้สัดส่วนของการประเมินระหว่างเรียนมากกว่าการประเมินปลายภาค/ ปลายปี สัดส่วนเท่าใดขึ้นอยู่กับพิจารณาของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา

จากการศึกษาการวัดผลประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นการวัดผลตามสภาพจริง ที่เอื้อต่อการค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน วัดผลด้วยวิธีการหลากหลายและครอบคลุมถึงด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ประเมินรอบด้าน ทั้งครูผู้สอน นักเรียน เพื่อนนักเรียนและผู้ปกครอง วัดผลทั้งประเมินระหว่างเรียนและประเมินปลายภาค/ ปลายปี สัดส่วน แต่ให้น้ำหนักกับการประเมินระหว่างเรียนมากกว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้หลายท่าน ดังนี้
 กูด (Good, 1973, p. 7) ได้ให้ความหมายของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า คือ ผลการสะสม
 ความรู้ความสามารถในการเรียนทุกด้านเข้าด้วยกัน

บุญชม ศรีสะอาด (2537, หน้า 68) ได้ให้ความหมายของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ว่าหมายถึง ผลที่เกิดจากการค้นคว้า การอบรม การสั่งสอน การฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่าง ๆ
 รวมทั้งความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการฝึก ก็นับว่าเป็นผลสัมฤทธิ์ด้วย

ไพศาล หวังพานิช (2533, หน้า 137) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า
 หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมและประสบการณ์

พวงแก้ว โคจรานนท์ (2530, หน้า 35) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ว่าหมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะทางวิชาการ รวมทั้งสมรรถภาพของสมอง
 ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ระดับสติปัญญา การคิด การแก้ปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งแสดงออกให้เห็นด้วย
 คะแนนที่ได้รับจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือการรายงานทั้งเขียนและพูด
 การทำงานที่ได้รับการมอบหมาย ตลอดจนการทำกรบ้านในแต่ละรายวิชา

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า
 หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือ
 คือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพสมอง

โดยสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางด้านเนื้อหา ความรู้ สมรรถภาพ
 ทางสมอง ความสามารถทางการเรียน กระบวนการแสวงหาความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งทำให้เกิดการ
 เปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม

จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 29-30) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์
 เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพสมองของบุคคลว่า เรียนรู้อะไรบ้าง และ
 มีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไร เช่น มีพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้
 การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า มากน้อยอยู่ในระดับใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์
 เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียน ในด้านพุทธิพิสัยนั่นเอง ซึ่งเป็นการวัด 2 องค์ประกอบ
 ตามจุดมุ่งหมายและวิชาที่เรียน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เป็นผลงานปรากฏออกมา ให้ทำการสังเกตและวัดได้ เช่น วิชา ศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ “ข้อสอบภาคปฏิบัติ” ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาที่วิธีปฏิบัติ และผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา รวมทั้ง พฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน มีวิธีการสอบวัดได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การสอบปากเปล่า การสอบแบบนี้มักเป็นการกระทำเป็นรายบุคคลซึ่งเป็นการ สอบที่ต้องการดูแลเฉพาะอย่าง เช่น การสอบอ่านหนังสือ การสอบสัมภาษณ์ ซึ่งต้องการดูการใช้ ถ้อยคำในการตอบคำถาม รวมทั้งการแสดงความคิดเห็น และบุคลิกภาพต่าง ๆ เช่น การสอบ ปริญญาานิพนธ์ ซึ่งต้องการวัดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำ ตลอดจนแง่มุมต่าง ๆ การสอบ ปากเปล่า สามารถสอบวัดได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง และคำถามก็สามารถเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ ตามที่ต้องการ

2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือตอบ ซึ่งมีรูปแบบการตอบอยู่ 2 แบบ คือ

2.2.1 แบบไม่จำกัดคำตอบ (Free Response Type) ซึ่งได้แก่ การสอบวัดที่ใช้ ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง (Essay Type)

2.2.2 แบบจำกัดคำตอบ (Fixed Response Type) ซึ่งเป็นการสอบที่กำหนด ขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบ หรือกำหนดคำตอบมาให้เลือก ซึ่งมีรูปแบบของคำตอบอยู่ 4 รูปแบบ คือ

2.2.2.1 แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง

2.2.2.2 แบบจับคู่

2.2.2.3 แบบเติมคำ

2.2.2.4 แบบเลือกตอบ

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเนื้อหา โดยการเขียนตอบนั้น เป็นที่นิยมใช้ อย่างแพร่หลายในโรงเรียน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์เรียกว่า “ข้อสอบผลสัมฤทธิ์” หรือ “แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์”

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มุ่งวัดพฤติกรรมที่เกิดจากความสามารถทางสมองหรือ ทางด้านสติปัญญาของนักเรียน เมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนแล้ว นักการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ บลูม (Bloom, 1976) ได้มุ่งวัดพฤติกรรม 6 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้ความจำ หมายถึง การระลึกหรือท่องจำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วโดยตรง ในขั้นนี้รวมถึงการระลึกถึงข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไปจนถึงกฎเกณฑ์ ทฤษฎีจากตำรา ดังนั้น ขั้นความรู้ความจำจึงจัดได้ว่าเป็นขั้นต่ำที่สุด

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะจับใจความสำคัญของเนื้อหาที่ได้เรียนหรือ อาจแปลความจากตัวเลขการสรุป การย่อความต่าง ๆ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นที่สูงกว่า ขั้นความรู้ความจำ

3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วไปใช้ใน สถานการณ์ใหม่ ดังนั้นในขั้นนี้จึงรวมถึงความสามารถในการเอากฎ มโนทัศน์ หลักสำคัญ วิธีการ นำไปใช้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่า นักเรียนจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาเป็นอย่างดีเสียก่อน จึงนำความรู้ไปใช้ได้ ดังนั้นจึงจัดอันดับให้สูงกว่าความเข้าใจ

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะแยกแยะเนื้อหาวิชา ลงไปเป็นองค์ประกอบ ย่อย ๆ เหล่านั้น เพื่อที่จะได้มองเห็นหรือเข้าใจความเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในขั้นนี้จึงรวมถึงการแยกแยะ หารส่วนประกอบย่อย ๆ หาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย ๆ เหล่านั้น ตลอดจนหลักการสำคัญ ต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าสูงกว่าการนำเอาไปใช้และต้องเข้าใจทั้งเนื้อหา และโครงสร้างของบทเรียน

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะนำเอาส่วนย่อย ๆ มาประกอบกัน เป็นสิ่งใหม่ การสังเคราะห์จึงเกี่ยวกับการวางแผน การออกแบบการทดลอง การตั้งสมมติฐาน การแก้ปัญหาที่ยาก ๆ การเรียนรู้ในระดับนี้ เป็นการเน้นพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ ในอันที่จะสร้าง แนวคิดและแบบแผนใหม่ ๆ ขึ้นมา ดังนั้น การสังเคราะห์เป็นสิ่งที่สูงกว่าการวิเคราะห์อีกชั้นหนึ่ง

6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการ คำพูด นวนิยาย บทกวี หรือรายงานการวิจัย การตัดสินใจดังกล่าว จะต้องวางแผนอยู่บนเกณฑ์ ที่แน่นอน เกณฑ์ดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่นักเรียนคิดขึ้นมาเอง หรือนำมาจากที่อื่นก็ได้การเรียนรู้ ในขั้นนี้ถือว่าเป็นการเรียนรู้ขั้นสูงสุดของความรู้ความจำ

ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบมุ่งตรวจสอบความรู้ ทักษะและสมรรถภาพ ทางสมองด้านต่าง ๆ หรือเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยหรือสติปัญญา ในการเรียนรู้ของผู้เรียน

แบบทดสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยได้เป็นอย่างดีคือข้อสอบปรนัย แบบเลือกตอบ ซึ่งมีแนวทางการเขียนข้อสอบวัดพฤติกรรมแต่ละประเภทดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2530, หน้า 166-219)

1. การเขียนแบบทดสอบสอบวัดพฤติกรรมด้านความรู้และความจำ คือ การวัดความสามารถในการระลึกเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการเรียนการสอนโดยตรง และจากการอ่านหนังสือหรือตำราต่าง ๆ คำถามที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านความรู้ความจำ มีอยู่ 3 ชนิด คือ

- 1.1 ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง
- 1.2 ถามความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการ
- 1.3 ถามความรู้เกี่ยวกับความคิดรวบยอด

2. การเขียนแบบทดสอบสอบวัดพฤติกรรมด้านความเข้าใจ การที่นักเรียนหรือบุคคลใดจะมีพฤติกรรมด้านความเข้าใจได้นั้น ต้องสามารถแสดงออกถึงคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ใน 3 ประการต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง คือ

- 2.1 สามารถแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น แปลความหมายของข้อความหรือภาพใด ๆ ตามท้องเรื่องได้ถูกต้อง เป็นต้น
- 2.2 สามารถตีความของเรื่องนั้นได้ คือ จับใจความสำคัญระหว่างชิ้นส่วนย่อย ๆ ของเรื่องนั้น จนสามารถนำมากล่าวเป็นอีกแบบหนึ่งได้
- 2.3 สามารถขยายความหมายและนัยของเรื่องนั้นให้กว้างไกลไปจากสภาพข้อเท็จจริงเดิมได้

3. การเขียนข้อสอบวัดพฤติกรรมด้านการนำไปใช้ พฤติกรรม “การนำไปใช้” เป็นความสามารถในการนำความรู้และความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้รับการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหาแปลกใหม่ที่ต่างไปจากที่เคยเรียน แต่ใช้หลักวิชาการร่วมกัน คำถามที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมการนำไปใช้มี 5 แบบ

- 3.1 ถามความสอดคล้องระหว่างหลักวิชาการกับการปฏิบัติ ได้แก่ การถามการกระทำใดหรือหลักปฏิบัติใด หรือตัวอย่างจริงของการกระทำ หรือการปฏิบัติใดที่สอดคล้องกับสูตร กฎหรือหลักวิชาของเรื่องที่กำหนดให้
- 3.2 ถามขอบเขตของการใช้หลักวิชาการกับการปฏิบัติ เป็นการวัดความรู้ในการนำหลักวิชาไปใช้ในกรณีต่าง ๆ และสภาพการณ์ต่าง ๆ ว่าควรใช้ภายในขอบเขตเท่าใด
- 3.3 ถามให้อธิบายหลักวิชา เป็นการถามที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบายหลักวิชาว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร หรือเกิดขึ้นจากสาเหตุอะไร
- 3.4 ถามเหตุผลของการปฏิบัติ เป็นการถามเพื่อให้ทราบว่าเป็นเรื่องนั้น ๆ จะต้องทำกันอย่างไร และเพราะเหตุใด

4. การเขียนแบบทดสอบสอบวัดพฤติกรรมด้านการวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะส่วนประกอบของเรื่องราว เหตุการณ์ การกระทำข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อสกัดให้เห็นถึงสิ่งที่เป็นสาระสำคัญหรือแก่นสารและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านั้น คำถามที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านการวิเคราะห์มี 3 แบบ

4.1 ถามการวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการถามที่ต้องการวัดความสามารถของผู้เรียนว่าสามารถแยกแยะส่วนประกอบของเรื่องราวออกมาให้เห็นว่าส่วนใดสำคัญ

4.2 ถามการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการถามเพื่อวัดความสามารถของผู้เรียนในการค้นหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของเรื่องราว เหตุการณ์ หรือสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 เรื่องขึ้นไปว่าเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร

4.3 ถามการวิเคราะห์หลักการ เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนในการวิเคราะห์ค้นหา สิ่งที่เป็นเค้าเงื่อน หลักการที่ยึดถือ โครงสร้างของเรื่องราว เหตุการณ์ คำพูด ความคิดและปฏิบัติต่าง ๆ

5. การเขียนแบบทดสอบสอบวัดพฤติกรรมด้านการสังเคราะห์ เป็นความสามารถในการรวบรวม ผสมผสาน ส่วนย่อย ๆ ของสิ่งต่าง ๆ เช่น สิ่งของ ข้อเท็จจริง รายละเอียด ความคิด เพื่อให้เป็นสิ่งที่ใหม่ที่ลักษณะแตกต่างไปจากเดิม หรือเพื่อรวบรวมเป็นข้อสรุปหรือข้อยุติ ความสามารถด้านนี้เป็นการแสดงถึงการมีคุณสมบัติของความคิดสร้างสรรค์ คำถามที่ใช้ในการวัดความสามารถด้านการสังเคราะห์มีอยู่ 3 แบบที่สำคัญ คือ

5.1 ถามการสังเคราะห์ข้อความ เป็นการวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจสื่อออกมาในรูปการเขียนเป็นข้อความ หรือการพูด หรือการเขียนภาพก็ได้ ถ้าเป็นการเขียนข้อความนิยมใช้ข้อสอบแบบความเรียง เพราะสามารถวัดได้อย่างเที่ยงตรง

5.2 ถามการสังเคราะห์แผนงาน เป็นการวัดความสามารถในการสร้างแผนงาน การวางโครงการ ในการปฏิบัติงาน หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ว่าจะต้องเตรียมสิ่งใด มีขั้นตอนอย่างไร การเตรียมแก้ไขอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

5.3 ถามการสังเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการวัดความสามารถในการเก็บรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตรวจสอบ หาข้อยุติ หรือสรุปจากการเชื่อมโยงรายละเอียดเหล่านั้นเข้าด้วยกัน ความสามารถในด้านนี้แสดงถึงการมีความริเริ่มสร้างสรรค์

6. การเขียนแบบทดสอบสอบวัดพฤติกรรมด้านการประเมินค่า เป็นความสามารถในการพิจารณา ตัดสินหรือวินิจฉัยเรื่องราว เหตุการณ์ การกระทำ วิธีการ ความคิด ฯลฯ อย่างถูกต้องพร้อมด้วยเหตุผล ลักษณะคำถามที่ใช้วัดการประเมินค่าเป็นการลงสรุปว่าสิ่งนั้น เรื่องนั้น

เป็นอย่างไร เพราะเหตุใด เช่น ดี-ไม่ดี เพราะเหตุใด เหมาะสม-ไม่เหมาะสม เพราะเหตุใด เป็นต้น คำถามที่ใช้วัดการประเมินค่า มี 2 แบบ

6.1 คำถามการประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายใน เป็นคำถามที่ให้วินิจฉัยประเมินสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ข้อเท็จจริง หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ ภายในของเรื่องราวนั้น ตามแต่ละวิชา แต่ละสาขา เป็นเครื่องมือในการตัดสิน

6.2 คำถามการประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก เป็นการถามโดยให้ผู้เรียนนำค่านิยม คุณธรรม หรือเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับถือปฏิบัติเป็นมาตรฐาน มาวินิจฉัยเพื่อลงสรุป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ในสังคม จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม เพื่อต้องการมุ่งวัดพฤติกรรมที่เกิดจากความสามารถทางสมองหรือทางด้านสติปัญญาของนักเรียน เมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนแล้ว ทั้งทางด้านความรู้และความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ และด้านการประเมินค่า

เจตคติ

ความหมายของเจตคติ

เจตคติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Aptus แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสมและตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 อ่านว่า “เจ-ตะ-คะ-ติ” หมายถึง ท่าที ความรู้สึก แนวความคิดของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาที่สำคัญได้ให้ความหมายของเจตคติ ดังนี้

กู๊ด (Good, 1973, p. 48) ให้คำจำกัดความของเจตคติไว้ว่า เจตคติ คือความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ เช่น รักเกลียด หรือกลัว หรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น

กูญชลี ค้ำขาย (2540, หน้า 159) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ท่าที ความรู้สึก หรือความคิดที่บุคคลมีต่อวัตถุ เหตุการณ์ หรือบุคคลอื่น ๆ ซึ่งอยู่ล้อมรอบตัวเรา ลักษณะ โดยทั่วไปของเจตคตินั้นอาจกล่าวได้ว่า เป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้ ผูกพันอยู่กับเป้าหมาย มีทิศทางและความเข้มที่แปรไปได้ เมื่อเกิดแล้วค่อนข้างคงทนแต่ก็เปลี่ยนแปลงได้ และแสดงออกมาให้เห็นได้

เพราะพรณ เป็ลียนภู (2540, หน้า 87) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ระดับสภาพ หรือ สภาพของจิตใจ และของสมองในลักษณะพร้อมที่จะกำหนดแนวทางของการสนองตอบของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ธีระวุฒิ เอกะกุล (2542, หน้า 3) ให้ความหมายของเจตคติว่า เจตคติเป็นพฤติกรรม หรือความรู้สึกทางจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคม รวมทั้งเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง

แสงเดือน ทวีสิน (2545, หน้า 67) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึกของ บุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวอาจเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ สภาพการณ์ เหตุการณ์ เป็นต้น เมื่อเกิดความรู้สึก บุคคลนั้นจะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อมีปฏิกิริยาได้ไปในทิศทางใด ทางหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปความหมายของเจตคติได้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ของบุคคลที่เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสิ่งเร้า ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์และความรู้สึก เป็นตัวกำหนดให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น อาจแสดงออกในทางเห็นด้วย ชอบ พอใจ หรือไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ไม่พอใจ

ลักษณะของเจตคติ

ชอร์ และไรท์ (Shaw & Write, 1967 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 57-58) ได้สรุปลักษณะของเจตคติดังนี้

1. เจตคติขึ้นอยู่กับการประเมิน โนภาพของเจตคติ แล้วเกิดเป็นพฤติกรรมแรงจูงใจ เจตคติเป็นเพียงความรู้สึก โน้มเอียงจากการประเมินยังไม่ใช่พฤติกรรม ตัวเจตคติเองไม่ใช่แรงจูงใจ แต่เป็นตัวการทำให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม แต่ถ้าแสดงออกเป็นพฤติกรรมแล้วจะเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ Positive Approach เช่น ความเป็นเพื่อน ความรัก ฯลฯ Negative Approach เช่น การโจมตี คำว่า ต่อสู้ ฯลฯ Negative Avoidance เช่น ความกลัว ความเกลียด ฯลฯ และ Positive Avoidance เช่น การอยู่เงียบ ๆ คนเดียวเมื่อเป็นทุกข์ เป็นต้น

2. เจตคติเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นตามทิศทาง ตั้งแต่บวกจนถึงลบ นั่นคือ เป็นการแสดงความ รู้สึกว่าไปทางบวกมากหรือน้อย ไปทางลบมากหรือน้อย ความเข้มข้นศูนย์คือ ไม่มีความรู้สึก หรือเป็นกลางระหว่างบวกกับลบ แต่จุดที่เป็นกลางนั้นเป็นปัญหาต่อการแปลผล

3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาเองแต่กำเนิด เจตคติเกิดจากการเรียนรู้สิ่งที่มี ปฏิสัมพันธ์รอบตัว ซึ่งเป็นเป้าเจตคติทั้งหลาย ถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางดี ถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นไม่มีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติไม่ดี สิ่งใดเราไม่เคยรู้จัก ไม่เคยเรียนรู้เลยจะไม่เกิด เจตคติ เพราะไม่ได้ศึกษารายละเอียดของสิ่งนั้น การเรียนรู้เป้าเจตคติอาจผ่านตัวจริงหรือผ่านสื่อ ทั้งหลายที่มีต่อเป้าเจตคติตัวจริงก็ได้ สามารถเกิดเจตคติขึ้นได้

4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติหรือกลุ่มสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง สิ่งเร้าทั้งหลายอาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถาบัน มโนภาพ อุดมการณ์ อาชีพหรือสิ่งอื่น ๆ ก็ได้ เจตคติจะมีลักษณะอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับ

กับเป้าเจตคติ ที่ได้สัมผัสเรียนรู้มากน้อยแตกต่างกันเป็นสำคัญ เป้าเจตคติที่มีลักษณะเป็นกลุ่มใกล้เคียงกัน จะมีเจตคติแตกต่างจากเป้าเจตคติที่มีลักษณะของกลุ่มแตกต่างกันมาก

5. เจตคติมีค่าสหสัมพันธ์ภายในเปลี่ยนแปลงไปตามกลุ่ม นั่นคือ กลุ่มที่มีลักษณะเดียวกัน เจตคติจะมีความสัมพันธ์กันสูง กลุ่มที่มีลักษณะต่างกัน เจตคติจะมีความสัมพันธ์กันต่ำ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันย่อมมีความสัมพันธ์กัน

6. เจตคติมีลักษณะมั่นคงและทนทานเปลี่ยนแปลงยาก นั่นคือการเปลี่ยนแปลงจะช้าและทำได้ยาก

องค์ประกอบของเจตคติ

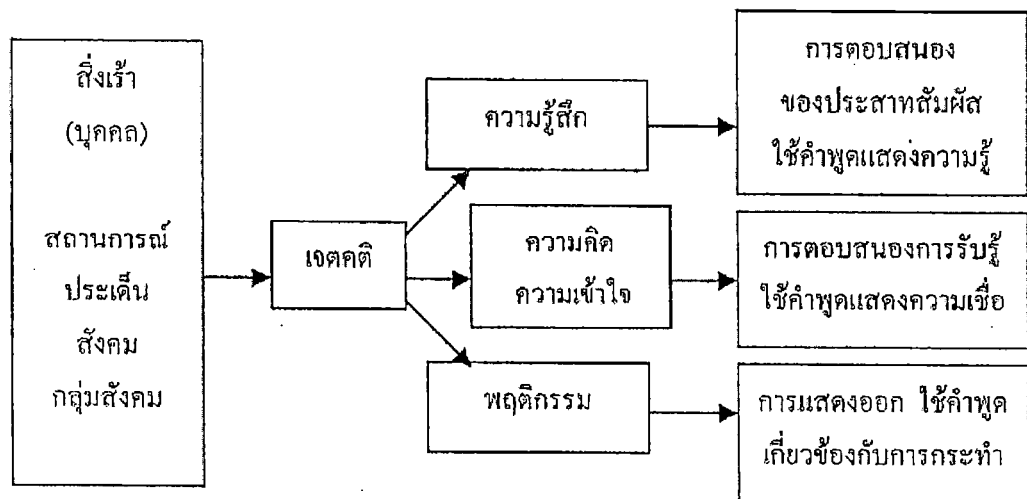
ไทรแอนดิส (Triandis, 1971) ได้เสนอองค์ประกอบของเจตคติดังนี้

1. องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Cognitive Component) หมายถึง องค์ประกอบด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิดและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อเป้าเจตคติ

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบไม่ชอบ หรือทำที่ที่ดี ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อเป้าเจตคติ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง ความพร้อมหรือแนวโน้มที่บุคคลจะปฏิบัติต่อเป้าหมายของเจตคติ

องค์ประกอบของเจตคติ แสดงได้ดังแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 3 องค์ประกอบของเจตคติ (Rosenberg et al., 1960, p. 3 อ้างถึงใน ชีระวุฒิ เอกะกุล, 2542, หน้า 10)

ประเภทของเจตคติ

แสวงเดือน ทวีสิน (2545, หน้า 68) ได้แบ่งประเภทของเจตคติไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. เจตคติทางบวก (Positive Attitude) คือ ความรู้สึกที่ดี ที่ชอบ ที่อยากมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. เจตคติทางลบ (Negative Attitude) คือ ความรู้สึกที่ไม่ดี ไม่ชอบ ไม่อยากมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

วิธีส่งเสริมให้เกิดเจตคติ

ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน วิธีการส่งเสริมมีหลายวิธี อารมณ์ ใจเที่ยง (2537, หน้า 64-65) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน โดยวิธีการอธิบายหรือจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนนำไปพิจารณาไตร่ตรอง จนเกิดการยอมรับเจตคตินั้น
2. ชักจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ โดยการให้คำแนะนำ บอกเล่าหรือให้ความรู้เพิ่มเติมจากที่ผู้เรียนเคยรู้มา อาจให้ชมภาพยนตร์หรือฟังปาฐกถา เมื่อผู้เรียนเห็นประโยชน์และความสำคัญก็จะยอมรับเจตคตินั้น
3. จัดกิจกรรมที่เร้าใจให้เกิดการยอมรับ เช่น การใช้ชมภาพยนตร์ ฉลุละครหรือรูปภาพ
4. ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้พบ ได้สัมผัสด้วยตนเอง ย่อมเปลี่ยนเจตคติหรือยอมรับเจตคติใหม่ได้
5. สร้างความประทับใจแก่ผู้เรียน
6. การอ่านหนังสือจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติได้บ้าง เพราะผู้อ่านมักจะนำตนเองเข้าไปสวมบทบาทตัวเอกในเรื่อง ทำให้คล้อยตามแนวความคิดต่าง ๆ ถ้าผู้สอนจัดหนังสือที่ดีให้อ่านผู้เรียนย่อมได้เจตคติที่ต้องการ

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

แสวงเดือน ทวีสิน (2545, หน้า 71) ได้กล่าวถึงหลักที่สามารถเปลี่ยนเจตคติของคนโดยอาศัยหลัก ดังนี้

1. สร้างตัวเลียนแบบ (Identification Figure) ที่เหมาะสมให้กับผู้ที่เราต้องการจะเปลี่ยนเจตคติ ลักษณะที่สำคัญของตัวเลียนแบบ เช่น
 - 1.1 ต้องเป็นบุคคลที่ผู้นั้นสามารถฟังฟังอาศัยได้
 - 1.2 ต้องเป็นบุคคลที่สำคัญในชีวิตของผู้อื่น
 - 1.3 ต้องเป็นบุคคลที่ผู้นั้นยกย่อง เชื่อถือ

2. ใช้วิธีการพูดหรือการสื่อสาร (Communication) เพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติ นั้น มี 2 วิธี คือ

2.1 การพูดโดยใช้เหตุผล (Logical Argument)

2.2 การพูดเร้าอารมณ์ (Emotional Appeal)

3. ใช้วิธีการจัดสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในแนวทางที่ต้องการ เช่น การเข้าไปมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรม การเล่นบทบาทสมมติ เป็นต้น

เครื่องมือการวัดเจตคติ

ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, หน้า 60) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นมโนภาพ (Concept) ที่วัดได้ยาก เครื่องมือการวัดจึงมีหลายรูปแบบ แล้วแต่สถานการณ์ที่ต้องการวัด เครื่องมือที่นิยมใช้กันมีอยู่ 5 ชนิด คือ การสัมภาษณ์ การสังเกต การรายงานตนเอง เทคนิคจินตนาการ การวัดทางสรีระภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือการรายงานตนเอง โดยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติตามแนวการสร้างของลิเกิร์ต (Likert, n.d. อ้างถึงใน แสงเดือน ทวีสิน, 2545, หน้า 72) ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้สึก และความเชื่อของบุคคลทั้งทางบวกและทางลบ แล้วให้ผู้ตอบเลือกจาก 5 ตัวเลือก โดยกำหนดเป็นคะแนน ดังนี้

ทางด้านบวก กำหนดเป็นคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างมาก	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ เลย ๆ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1	คะแนน

ทางด้านลบ กำหนดเป็นคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างมาก	1	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ เลย ๆ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	5	คะแนน

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามของลิเกิร์ต

1. พิจารณาให้ชัดเจนว่าจะวัดเจตคติเรื่องอะไร โดยกำหนดขอบเขต ความหมายของเจตคตินั้นอย่างแน่นอนชัดเจน เช่น ต้องการวัดเจตคติของนักศึกษาช่วงอุตสาหกรรมต่อการฝึกงาน ก็ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่า ฝึกงานทางด้านใด ที่ไหน ระดับใด
 2. เมื่อกำหนดความหมายและขอบเขตของสิ่งที่วัดอย่างแน่นอนแล้วก็สร้างข้อความในแต่ละเรื่องขึ้นมา
 - 2.1 ข้อความควรจะไม่ใช่ข้อเท็จจริง หรือเป็นความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ต้องเป็นความรู้สึกหรือความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 - 2.2 ข้อความที่ใช้วัด ควรจะประกอบด้วยข้อความทั้งทางด้านบวกและลบคลงกันไป ไม่ควรมีด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว
 - 2.3 ข้อความนั้น ๆ จะต้องอ่านเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน กำกวม
 3. ทำการทดสอบก่อนใช้ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกับประชากรที่เราจะศึกษาจริง เพื่อทำการวิเคราะห์หว่าข้อความที่เราสร้างนั้นสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการ
 4. การแปลความคะแนนที่ได้ จะดูจากคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม วิธีที่ใช้ได้ดีในกรณีที่ต้องการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดระหว่างกลุ่ม หรือในกลุ่มเดียวกันก็ได้
- สรุปได้ว่า การวัดเจตคตินั้น เป็นการวัดความรู้สึกนึกคิดของบุคคล สามารถวัดได้ทั้งเจตคติทางบวกและเจตคติทางลบ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แล้วให้ผู้เลือกตอบ เลือกจาก 5 ตัวเลือก ตามรูปแบบลิเกิร์ต เพื่อใช้วัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลังจากการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วิโชติ พงษ์ศิริ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหากับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา และนักเรียนที่เรียนโดยใช้

กิจกรรมแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา และนักเรียนที่เรียน โดยวิธีสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาคร ธรรมศักดิ์ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซิมแบบร่วมมือ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เปี่ยมสุข ปรีดี (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้เรื่อง “การดูแลบำรุงรักษาไม้ดอกไม้ประดับ” โดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหาตามแนวความคิดแบบคอนสตรัคติวิซิมกับวิธีสอนปกติ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหตามแนวความคิดแบบคอนสตรัคติวิซิมกับกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมศรี คงวงศ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามรูปแบบตามแนวความคิดคอนสตรัคติวิซิม และการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ 74.10 ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

สุกัญญา กตัญญู (2542) ได้ศึกษาผลการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวความคิดคอนสตรัคติวิซิม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษา พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซิมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สายัณห์ สิริโชค (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียน โดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซิม การสอนแบบอริยสัจ และการสอนแบบบรรยาย มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และพบว่านักเรียนที่เรียน โดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซิม การสอนแบบอริยสัจ และการสอนแบบบรรยายมีค่านิยมด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภาวดี ดันดีวัฒนกร (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณและการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์กับวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ซึ่นทิพย์ อารีสมาน (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษาและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการสอนด้วยสัญญาการเรียน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม การสอนด้วยสัญญาการเรียน มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนที่มีการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม สอนด้วยสัญญาการเรียน มีค่านิยมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

กิริติ ซาคาเม็ก (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด อย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมี วิจารณญาณ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามแนวคิคอนสตรัคติวิซึ่ม โดยนำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาดำเนินการ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมใน การเรียนรู้ที่หลากหลายและได้ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ได้ดีขึ้น และผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า นักเรียนที่มีผลการทดสอบการคิดอย่างมี วิจารณญาณคิดเป็นร้อยละ 80.18 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 60 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ดังกล่าวคิดเป็น 100 เปอร์เซนต์ ซึ่งสูงกว่าที่เกณฑ์จำนวนที่กำหนดไว้ร้อยละ 80

เคน จันทรวงษ์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิด อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนเรื่อง สิ่งแวดล้อมในประเทศไทยด้วย การสอนแบบอริยสัจและการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย โดยการสอนแบบอริยสัจสี่ กับที่เรียน โดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชนิษฐา นันทะนา (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบ การสอนตามแนวคิคอนสตรัคติวิซึ่ม ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

หลังจากการได้รับการสอนมีค่าเฉลี่ยการทดสอบหลังการทดลองสูงกว่าการทดสอบก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์กำหนดร้อยละ 75 คิดเป็นร้อยละ 86.21 ซึ่งสูงกว่าที่กำหนดไว้ร้อยละ 80

จิตรภรณ์ จอมคำสิงห์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการเรียนรู้จากชุดการสร้างความรู้ที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน และความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อชุดการสร้างความรู้ที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้ การนำเสนอเนื้อหาเพียงพอต่อการนำมาใช้แก้ปัญหา เนื้อหามีความเป็นลำดับขั้นตอนเข้าใจง่าย 2) ด้านคุณลักษณะของชุดการสร้างความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลได้ง่าย สะดวกในการใช้งานและส่งเสริมการเรียนรู้ 3) ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด ได้เรียนรู้ โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นการเปิดโอกาสให้สร้างความรู้ด้วยตนเองและร่วมกันเรียนรู้ในกลุ่ม

ทิพา ดวงตาเวียง (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการสอนตามปกติ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มและการสอนตามปกติมีความสามารถในการแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มมีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จินตนา จันทร์ทอง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้วิธีสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มที่มีต่อทักษะการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังปรัง จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัย พบว่า คะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมพงษ์ จันทร์มาลี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างชุดการสอนเคมีศาสตร์ เรื่องสารละลายและกรด-เบส สำหรับนักศึกษาปีที่ 1 สายวิทยาศาสตร์ระบบ 11+3 ที่วิทยาลัยครูคังไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาชุดการสอนเคมีศาสตร์ เรื่องสารละลาย และกรด-เบส สำหรับนักศึกษา

ปีที่ 1 สายวิทยาศาสตร์ระบบ 11+3 ที่สร้างขึ้นโดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีประสิทธิภาพ 83.04/ 85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้

เกศราพร พยัคฆ์เรือง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

งานวิจัยต่างประเทศ

เวด (Wade, 1995) ได้ศึกษา ผลของการสอนคณิตศาสตร์แบบแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่าง คอนสตรัคติวิสต์ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเองและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .05 ผู้วิจัยได้ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครั้งที่ 2 ได้ผลเช่นเดียวกับทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนครั้งแรก นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเมื่อเรียนโดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหามาแนวคณิตทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเพิ่มขึ้น สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า เจตคติและความเชื่อมั่นในตนเองต่อวิชาคณิตศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้น

บลูล็อก (Bullock, 1996) ได้ศึกษาเพื่อประเมินประสิทธิผลของการสอนตามทฤษฎี การเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ของครูคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อ วิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีดังกล่าวมีเจตคติทางบวก ต่อวิชาคณิตศาสตร์

คอนราดน์ (Conrad, 1996) ได้ทำการวิจัยกึ่งทดลองกับนักเรียนเกรด 5 ที่ได้รับการสอน ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนากระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ คิดสร้าง จากวิธีการศึกษาอย่างอิสระ จากการสังเกต สืบถาม ค้นหา เปลี่ยนแปลง ความรู้ โดยผู้เรียนแสดงสนใจสิ่งที่ได้เรียนรู้ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์

เอ็นริโก และฟรานซิสโก (Enrique & Franciso, 1997) ได้ศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียน การสอนที่เกี่ยวกับโภชนาการของมนุษย์ โดยใช้การสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้ร่วมกิจกรรมตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ มีความเข้าใจและสามารถนำมาบูรณาการได้ดีขึ้น ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ

โดยครูบรรยายและเรียนตามหนังสือเรียน ทำให้นักเรียนมีมโนคติที่คลาดเคลื่อนในเรื่อง โภชนาการของมนุษย์ได้

นาอิกะ และฮาชิโมโตะ (Nyikos & Hashimoto, 1997) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม เพื่อการเรียนรู้แบบร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในผู้สอนการศึกษา พบว่า การมีปฏิสัมพันธ์เป็นสังคมทั่ว ๆ แต่บ่อยครั้งที่การมีสังคมอ่อนลงโดยความสัน โดย การได้ตรง การแก้ปัญหา การอภิปรายในกลุ่มซึ่งมีความหลากหลายจากการจัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความหลากหลายซึ่งมีส่วนในการสร้างความรู้

บิกกส์ (Biggs, 1998) ได้ศึกษาวิธีการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม พบว่าสามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาในด้านความสามารถและความเข้าใจในการใช้ความคิด ความอยากรู้อยากเห็น การสืบสอบ ความเพียรพยายามและความรอบคอบ

พารารอสซี่ (Pararozzi, 1999) ได้ศึกษาการใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ในหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบทฤษฎีการเรียนรู้และความเชื่อของทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมด้วยตนเอง ที่มีต่ออิทธิพลต่อการออกแบบการเรียนรู้ ซึ่งกล่าวถึงความสำคัญของการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือทางภาษาและความสัมพันธ์ทางพัฒนาการสังคมเป็นเครื่องมือได้นำมาสรุปเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้ ความพอใจ การสร้างทักษะในการหาเหตุผล ในหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ สังคมศึกษา ผลการออกแบบการสอนพบว่านักเรียนเกรด 6 ถึง เกรด 8 พบว่าอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ซึ่งประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสม การจัดการเรียนแบบ โครงการและวิธีการประเมินผล สรุปได้ว่า ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมและความเข้มแข็งทางภาษามีความสำคัญต่อการออกแบบหลักสูตรในโรงเรียนระดับกลาง

ลอร์ด (Lord, 2000) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการจัดสิ่งแวดล้อมทางวิทยาศาสตร์ ในวิธีการสอนแบบเก่าที่ครูเป็นศูนย์กลางกับการสอนโดยวิธีคอนสตรัคติวิสต์ ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำการศึกษากับนักเรียน 4 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม ที่สอนแบบเดิมในช่วงเช้า และบ่าย และกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ที่สอนแบบคอนสตรัคติวิสต์ ในช่วงเช้าและบ่าย พบว่าผลการสอบของกลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ สูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่านักเรียนในกลุ่มคอนสตรัคติวิสต์มีความเข้าใจในบทเรียนดีกว่า จากแบบสอบถามนักเรียนในกลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ มีความสนใจในการเรียนและมีความสนุกสนานในการเรียนเป็นอย่างดี

งานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. แบบแผนการทดลอง
5. วิธีการดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 160 คน ซึ่งโรงเรียนได้จัดห้องเรียนแบบคละความรู้ความสามารถของนักเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน ๆ ละ 32 คน รวม 64 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 จำนวน 5 ห้องเรียน จับฉลากมา 2 ห้องเรียน ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/3

2.2 จากจำนวน 2 ห้องเรียน จับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม และกลุ่มควบคุม ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

2.3 มีการทดสอบความรู้พื้นฐานเพื่อตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. ลักษณะ คือ
 - 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม
 - 1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
3. แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 1.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม
 - 1.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม
 - 1.1.2 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเอกสาร การจัดการเรียนรู้อะไรและมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิต ซึ่งมีมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้
 - มาตรฐานที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข
 - มาตรฐานที่ 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นสิทธิและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 - 1.1.3 ศึกษาตัวชี้วัดรายปี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ระบุถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการจัดการเรียนรู้ ได้แก่
 - 1.1.3.1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน

- 1.1.3.2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรม อันดิงาม
- 1.1.3.3 แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสมถูกกาลเทศะ
- 1.1.3.4 อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย
- 1.1.3.5 ติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม
- 1.1.3.6 เปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล
- 1.1.3.7 มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริม ประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ
- 1.1.3.8 อภิปรายบทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย
- 1.1.4 ศึกษาสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีสาระการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้
- 1.1.4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น กฎหมายจราจร กฎหมายทะเบียนราษฎร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ เทศบัญญัติ เป็นต้น
- 1.1.4.2 ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว
- 1.1.4.3 ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม
- 1.1.4.4 การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย
- 1.1.4.5 แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย
- 1.1.4.6 ความหมายและสำคัญของมารยาทไทย
- 1.1.4.7 มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด
- 1.1.4.8 ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม
- 1.1.4.9 ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่าง ๆ ในสังคมไทย
- 1.1.4.10 แนวทางการรักษาวัฒนธรรม
- 1.1.4.11 ข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น วิทยูโททส์นั้ หนังสือพิมพ์ แหล่งข่าวต่าง ๆ สถานการณ์จริง
- 1.1.4.12 ประโยชน์จากการติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ

1.1.4.13 หลักการเลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่อที่
ไร้พรมแดน

1.1.5 กำหนดหน่วยการเรียนรู้จากสาระการเรียนรู้แกนกลางรายปี แบ่งออกเป็น
4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์	จำนวน 2 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้	จำนวน 4 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเมืองการปกครอง	จำนวน 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มารยาทและวัฒนธรรมไทย	จำนวน 3 ชั่วโมง

1.1.6 กำหนดการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมและตามปกติ
โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4 กำหนดการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้ การสอน	การวัดผล ประเมินผล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลข่าวสารและ เหตุการณ์	<p>ขั้นนำ</p> <p>- แจกจุดประสงค์และความสำคัญของเนื้อหาสาระ</p> <p>ขั้นดึงความคิด</p> <p>- นำเสนอหนังสือพิมพ์รายวันวารสารต่าง ๆ รูปภาพร่วมอภิปราย</p> <p>- เล่นเกมส์ตอบคำถาม</p> <p>- ใช้คำถามถามความรู้เดิมของนักเรียน</p> <p>ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด</p> <p>- ร่วมแสดงความคิดเห็นจากคำถาม</p> <p>- แบ่งกลุ่มอภิปราย รายงานหน้าชั้นเรียน</p> <p>- ค้นคว้าข้อมูลในห้องสมุด</p> <p>ขั้นนำความคิดไปใช้</p> <p>- วิเคราะห์ติดตามข่าวสารข้อมูล</p> <p>- บันทึกการติดตามข่าวสารข้อมูล</p>	<p>- ใบความรู้</p> <p>- ใบกิจกรรม</p> <p>- รูปภาพ</p> <p>- เกมส์ตอบคำถาม</p> <p>- หนังสือพิมพ์วารสารต่าง ๆ</p>	<p>- ตรวจสอบใบกิจกรรมของนักเรียน</p> <p>- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้ การสอน	การวัดผล ประเมินผล
	<p>ขั้นทบทวน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทบทวนและเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังเรียน - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน 		
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้</p>	<p>ขั้นนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แจกจุดประสงค์และความสำคัญของเนื้อหาสาระ ขั้นตั้งความคิด - ใช้คำถามถามความรู้เดิมของนักเรียน - แบ่งกลุ่มระดมความคิด ทำแผนผังความคิด ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด - ร่วมแสดงความคิดเห็นจากคำถาม - แบ่งกลุ่มอภิปราย รายงานหน้าชั้นเรียน - ค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่ออินเทอร์เน็ต - แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมฐานการเรียนรู้ ขั้นนำความคิดไปใช้ - ตำรวจตนเองบันทึกลงในใบกิจกรรม - สัมภาษณ์บุคคลที่มีประสบการณ์บันทึกลงในใบกิจกรรม - จัดทำป้ายนิเทศ ขั้นทบทวน - เปรียบเทียบความคิดก่อนและหลังเรียน โดยเขียนลงในกระดาษ - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบความรู้ - ใบกิจกรรม - ชุดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ - สื่อรูปภาพ - รัฐธรรมนูญไทย - ใบสูติบัตร - ใบสำเนาทะเบียนบ้าน - ใบมรณบัตร - บัตรประจำตัวประชาชน - คอมพิวเตอร์ - พร้อมอินเทอร์เน็ต 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบกิจกรรมของนักเรียน - สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้ การสอน	การวัดผล ประเมินผล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเมืองการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย	<p>ขั้นนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แจงจุดประสงค์และความสำคัญของเนื้อหาสาระ <p>ขั้นถึงความคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้คำถามถามความรู้เดิมของนักเรียน - ทำแผนผังความคิด <p>ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมแสดงความคิดเห็นจากคำถาม - แบ่งกลุ่มอภิปราย รายงานหน้าชั้นเรียน - ค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ <p>ขั้นนำความคิดไปใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำลองสถานการณ์การเลือกตั้งได้แก่การหาเสียงเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง - ทำแผนผังความคิด <p>ขั้นทบทวน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เปรียบเทียบแผนผังความคิดก่อนและหลังเรียน - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบความรู้ - ใบกิจกรรม - รูปภาพ - อุปกรณ์จำลอง - การหาเสียงและการเลือกตั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบกิจกรรมของนักเรียน - สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มารยาทและวัฒนธรรมไทย	<p>ขั้นนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แจงจุดประสงค์และความสำคัญของเนื้อหาสาระ <p>ขั้นถึงความคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอรูปภาพ ชมวีดิทัศน์ - คำถาม ตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบความรู้ - ใบกิจกรรม - รูปภาพ - วีดิทัศน์ - รูปเล่มรายงาน - สื่อประกอบการรายงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบกิจกรรมของนักเรียน - สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้ การสอน	การวัดผล ประเมินผล
	<p>- ปรับเปลี่ยนแนวความคิด</p> <p>- ร่วมแสดงความคิดเห็นจากคำถาม</p> <p>- จับคู่ฝึกปฏิบัติมารยาทไทย</p> <p>- แบ่งกลุ่มค้นหาหาข้อมูล</p> <p>ทำรายงาน สื่อประกอบรายงาน และนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>ขั้นนำความคิดไปใช้</p> <p>- ทำแบบฝึกหัดในใบงาน</p> <p>- จัดทำป้ายนิเทศตรงค้ปลูก</p> <p>จิตสำนึก</p> <p>- ทำหนังสือเล่มเล็ก นำเสนอ</p> <p>ผลงาน</p> <p>ขั้นทบทวน</p> <p>- ใช้เกมคำถาม เปรียบเทียบ</p> <p>ก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป</p> <p>บทเรียน</p>		

ตารางที่ 5 กำหนดการจัดการเรียนรู้ตามปกติ

สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียน การสอน	การวัดผล ประเมินผล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลข่าวสารและ เหตุการณ์	<p>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>- แจงจุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>นำเสนอหนังสือพิมพ์รายวัน วารสาร ต่าง ๆ รูปภาพร่วมอภิปราย</p> <p>ขั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>- ร่วมแสดงความคิดเห็นจากคำถาม</p> <p>- แบ่งกลุ่มอภิปราย รายงานหน้าชั้นเรียน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน</p>	<p>- ใบความรู้</p> <p>- ใบกิจกรรม</p> <p>- รูปภาพ</p> <p>- เกมส่ต่อบัตร</p> <p>คำ</p> <p>- หนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ</p>	<p>- ตรวจใบ</p> <p>กิจกรรมของ นักเรียน</p> <p>- สังเกต</p> <p>พฤติกรรมกร ทำงานกลุ่ม</p>
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้	<p>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>- แจงจุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>- นำเสนอรูปภาพ รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ต่าง ๆ และร่วมอภิปราย</p> <p>ขั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>- ร่วมแสดงความคิดเห็นจากคำถาม</p> <p>ทำเป็นแผนผังความคิด</p> <p>- แบ่งกลุ่มอภิปราย รายงานหน้าชั้นเรียน</p> <p>- ค้นคว้าข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน</p> <p>- ส้ารวจตนเองตามประสบการณ์ บันทึกลงใน ใบกิจกรรม</p> <p>- สัมภาษณ์บุคคลลงใน ใบกิจกรรม</p>	<p>- ใบความรู้</p> <p>- ใบกิจกรรม</p> <p>- สื่อรูปภาพ</p> <p>- รัฐธรรมนูญ</p> <p>ไทย</p> <p>- ใบสติบัตร</p> <p>- ใบสำเนา</p> <p>ทะเบียนบ้าน</p> <p>- ใบมรณบัตร</p> <p>- บัตรประจำตัว</p> <p>ประชาชน</p> <p>- คอมพิวเตอร์</p> <p>พร้อม</p> <p>อินเทอร์เน็ต</p>	<p>- ตรวจใบ</p> <p>กิจกรรมของ นักเรียน</p> <p>- สังเกต</p> <p>พฤติกรรมกร ทำงานกลุ่ม</p>
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเมืองการปกครอง	<p>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>- แจงจุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>- ถามคำถามกระตุ้นแสดงความคิดเห็น</p> <p>- นำเสนอรูปภาพร่วมอภิปราย</p>	<p>- ใบความรู้</p> <p>- ใบกิจกรรม</p> <p>- รูปภาพ</p>	<p>- ตรวจใบ</p> <p>กิจกรรมของ นักเรียน</p> <p>- สังเกต</p> <p>พฤติกรรมกร ทำงานกลุ่ม</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียน การสอน	การวัดผล ประเมินผล
	<p>ขั้นดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมแสดงความคิดเห็นจากคำถาม ทำเป็นแผนผังความคิด - แบ่งกลุ่มอภิปราย รายงานหน้าชั้นเรียน - ค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ - ออกแบบโปสเตอร์รณรงค์การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง - สืบหาพฤติกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ลงในใบกิจกรรม <p>ขั้นสรุป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน 		
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 บรรทัดฐานและวัฒนธรรม	<p>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ - นำเสนอรูปภาพ ชมวีดิทัศน์ คำถาม <p>ขั้นดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมแสดงความคิดเห็นจากคำถาม - ร่วมฝึกปฏิบัติมารยาทไทย - แบ่งกลุ่มอภิปราย รายงานหน้าชั้นเรียน <p>ทำแผนผังความคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มค้นคว้าหาข้อมูล ทำรายงาน <p>สื่อประกอบรายงานและนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบความรู้ - ใบกิจกรรม - รูปภาพ - วีดิทัศน์ - รูปเล่มรายงาน - สื่อประกอบ - การรายงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบกิจกรรมของนักเรียน - สังเกตพฤติกรรม - การทำงานกลุ่ม

1.1.7 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดรายปีและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเป็นไปตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มตามรูปแบบการสอนของไดรเวอร์ และเบลล์ (Driver & Bell, 1986) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นนำ (Orientation) ขั้นดึงความคิด (Elicitation) ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด (Restructuring of Ideas) ขั้นนำความคิด ไปใช้ (Application of the New Ideas) ขั้นทบทวน (Review) โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สาระสำคัญ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และภาคผนวก

1.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1.2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูกระตุ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นการใช้คำถาม การใช้สื่อหรือใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนสาระนั้น ๆ

1.2.2 ขั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

- ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่นใช้กระบวนการกลุ่ม การอภิปราย การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฯลฯ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและปฏิบัติสัมพันธ์กัน

1.2.3 ขั้นสรุป

- ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงสิ่งสำคัญที่นักเรียนควรทราบพร้อมให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยและอภิปรายสรุปร่วมกัน

1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมแล้วปรับแก้ตามคำแนะนำของประธานและกรรมการ

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน (รายชื่อปรากฏอยู่ใน ภาคผนวก) พิจารณาแล้วนำมาปรับปรุง และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1.4.1 ปรับภาษาให้ถูกต้อง ให้กระชับ ได้ใจความชัดเจน

1.4.2 ปรับความถูกต้องของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้ทันสมัย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน กฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 และ 6/5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีสภาพใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความบกพร่องและแก้ไขการใช้สำนวนภาษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.6 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น ความชัดเจนในการใช้
 ส่วนภาษา ระยะเวลาในการทำกิจกรรม

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วมา ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองต่อไป
 ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต
 “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิต

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
 ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการวัดผลและการเขียนข้อสอบ และวิธีการสร้าง
 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ
 เอกสารมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้
 แกนกลาง

2.3 วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ วัฒนธรรม ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้
 แกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม โดยสร้างแบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 60 ข้อ
 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้แกนกลางและสอดคล้องกับ
 ตัวชี้วัดรายปีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
 ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
 เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา แล้วปรับแก้ตาม
 คำแนะนำของประธานและกรรมการ

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
 ศาสนาและวัฒนธรรมที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
 Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (รายชื่อปรากฏอยู่ใน ภาคผนวก) พิจารณาตรวจสอบ
 ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับตัวชี้วัด โดยใช้เกณฑ์ประเมิน ดังนี้

คะแนน +1 สำหรับข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

คะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่ไม่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับ ตัวชี้วัด (IOC) โดยสูตร (Berk, 1980, p. 12)

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับ ตัวชี้วัด

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

2.7 คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับตัวชี้วัด (IOC) ระหว่าง 0.66 – 1.00 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 56 ข้อ และนำไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 และ 6/5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 32 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.8 ตรวจสอบคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่นักเรียนทำ โดยให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่าหนึ่งคำตอบ

2.9 นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (D) และคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (D) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ซึ่งได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.25-0.78 และค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.25-0.63 จำนวน 40 ข้อ (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 209-211)

2.10 นำแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ในเกณฑ์ และครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด จำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 197-200) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

2.11 จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 40 ข้อ โดยได้จำนวนข้อคำถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ครอบคลุมสาระการเรียนรู้แกนกลางและสอดคล้องกับตัวชี้วัดรายปีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สรุปได้ตามตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลสรุปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด	จำนวนแบบทดสอบ (ข้อ)
1. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ของครอบครัวและชุมชน	8
2. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตาม กาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรม อันดีงาม	2
3. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/3 แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสมถูก กาลเทศะ	4
4. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/4 อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย	7
5. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/5 ติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม	6
6. ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/1 เปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล	5
7. ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/2 มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริม ประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ	5
8. ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/3 อภิปรายบทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิ ออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย	3
รวม	40

2.12 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 40 ข้อ ไปกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

3. แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสร้างแบบทดสอบ วัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบวัดทักษะ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 วิเคราะห์ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อกำหนดสถานการณ์ในแบบทดสอบ

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยกำหนด สถานการณ์ที่อยู่ในระดับที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถทำความเข้าใจได้ ทั้งมี ความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม และลักษณะ ที่ต้องการวัดตามขั้นตอนทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเดรสเซล และเมย์ฮิว (Dressel & Mayhew, 1957, pp. 179-181) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการนิยามปัญหา 2) ด้านการเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 3) ด้านการตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น 4) ด้านการ กำหนดและเลือกสมมติฐาน และ 5) ด้านการลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล จำนวน 40 ข้อ ได้พัฒนา และปรับปรุงจากแบบทดสอบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของจรัสศรี ศรีรัตนวิบูลย์ (2548) และแน่น้อย ประชานุกูล (2548) ที่มีความสอดคล้องกับ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม ระดับที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.4 นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา แล้วปรับแก้ตามคำแนะนำของประธานและกรรมการ

3.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (รายชื่อปรากฏอยู่ใน ภาคผนวก) พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของ แบบทดสอบกับทักษะกระบวนการที่ต้องการวัด โดยใช้เกณฑ์ประเมิน ดังนี้

- คะแนน +1 สำหรับข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับทักษะกระบวนการที่ต้องการวัด
- คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับทักษะกระบวนการที่ต้องการวัด
- คะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่ไม่มีความสอดคล้องกับทักษะกระบวนการที่ต้องการวัด

3.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับทักษะกระบวนการที่ต้องการวัด (IOC) โดยสูตร (Berk, 1980, p. 12)

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับทักษะกระบวนการที่ต้องการวัด

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

3.7 คัดเลือกแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับทักษะกระบวนการที่ต้องการวัด (IOC) ระหว่าง 0.66 – 1.00 มาเป็นแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 40 ข้อ และนำไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 และ 6/5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาริต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 32 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3.8 ตรวจสอบคะแนนแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่นักเรียนทำ โดยให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่าหนึ่งคำตอบ

3.9 นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (D) และคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (D) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ซึ่งได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.25-0.78 และค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.25-0.63 จำนวน 30 ข้อ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 209-211)

3.10 นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่มีค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ในเกณฑ์ มีเนื้อหาครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการวัด จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2438, หน้า 197-200) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

3.11 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป โดยได้จำนวนข้อคำถามวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 จำนวนข้อคำถามของแบบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่นำไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ทักษะกระบวนการที่ต้องการวัด 5 ด้าน	จำนวนข้อสอบ
1. การนิยามปัญหา	6
2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา	6
3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น	6
4. การกำหนดและเลือกสมมติฐาน	6
5. การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล	6

ในแบบทดสอบประกอบด้วย 6 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ตามทักษะกระบวนการที่ต้องการวัด คือ

- การนิยามปัญหา เป็นข้อสอบข้อที่	1	6	11	16	21	26
- การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เป็นข้อสอบข้อที่	2	7	12	17	22	27
- การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น เป็นข้อสอบข้อที่	3	8	13	18	23	28
- การกำหนดและเลือกสมมติฐาน เป็นข้อสอบข้อที่	4	9	14	19	24	29
- การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผลเป็นข้อสอบข้อที่	5	10	15	20	25	30

3.12 นำแบบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ไปกับ กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่คล้ายกัน

4.2 ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างและปรับปรุงแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4.3 สร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดครอบคลุมลักษณะของเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ต้องการวัด ข้อความทั้งหมดจะมีข้อความทางบวกและข้อความทางลบ เพื่อให้ผู้ตอบแสดงเจตคติทั้งสองด้าน จำนวน 40 ข้อ ตามวิธีของลิเกิร์ต (Likert, n.d. 1932 อ้างถึงใน แสงเดือน ทวีสิน, 2545, หน้า 72) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ โดยแบ่งการให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 สำหรับข้อความทางบวก และ 1, 2, 3, 4, 5 สำหรับข้อความทางลบ

4.4 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา แล้วปรับแก้ตามคำแนะนำของประธานและกรรมการ

4.5 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (รายชื่อปรากฏอยู่ใน ภาคผนวก) พิจารณา ปรับปรุงแก้ไขภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสม ให้กระชับ ได้ใจความชัดเจน

4.6 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 และ 6/5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 32 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถาม โดยการตัด 25 % ของกลุ่มสูง

และกลุ่มค่าและนำมาเปรียบเทียบโดยใช้วิธีการแจกแจงที (t -Distribution) (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 215-217) เลือกลักษณะข้อที่มีค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เท่ากับหรือมากกว่า 1.75 ซึ่งได้แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.82-11.29 จำนวน 30 ข้อ

4.7 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ได้คัดเลือกแล้ว มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของคอนบรัค (Conbrach) (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 200-202) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

4.8 สร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 30 ข้อ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/3 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มทดลองจำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุมจำนวน 1 กลุ่ม ทำการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 249-250)

ตารางที่ 8 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อนเรียน	ทดลอง	สอบหลังเรียน
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1		T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

R แทนการกำหนดตัวอย่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการสุ่ม (Random Assignment)

E แทนกลุ่มทดลอง (Experimental Group)

- C แทนกลุ่มควบคุม (Control Group)
- T₁ แทนการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
- T₂ แทนการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)
- X แทนกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม
- แทนกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

วิธีการดำเนินการทดลอง

ในการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยใช้ชั่วโมงแรกของการเรียนการสอน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ดำเนินการสอน โดยผู้วิจัยทำการสอนกลุ่มทดลองด้วยตนเองโดยให้กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติโดยมีเนื้อหา เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิต ในสังคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเมืองการปกครอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มารยาทและวัฒนธรรมไทย ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 60 นาที รวม 12 ชั่วโมง

3. เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนดการทดลอง ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้ชั่วโมงสุดท้ายของการเรียนการสอน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ตรวจสอบผล แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ คือการทดสอบค่าที (*t-test for Independent Samples*) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 104)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจผลการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นผู้วิจัยได้อาศัยคะแนนค่าเฉลี่ยโดยแปลงค่าและเปลี่ยนข้อความเจตคติในทางที่ไม่ดีให้เป็นเจตคติในทางที่ดีโดยกำหนดค่าคะแนนตามเกณฑ์ของลิเกิร์ต (Likert, n.d. 1932 อ้างถึงใน แสงเดือน ทวีสิน, 2545, หน้า 72) ดังนี้

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	5 คะแนน

แล้วนำมาหาเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสรุปรวม แล้วนำเสนอใน รูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 22-25)

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.51-5.00 หมายถึง มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.51-4.50 หมายถึง มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 2.51-3.50 หมายถึง มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 1.51-2.50 หมายถึง มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 1.00-1.50 หมายถึง มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ตามปกติ โดยใช้การทดสอบค่าที (*t-test for Independent Samples*) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทนค่า ค่าความยากง่าย

R แทนค่า จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก

N แทนค่า จำนวนคนที่ทำข้อสอบนั้นทั้งหมด

โดยกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 209-210)

3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2438, หน้า 210-211)

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ D	แทนค่า	ค่าอำนาจจำแนก
R_U	แทนค่า	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
R_L	แทนค่า	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
N	แทนค่า	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

โดยกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 210-211)

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คำนวนโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 197-200)

$$r_u = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_r^2} \right]$$

เมื่อ r_u	แทนค่า	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	แทนค่า	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
p	แทนค่า	สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ
q	แทนค่า	สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ 1-p
S_r^2	แทนค่า	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

5. ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คำนวนโดยใช้วิธีการแจกแจงที (t -Distribution)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t	แทนค่า	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
X_H	แทนค่า	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
X_L	แทนค่า	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H^2	แทนค่า	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S_L^2	แทนค่า	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n_H	แทนค่า	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_L	แทนค่า	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

โดยกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของค่าอำนาจจำแนกคือ 1.75 ขึ้นไป (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 215-217)

6. ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คำนวณจากสูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของคอนบรัค (Conbrach) (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 200-202)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ α	แทนค่า	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทนค่า	จำนวนข้อสอบในแบบวัดเจตคติ
S_i^2	แทนค่า	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S_i^2	แทนค่า	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

7. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน และระหว่าง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ใช้การทดสอบค่าที (t -test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมตามปกติ โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 64 คน ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาค่าคะแนนที่ (t -test)
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย แบ่งออกเป็นจำนวน 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตารางที่ 9 ถึงตารางที่ 11

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
กลุ่มคอนสตรัคติวิซึ่ม	32	18.19	5.39	0.49	0.63
กลุ่มปกติ	32	18.88	5.87		

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
กลุ่มคอนสตรัคติวิซึ่ม	32	13.56	3.48	0.55	0.59
กลุ่มปกติ	32	13.06	3.87		

จากตารางที่ 10 พบว่า ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
กลุ่มคอนสตรัคติวิซึ่ม	32	3.53	0.51	1.20	0.23
กลุ่มปกติ	32	3.39	0.40		

จากตารางที่ 11 พบว่า เจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าในช่วงก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ นั่นคือกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีคุณลักษณะต่าง ๆ เท่าเทียมกันก่อนที่จะมีการทดลอง

ตอนที่ 2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตารางที่ 12 และตารางที่ 13

ตารางที่ 12 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม

ตัวชี้วัด	จำนวน ข้อ	กลุ่มคอนสตรัคติวิซึ่ม (N = 32)			
		ก่อนเรียน		หลังเรียน	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/1	8	2.47	1.05	4.03	1.47
2. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/2	2	1.06	0.72	1.53	0.67
3. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/3	4	2.31	1.18	3.31	0.97
4. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/4	7	2.34	1.41	3.78	1.34
5. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/5	6	2.69	1.09	4.22	1.29
6. ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/1	5	2.75	1.52	3.31	1.31
7. ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/2	5	2.97	1.67	4.09	1.49
8. ตัวชี้วัด ส 2.3 ป. 6/3	3	1.59	0.91	2.19	0.97
สรุปรวม	30	18.19	5.39	26.47	5.72

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มโดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 26.47$ และ $\bar{X} = 18.19$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัด ข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกตัวชี้วัดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 13 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

ตัวชี้วัด	จำนวน ข้อ	กลุ่มปกติ ($N = 32$)			
		ก่อนเรียน		หลังเรียน	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/1	8	2.78	1.64	3.28	1.30
2. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/2	2	1.13	0.79	1.41	0.71
3. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/3	4	2.38	1.21	3.19	1.00
4. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/4	7	2.59	1.54	3.28	1.69
5. ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/5	6	2.84	1.25	4.00	1.34
6. ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/1	5	2.59	1.58	2.84	1.55
7. ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/2	5	2.84	1.74	3.34	1.58
8. ตัวชี้วัด ส 2.3 ป. 6/3	3	1.72	1.02	1.88	0.83
สรุปรวม	30	18.88	5.87	23.22	5.88

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 23.22$ และ $\bar{X} = 18.88$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัด ข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกตัวชี้วัดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สรุปตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 26.47$ และ $\bar{X} = 18.19$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัด ข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกตัวชี้วัดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/2 ($\bar{X} = 2.97$) ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/1 ($\bar{X} = 2.75$) และตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/5 ($\bar{X} = 2.69$) ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/5 ($\bar{X} = 4.22$) ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/2 ($\bar{X} = 4.09$) และตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/1

($\bar{X} = 4.03$) ประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/2 ($\bar{X} = 1.06$) ตัวชี้วัด ส 2.3 ป. 6/3 ($\bar{X} = 1.59$) และตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/3 ($\bar{X} = 2.31$) ค่าเฉลี่ยหลังเรียนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/2 ($\bar{X} = 1.53$) ตัวชี้วัด ส 2.3 ป. 6/3 ($\bar{X} = 2.19$) ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/3 ($\bar{X} = 3.31$) และตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/1 ($\bar{X} = 3.31$) กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 23.22$ และ $\bar{X} = 18.88$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัด ข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกตัวชี้วัดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/5 ($\bar{X} = 2.84$) ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/2 ($\bar{X} = 2.84$) และตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/1 ($\bar{X} = 2.78$) ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/5 ($\bar{X} = 4.00$) ตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/2 ($\bar{X} = 3.34$) ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/1 ($\bar{X} = 3.28$) และตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/4 ($\bar{X} = 3.28$) ประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/2 ($\bar{X} = 1.13$) ตัวชี้วัด ส 2.3 ป. 6/3 ($\bar{X} = 1.72$) และตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/3 ($\bar{X} = 2.38$) ค่าเฉลี่ยหลังเรียนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ตัวชี้วัด ส 2.1 ป. 6/2 ($\bar{X} = 1.41$) ตัวชี้วัด ส 2.3 ป. 6/3 ($\bar{X} = 1.88$) และตัวชี้วัด ส 2.2 ป. 6/1 ($\bar{X} = 2.84$)

ตอนที่ 3 การศึกษาทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตารางที่ 14 และตารางที่ 15

ตารางที่ 14 ผลการศึกษาทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม

ทักษะกระบวนการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ	จำนวน ข้อ	กลุ่มคอนสตรัคติวิซึ่ม ($N = 32$)			
		ก่อนเรียน		หลังเรียน	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. การนิยามปัญหา	6	2.38	1.13	3.78	1.21
2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา	6	2.56	0.98	3.91	0.93
3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น	6	2.69	1.42	3.56	1.19
4. การกำหนดและเลือกสมมติฐาน	6	2.59	1.32	4.38	1.07
5. การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล	6	3.34	1.23	4.69	1.09
สรุปรวม	30	13.56	3.42	20.31	3.36

จากตารางที่ 14 พบว่า ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 20.31$ และ $\bar{X} = 13.56$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากทักษะกระบวนการข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกทักษะกระบวนการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 15 ผลการศึกษาทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

ทักษะกระบวนการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ	จำนวน ข้อ	กลุ่มปกติ (N = 32)			
		ก่อนเรียน		หลังเรียน	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. การนิยามปัญหา	6	2.56	1.29	3.22	1.48
2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา	6	2.50	1.22	3.34	0.94
3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น	6	2.44	1.05	3.03	1.43
4. การกำหนดและเลือกสมมติฐาน	6	2.69	1.23	3.94	1.05
5. การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล	6	2.88	1.52	4.00	0.95
สรุปรวม	30	13.06	3.87	17.53	3.80

จากตารางที่ 15 พบว่า ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 17.53$ และ $\bar{X} = 13.06$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากทักษะกระบวนการข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกทักษะกระบวนการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สรุปตอนที่ 3 ผลการศึกษาทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 20.31$ และ $\bar{X} = 13.56$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากทักษะกระบวนการด้านต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกทักษะกระบวนการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ตัวชี้วัด ทักษะกระบวนการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล ($\bar{X} = 3.34$) ทักษะกระบวนการตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น ($\bar{X} = 2.69$) และ ทักษะกระบวนการกำหนดและเลือกสมมติฐาน ($\bar{X} = 2.59$) ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ทักษะกระบวนการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล ($\bar{X} = 4.69$) ทักษะกระบวนการกำหนดและเลือกสมมติฐาน ($\bar{X} = 4.38$) และทักษะเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ($\bar{X} = 3.91$) กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 17.53$ และ $\bar{X} = 13.06$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากทักษะกระบวนการข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกทักษะกระบวนการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก

คือ ทักษะกระบวนการลงสรูปอย่างสมเหตุสมผล ($\bar{X} = 2.88$) ทักษะกระบวนการกำหนดและเลือกสมมติฐาน ($\bar{X} = 2.69$) และทักษะกระบวนการนิยามปัญหา ($\bar{X} = 2.56$) ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ทักษะกระบวนการลงสรูปอย่างสมเหตุสมผล ($\bar{X} = 4.00$) ทักษะกระบวนการกำหนดและเลือกสมมติฐาน ($\bar{X} = 3.94$) และทักษะเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ($\bar{X} = 3.34$)

ตอนที่ 4 การศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตารางที่ 16 และ ตารางที่ 17

ตารางที่ 16 ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม

รายการ	กลุ่มคอนสตรัคติวิซึ่ม (N = 32)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี
1. ข้าพเจ้ามีความพร้อมเสมอในการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.88	0.66	มาก	4.53	0.51	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	4.06	0.62	มาก	4.44	0.67	มาก
3. ถ้าข้าพเจ้าเลือกได้จะเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.50	1.22	ปานกลาง	4.53	0.67	มากที่สุด
4. ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวที่จะแสดงความคิดเห็นเมื่อเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.22	1.04	ปานกลาง	4.00	0.92	มาก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มคอนสตรัคทีวิซิม (N = 32)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี
5. ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาฯ มากกว่านั่งฟังเพียงอย่างเดียว	3.81	0.9	มาก	4.78	0.42	มากที่สุด
6. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เบื่อหน่ายใน การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.28	1.05	ปานกลาง	4.53	0.57	มากที่สุด
7. ข้าพเจ้าชอบตอบคำถามของ ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ อยู่เสมอ	3.41	0.87	ปานกลาง	3.72	0.81	มาก
8. การเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ทำให้ข้าพเจ้า ไม่เสียเวลาอย่างมาก	3.75	1.27	มาก	4.75	0.44	มากที่สุด
9. ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรมกลุ่ม ในการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ	3.72	0.85	มาก	4.72	0.52	มากที่สุด
10. ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรม อภิปรายกลุ่มและรายงานหน้าชั้น เรียนในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.31	1.00	ปานกลาง	4.38	0.75	มาก
11. การเรียนการสอนสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษาฯ ทำให้ข้าพเจ้า รู้สึกไม่ยากให้หมดเวลาเร็ว ๆ	3.44	0.95	ปานกลาง	4.22	0.87	มาก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มคอนสตรัคติวิซึม (N = 32)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี
12. ข้าพเจ้าชอบบรรยากาศการเรียนการสอนสาระสังคมศึกษาฯ	3.66	0.83	มาก	4.16	0.72	มาก
13. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกประหม่าหรือกลัวในการตอบคำถามของครูสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	2.94	0.91	ปานกลาง	4.09	0.86	มาก
14. สื่อการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ช่วยให้ข้าพเจ้าเรียนรู้ได้ดีขึ้น	3.25	1.24	ปานกลาง	4.44	0.76	มาก
15. การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ช่วยฝึกให้ข้าพเจ้าสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	3.72	0.77	มาก	4.09	0.73	มาก
16. ความรู้ที่ได้จากการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ สามารถช่วยให้ข้าพเจ้าสามารถพัฒนาตนเองได้	3.06	1.11	ปานกลาง	4.28	0.73	มาก
17. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ง่วงนอนทุกครั้งในการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.22	1.07	ปานกลาง	4.25	0.80	มาก
18. การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ มีประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อข้าพเจ้า	3.78	0.79	มาก	4.66	0.48	มากที่สุด

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มคอนสตรัคทีวิซึ่ม (N = 32)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี
19. สื่อการสอนที่ครูนำมาใช้ช่วยให้ ข้าพเจ้าเรียนรู้สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ได้มากขึ้น	3.72	0.77	มาก	4.34	0.70	มาก
20. การเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจ วิธีปฏิบัติตนให้เหมาะสมและ มีคุณธรรม	3.81	0.90	มาก	4.38	0.66	มาก
21. ข้าพเจ้าคิดว่าการประเมินผล การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ มีความชัดเจน	3.75	0.72	มาก	4.16	0.77	มาก
22. ข้าพเจ้ารู้สึกมีอิสระเมื่อเรียน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.16	0.99	ปานกลาง	4.31	0.82	มาก
23. ข้าพเจ้ารู้สึกกระตือรือร้นที่จะ เรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.44	0.76	ปานกลาง	4.09	0.73	มาก
24. ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจครูผู้สอน ที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วม ในการเรียนการสอน	4.00	0.84	มาก	4.56	0.56	มากที่สุด
25. ข้าพเจ้าชอบเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาเพราะเนื้อหาเข้าใจง่าย	3.28	1.05	ปานกลาง	4.19	0.78	มาก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มคอนสตรัคติวิซึม (N = 32)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี
26. การเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ สอนให้ข้าพเจ้าเป็น พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	3.69	1.06	มาก	4.34	0.70	มาก
27. ข้าพเจ้าคิดว่าสามารถเรียน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ได้ดี	3.31	0.97	ปานกลาง	4.19	0.78	มาก
28. ข้าพเจ้าคิดว่าสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ มีประโยชน์มากที่สุด เมื่อเทียบกับวิชาอื่น ๆ	3.59	0.95	มาก	4.19	0.69	มาก
29. การเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ช่วยฝึกให้ข้าพเจ้า รู้จักคิดอย่างรอบคอบ	3.44	0.84	ปานกลาง	4.09	0.73	มาก
30. ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษาฯ ช่วยให้เราใช้ชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	3.75	0.80	มาก	4.41	0.84	มาก
สรุปรวม	3.53	0.51	มาก	4.33	0.65	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า เจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.33$ และ $\bar{X} = 3.53$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 17 ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

รายการ	กลุ่มปกติ (N = 32)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจต คติในทางดี
1. ข้าพเจ้ามีความพร้อมเสมอในการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.78	0.94	มาก	3.94	0.76	มาก
2. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.84	0.81	มาก	3.94	1.08	มาก
3. ถ้าข้าพเจ้าเลือกได้จะเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.28	1.20	ปานกลาง	3.84	0.95	มาก
4. ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวที่จะแสดงความคิดเห็นเมื่อเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.03	1.06	ปานกลาง	3.44	0.98	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ มากกว่านั่งฟังเพียงอย่างเดียว	4.03	0.97	มาก	4.13	0.91	มาก
6. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เบื่อหน่ายในการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.03	0.93	ปานกลาง	3.50	1.08	ปานกลาง
7. ข้าพเจ้าชอบตอบคำถามของครูผู้สอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ อยู่เสมอ	3.41	1.07	ปานกลาง	3.19	0.93	ปานกลาง

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มปกติ (N = 32)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจต คติในทางดี
8. การเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ทำให้ข้าพเจ้า ไม่เสียเวลาอย่างมาก	3.44	1.22	ปานกลาง	4.09	0.93	มาก
9. ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรมกลุ่มใน การเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ	3.81	0.86	มาก	3.75	1.05	มาก
10. ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรม อภิปรายกลุ่มและรายงานหน้า ชั้นเรียนในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.38	1.07	ปานกลาง	3.69	1.00	มาก
11. การเรียนการสอนสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษาฯ ทำให้ข้าพเจ้า รู้สึกไม่ยอมให้หมดเวลาเร็ว ๆ	2.72	1.17	ปานกลาง	3.47	1.05	ปานกลาง
12. ข้าพเจ้าชอบบรรยากาศการเรียน การสอนสาระสังคมศึกษาฯ	3.84	1.02	มาก	3.72	0.96	มาก
13. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกประหม่าหรือ กลัวในการตอบคำถามของครู สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	2.47	1.08	น้อย	3.22	0.91	ปานกลาง
14. สื่อการเรียนการสอนสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ช่วยให้ ข้าพเจ้าเรียนรู้ได้ดีขึ้น	3.06	1.24	ปานกลาง	3.75	0.95	มาก

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มปกติ (N = 32)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจต คติในทางดี
15. การเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ช่วยฝึกให้ข้าพเจ้า สามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	3.75	0.95	มาก	3.75	0.84	มาก
16. ความรู้ที่ได้จากการเรียนสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาฯ สามารถช่วย ให้ข้าพเจ้าสามารถพัฒนาตนเองได้	2.66	1.10	ปานกลาง	3.75	1.11	มาก
17. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่กังวลทุกครั้ง ในการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ	2.97	1.28	ปานกลาง	3.22	1.13	ปานกลาง
18. การเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ มีประโยชน์ใน ชีวิตประจำวันต่อข้าพเจ้า	3.75	0.88	มาก	4.00	0.98	มาก
19. สื่อการสอนที่ครูนำมาใช้ช่วยให้ ข้าพเจ้าเรียนรู้สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ได้มากขึ้น	3.88	0.91	มาก	4.00	0.76	มาก
20. การเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจวิธี ปฏิบัติตนให้เหมาะสมและมีคุณธรรม	3.84	1.05	มาก	3.72	0.85	มาก
21. ข้าพเจ้าคิดว่าการประเมินผล การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ มีความชัดเจน	3.94	0.84	มาก	3.72	0.85	มาก

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มปกติ (N = 32)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจต คติในทางดี
22. ข้าพเจ้ารู้สึกมีอิสระเมื่อเรียน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	2.72	1.17	ปานกลาง	3.28	1.02	ปานกลาง
23. ข้าพเจ้ารู้สึกกระตือรือร้นที่จะ เรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	3.53	0.92	มาก	3.44	0.98	ปานกลาง
24. ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจครูผู้สอน ที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วม ในการเรียนการสอน	4.00	0.80	มาก	3.88	0.94	มาก
25. ข้าพเจ้าชอบเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาเพราะเนื้อหาเข้าใจง่าย	3.06	1.27	ปานกลาง	3.34	1.10	ปานกลาง
26. การเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ สอนให้ข้าพเจ้าเป็น พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	3.78	0.91	มาก	3.91	0.86	มาก
27. ข้าพเจ้าคิดว่าสามารถเรียน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ได้ดี	2.81	1.06	ปานกลาง	3.09	1.15	ปานกลาง
28. ข้าพเจ้าคิดว่าสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ มีประโยชน์มากที่สุด เมื่อเทียบกับวิชาอื่น ๆ	2.66	0.97	ปานกลาง	3.06	1.11	ปานกลาง
29. การเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ช่วยฝึกให้ข้าพเจ้า รู้จักคิดอย่างรอบคอบ	3.75	1.02	มาก	3.69	0.86	มาก

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มปกติ ($N = 32$)					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{X}	SD	ระดับเจตคติ ในทางดี	\bar{X}	SD	ระดับเจต คติในทางดี
30. ข้าพเจ้าคิดว่า การเรียนสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษาฯ ช่วยให้เราใช้ชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	3.63	0.98	มาก	3.94	0.76	มาก
สรุปรวม	3.39	0.40	ปานกลาง	3.65	0.54	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า เจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลางและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 3.65$ และ $\bar{X} = 3.39$ ตามลำดับ)

สรุปตอนที่ 4 ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.33$ และ $\bar{X} = 3.53$ ตามลำดับ) โดยมีประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 2 ($\bar{X} = 4.06$) ข้อที่ 24 ($\bar{X} = 4.00$) และข้อที่ 1 ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 5 ($\bar{X} = 4.78$) ข้อที่ 8 ($\bar{X} = 4.75$) และข้อที่ 9 ($\bar{X} = 4.72$) ตามลำดับ ประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 13 ($\bar{X} = 2.94$) ข้อที่ 16 ($\bar{X} = 3.06$) และข้อที่ 22 ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยหลังเรียนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 7 ($\bar{X} = 3.72$) ข้อที่ 4 ($\bar{X} = 4.00$) ข้อที่ 13 ($\bar{X} = 4.09$) ข้อที่ 15 ($\bar{X} = 4.09$) ข้อที่ 23 ($\bar{X} = 4.09$) และข้อที่ 29 ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลางและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 3.65$ และ $\bar{X} = 3.39$ ตามลำดับ) โดยมีประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 5 ($\bar{X} = 4.03$) ข้อที่ 24 ($\bar{X} = 4.00$) และข้อที่ 21 ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 5 ($\bar{X} = 4.13$) ข้อที่ 8

($\bar{X} = 4.09$) และข้อที่ 18 ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ ประเด็นสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 13 ($\bar{X} = 2.47$) ข้อที่ 16 ($\bar{X} = 2.66$) และข้อที่ 28 ($\bar{X} = 2.66$) ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยหลังเรียนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 28 ($\bar{X} = 3.06$) ข้อที่ 27 ($\bar{X} = 3.09$) และข้อที่ 7 ($\bar{X} = 3.19$) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตารางที่ 18 ถึงตารางที่ 20

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i> (1-tailed)
กลุ่มคอนสตรัคติวิซึ่ม	32	26.47	5.72	2.24*	0.014
กลุ่มปกติ	32	23.32	5.89		

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i> (1-tailed)
กลุ่มคอนสตรัคติวิซึ่ม	32	20.31	3.36	3.099*	0.002
กลุ่มปกติ	32	17.53	3.80		

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มมีค่าเฉลี่ยทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i> (1-tailed)
กลุ่มคอนสตรัคติวิซึ่ม	32	4.33	19.42	4.552*	0.000
กลุ่มปกติ	32	3.65	16.26		

* $p < .05$

จากตารางที่ 20 พบว่า เจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มมีค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของ กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมตามปกติ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 ห้องเรียน ซึ่งโรงเรียนได้จัดห้องเรียนแบบลดความรู้ความสามารถของนักเรียน รวมนักเรียน 160 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน ๆ ละ 32 คน รวม 64 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) จำนวน 5 ห้องเรียน จับฉลากมา 2 ห้องเรียน ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/3 2) จากจำนวน 2 ห้องเรียน จับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม และกลุ่มควบคุม ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ มีการทดสอบความรู้พื้นฐานเพื่อตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม 2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิต จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับตัวชี้วัด (IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.25-0.78 มีค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.25-0.63 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 4) แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับตัวชี้วัด (IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.25-0.78 มีค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.25-0.63 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 5) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับตัวชี้วัด (IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกสูง ข้อที่มีค่า r อยู่ระหว่าง 1.82-11.29 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินการสอน ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยใช้ชั่วโมงแรกของการเรียนการสอน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการสอนกลุ่มทดลองด้วยตนเองโดยให้กลุ่มทดลอง เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติโดยมีเนื้อหา เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดี หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเมือง การปกครอง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 บรรทัดฐานและวัฒนธรรม ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 60 นาที รวม 12 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนดการทดลอง ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้ชั่วโมงสุดท้ายของการเรียนการสอน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นได้นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ คือการทดสอบค่าที (*t-test for Independent Samples*)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 26.47$ และ $\bar{X} = 18.19$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัด ข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกตัวชี้วัดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 23.22$ และ $\bar{X} = 18.88$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัด ข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกตัวชี้วัดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 20.31$ และ $\bar{X} = 13.56$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัด ข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกกระบวนการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 17.53$ และ $\bar{X} = 13.06$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัด ข้อต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกกระบวนการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. เจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.33$ และ $\bar{X} = 3.53$ ตามลำดับ) กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลางและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 3.65$ และ $\bar{X} = 3.39$ ตามลำดับ)

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมตามปกติ โดยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 3 มีรายละเอียดตามผลการวิจัย ดังต่อไปนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้

ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เจตคติต่อการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนกลุ่มที่เรียน โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลางและหลังเรียนอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิจัยที่กล่าวมาอาจเป็นสาเหตุ ดังต่อไปนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ดังตัวอย่าง กิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิต ในสังคม ได้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวรูปแบบการสอนของไคโรเวอร์ และเบลล์ 5 ขั้น (Driver & Bell, 1986) ดังนี้ ขั้นที่ 1 คือ ขั้นนำ ผู้สอนได้แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และความสำคัญ ของเนื้อหาสาระที่ต้องเรียน ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องเรียนก่อน ขั้นที่ 2 คือ ขั้นดึงความคิด ผู้สอนให้นักเรียนฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม โดยการระดมความคิด ตามความเข้าใจ เดิมของนักเรียน ส่งตัวแทนกลุ่มมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ขั้นที่ 3 คือ ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด ผู้สอนใช้สื่อรูปภาพที่เร้าความสนใจนักเรียน ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม ค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง ในอินเทอร์เน็ต มาร่วมอภิปรายกับนักเรียน และศึกษากิจกรรมฐานการเรียนรู้ ตามฐานการเรียนรู้ ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ขั้นที่ 4 คือ ขั้นนำความคิดไปใช้ ผู้สอนให้นักเรียนสำรวจ สัมภาษณ์ ออกแบบ จัดทำป้ายนิเทศธรรมรงค์ต่าง ๆ และ ขั้นที่ 5 คือ ขั้นทบทวน ผู้สอนให้นักเรียนทบทวนความรู้เดิม ก่อนเรียนกับความรู้ที่ได้รับหลังเรียนจากการศึกษา ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ว่ามีความแตกต่าง และสร้างองค์ความรู้ใหม่เรื่องใดบ้าง ร่วมกันสรุปและอภิปราย พบว่าจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ซึ่งใช้กับกลุ่มทดลอง มีกิจกรรมที่หลากหลาย และยังเปิดโอกาส ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ภายในกลุ่มมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ทำให้แต่ละคน เกิดความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย ในแต่ละกิจกรรม ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วม มีการ นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน มีการเสริมแรงทางบวก ผู้เรียนสนุกกับการทำกิจกรรมและสนุกกับ การเรียน เกิดความชอบในวิชา ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีความกระตือรือร้นใน การเรียนรู้ มีความรับผิดชอบร่วมกันทำกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความสนใจ เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น สามารถเข้าใจ เนื้อหาได้เป็นอย่างดี มีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นของ ตนเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ โดยการนำสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจากความรู้เดิม นักเรียนจะสร้าง

ความขัดแย้งทางปัญญา เกิดการปรับเปลี่ยนแนวความคิด เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และร่วมกันแสวงหาคำตอบและข้อมูลที่หลากหลายเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้น จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคตซึ่งเป็นสังคมที่นักเรียนต้องเผชิญกับข้อมูลต่างๆ อย่างรอบด้าน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนจะต้องรู้จักพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูลที่ปรากฏ ก่อนที่จะลงสรุป กระบวนดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาสาระทางสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียน ซึ่ง พินิจ ศรีจันทร์ดี (2542) ระบุว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม เป็นกระบวนการปฏิบัติสัมพันธ์ที่สามารถส่งเสริมความคิด โดยผู้สอนเลือกเนื้อหาให้นักเรียนทำ โดยงานนั้นเชิญชวนให้นักเรียนตีความและบรรลุคำตอบด้วยวิธีการหลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น โดยการเขียน ได้เห็นและลงมือปฏิบัติจริง ผลจากการทำกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ได้ ค้นพบข้อสรุปด้วยตนเอง นอกจากนี้ นันทิยา บุญเคลือบ และคณะ (2540) กล่าวว่า นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ หรือพัฒนาความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง โดยอาศัยการบูรณาการระหว่างข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่าง ๆ กับข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ สอดคล้องกับชัชอนันต์ สมุทวณิช (2542) กล่าวถึง คอนสตรัคติวิซึม คือการที่คนเราเป็นนักสร้างความหมายต่าง ๆ จากโลกที่พบให้เป็นความหมายหรือความรู้เฉพาะตัว และความรู้ดังกล่าว บางทีก็ไม่ตรงกับความรู้ที่โลกยอมรับหรือความรู้ทางวิชาการ ซึ่งการเรียนรู้ที่เพิลินเพิลิน คือ การเปิดโอกาสให้เด็ก คิดเอง สร้างเอง โดยมีครูร่วมชี้แนะ การเรียนรู้ที่เพิลินเพิลิน เหมือนกับการจุดไฟ และเมื่อไฟติดแล้ว ความเพิลินเพิลินเหมือนลมที่พัดไม่ให้ไฟมอดดับ เพราะไฟนั้นติดในหัวใจเด็กแล้ว และบลูม (Bloom, 1976) ที่กล่าวว่าวิธีการจัดการที่นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ได้ผลดีกว่าการอธิบาย สาธิต แสดงกฎ หรือสูตร และวิธีการอื่น ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี คงวงศ์ (2542) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามรูปแบบตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม และการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 74.10 ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ ขนิษฐา นันทะนา (2547) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม ผลการศึกษา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากการได้รับการสอนมีค่าเฉลี่ยการทดสอบหลังการทดลอง

สูงกว่าการทดสอบก่อนการทดลอง และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์กำหนดร้อยละ 75 คิดเป็นร้อยละ 86.21 ซึ่งสูงกว่าที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ส่วน และกิริติ ซาคาเม็ก (2546) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม โดยนำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาดำเนินการ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่หลากหลาย และได้ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้ดีขึ้น และผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า นักเรียนที่มีผลการทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณคิดเป็นร้อยละ 80.18 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 60 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวคิดเป็น 100 เปอร์เซนต์ ซึ่งสูงกว่าที่เกณฑ์จำนวนที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ส่วน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ โดยออกแบบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังตัวอย่าง ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้ สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนได้แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้สื่อรูปภาพในการร่วมอภิปรายก่อนเข้าสู่การเรียนการสอน ขั้นที่ 2 คือ ขั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนตั้งคำถามร่วมกันวิเคราะห์ ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น เถ่าประสบการณ์ ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการทำงานตามหัวข้อที่กำหนด ระดมความคิดเห็น สรุปลงเป็นแผนผังความคิด นำเสนอหน้าชั้นเรียน และขั้นที่ 3 คือ ขั้นสรุป ผู้สอนกับนักเรียนร่วมกันสรุปและอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนสำรวจ สัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ตามหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดและค้นคว้าหาข้อมูลข่าวในชีวิตประจำวัน โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ซึ่ง วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ระบุว่า การพัฒนาคนให้มีคุณภาพจะต้องใช้ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นที่ยอมรับกันว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) เป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถ ความต้องการ และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ สุภวรรณ เล็กวิไล (2543) กล่าวถึงการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง

ทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสูลพล วังสินธ์ (2542) กล่าวว่า การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นแนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แก้ปัญหาเป็น มีความตระหนัก มีจิตสำนึกและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิมมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม ซึ่งใช้กับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้ออกแบบ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม ตามแนวรูปแบบการสอนของไดรเวอร์ และเบลล์ (Driver & Bell, 1986) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นนำ (Orientation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมาย และมีแรงจูงใจในการเรียนบทเรียน ขั้นดึงความคิด (Elicitation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความเข้าใจที่มีอยู่เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน วิธีการให้ผู้เรียนแสดงออก โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียนออกแบบโปสเตอร์หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม ผู้เรียนอาจเสนอความรู้เดิมด้วยแผนผังความคิด ขั้นนี้จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล (Unequilibrium) ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด (Restructuring of Ideas) ประกอบด้วย การทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิด (Clarification and Exchange of Ideas) ผู้เรียนจะเข้าใจดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับผู้อื่น ครุจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็นกระตุ้นให้คิด ได้แก่ การเรียนรู้การสร้างความคิดใหม่ (Construction of New Ideas) จากการอภิปรายและการสาธิตผู้เรียนเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความจากปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์แล้วกำหนดเป็นความคิดใหม่หรือความคิดใหม่ การประเมินความคิดใหม่ (Evaluation of the New Ideas) โดยการทดลองหรือการคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนควรหาแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดหรือความรู้ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พึงพอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of the New Ideas) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสนำแนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย เป็นการแสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย การเรียนรู้ที่ไม่มีการนำความรู้ไปใช้เรียกว่าเรียนหนังสือไม่ใช่เรียนรู้ และขั้นทบทวน (Review) เป็นขั้นตอน

สุดท้าย ผู้เรียนจะได้ทบทวนว่าความคิดความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) ปรากฏในช่วงความจำระยะยาว (Long-Term Memory) เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนสามารถจำได้อย่างถาวร และสามารถนำไปใช้ได้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพราะโครงสร้างทางปัญญาคือ กรอบของความหมาย หรือแบบแผนที่บุคคลสร้างขึ้นใช้เป็นเครื่องมือในการตีความหมาย ให้เหตุผล แก้ปัญหา ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ นอกจากนี้ยังทบทวนเกี่ยวกับความรู้สึที่เกิดขึ้น ทบทวนว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร และยังมีเรื่องใดที่ยังสงสัยอยู่อีกบ้าง ซึ่ง ไดรเวอร์และเบลล์ (Driver & Bell, 1986, p. 67) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม ซึ่ง พรรณี ช. เจนจิต (2538, หน้า 129) ระบุว่าสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของปิอาเจต์ (Piaget) ที่เชื่อว่าพัฒนาการมาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง การที่เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมรอบข้างทำให้เด็กเกิดความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม และมีการพัฒนาการต่อไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดสามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ซึ่งการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและความคิดนี้จะเริ่มพัฒนาจากการปะทะสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม และเชื่อว่าเป้าหมายของพัฒนาการ คือความสามารถอย่างมีเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม ความสามารถที่จะคิดตั้งสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผล และความสามารถที่จะตั้งกฎเกณฑ์และการแก้ปัญหา นอกจากนี้ กิตติ พัฒนตระกูลสุข (2542, หน้า 21) กล่าวว่า การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ใช่บอกให้รู้ แต่เป็นการสอนให้คิดเป็น และพัฒนาความคิดที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว โดยที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยการรวบรวม ปรับเปลี่ยนสภาพการณ์รอบ ๆ ตัวมาอธิบายสิ่งที่กำลังศึกษาเป็นการสร้างความคิดจากพื้นฐานความคิดเดิมมากกว่าการเรียนรู้ความคิดผู้อื่น แต่การที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้นั้นต้องอาศัยแหล่งความรู้เป็นส่วนประกอบด้วย แหล่งแรกก็คือความรู้ที่ได้มาจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และแหล่งความรู้แหล่งที่สองก็คือ ความรู้ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อผู้เรียน และสุรกุล เจนอบรม (2543, หน้า 55) ได้กล่าวถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม ดังนี้ เป็นกิจกรรมที่เน้นการแก้ปัญหา จะประกอบด้วยการนำเสนอปัญหา การแก้ปัญหาและการชักจูงกลุ่มเพื่อนให้ร่วมกันค้นคว้า เสนอคิดและหาแนวทางแก้ปัญหา การนำเสนอปัญหาในลักษณะที่มองเห็นได้ในรูปแบบที่ชัดเจน ครูต้องสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อช่วยสนับสนุนการเรียน เช่น สื่อ ข้อมูล สารานุกรม คอมพิวเตอร์

เป็นการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเป็นกลุ่มมากกว่ารายบุคคล เป็นการเรียนรู้ด้วยการทดลองทำ มีการสำรวจทางเลือกต่าง ๆ มากกว่าการหาคำตอบที่ถูกต้อง

การสอนที่ดีคือการสอนที่สนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิด ความสามารถ ของเขาอย่างอิสระสำหรับการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ครูสามารถ ที่จะส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการด้านความคิด สร้างสรรค์ได้หลายรูปแบบ (ชัยงค์ พรหมวงศ์, 2521, หน้า 121) การพัฒนาการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด ต้องใช้ระยะเวลาใน การพัฒนา (รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์, 2551, หน้า 3) และผู้เรียนต้องมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ของตน โรเจอร์ (Rogers, 1969) กล่าวไว้ประโยคหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าทราบว่าข้าพเจ้าไม่สามารถสอน สิ่งใดให้แก่ใคร ข้าพเจ้าทำให้เพียงแค่จัดสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้เขาสามารถเรียนรู้ได้เท่านั้น” ผู้เรียน จึงเป็นเจ้าของการเรียนรู้ บทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุน (Supportor) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือ เข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบ การเรียนตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง (วัฒนาพร กระจับปุกข์, 2542, หน้า 5) การที่ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ความรู้ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการกระทำเอง ปฏิบัติเอง และจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีความสุข สนุกสนาน ไม่เบื่อในการ เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่ายินแล้วไม่เครียด มีความสุขเมื่อได้เรียน (ลำลี รักสุทธิ, 2540, หน้า 14) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ซึ่งวิธีการสอนมี กระบวนการและขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดวางแผน วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยตนเอง รู้จักการใช้วิจารณญาณในการรับข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ลงมือปฏิบัติค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง และสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ไม่เคร่งเครียด กระตุ้นให้กล้าคิด กล้าถาม กล้าแสดงออก เพื่อผู้เรียนรู้จักสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนของกลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม สูงกว่า กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศราพร พัทธณ์เรือง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวแนวคิด คอนสตรัคติวิสต์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวแนวคิด

คอนสตรัคติวิสต์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ สมพงษ์ จันทมาลี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างชุดการสอนเคมีศาสตร์ เรื่องสารละลาย และกรด-เบส สำหรับนักศึกษาปีที่ 1 สายวิทยาศาสตร์ ระบบ 11+3 ที่วิทยาลัยครูคังไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้รูปแบบ การสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาชุดการสอนเคมีศาสตร์ เรื่อง สารละลาย และกรด-เบส สำหรับนักศึกษาปีที่ 1 สายวิทยาศาสตร์ระบบ 11+3 ที่สร้างขึ้น โดยใช้ รูปแบบการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มีประสิทธิภาพ 83.04/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ และจินตนา จันทร์ทอง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้วิธีสอนตามแนวทฤษฎี คอนสตรัคติวิซึม ที่มีต่อทักษะการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังปริง จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัย พบว่า คะแนน การทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมผู้สอนต้องเตรียมตัวล่วงหน้า ตั้งแต่วางแผนกำหนดเนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ตามขั้นตอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม การวัดผลและ ประเมินผล สื่อการเรียนการสอน และการจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้สอดคล้อง กับทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม เพื่อให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง

1.2 การจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ในการดึงความเดิมของผู้เรียน ในช่วงแรกที่ฝึกให้นักเรียนคิดจากประสบการณ์เดิม ต้องใช้ระยะนานและไม่คุ้นชิน โดยครูผู้สอนต้องมีความอดทน รอคอยและไม่บอกคำตอบที่ถูกต้อง และเก็บข้อมูลของนักเรียน ทุกคน และเมื่อดำเนินการสอนแล้ว ให้นักเรียนแสดงความคิดจากความรู้ใหม่ที่ ได้รับและ เปรียบเทียบกับความรู้เดิมก่อนเรียน

1.3 เนื้อหาสาระการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นองค์ความรู้ที่มีความเป็นพลวัต (Dynamic) เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ครูผู้สอนควรจะศึกษา หาความรู้ตลอดเวลา ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น กฎหมายเกี่ยวกับบัตร ประจำตัวประชาชน สาระในกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จำนวนและ ที่มาผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลในทุกชั้นตอน ในกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม และเปรียบเทียบความรู้เดิมกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ที่นักเรียนได้รับในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยผลการศึกษากิจการการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ตัวแปรอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดแบบไตร่ตรอง ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนให้พัฒนายิ่งขึ้น

2.3 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ไปทดลองกับเนื้อหาอื่น ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2540). การประเมินผลตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544 ก). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2544 ข). แนวทางการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- _____. (2544 ค). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551 ก). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- _____. (2551 ข). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2543). แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์การเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ใน เอกสารประกอบสัมมนาเนื่องในโอกาสวันสถาปนาคณะศึกษาศาสตร์. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กิ่งฟ้า สินธุวงษ์ และสุภาสิณี สุภธีระ. (2543). ทำอย่างไรกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ใน เอกสารประกอบสัมมนาเนื่องในโอกาสวันสถาปนาคณะศึกษาศาสตร์. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- กิ่งฟ้า สิ้นธุรงค์. (2545). ปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: หลักสู่การปฏิบัติ. ม.ป.ท. กิตติ พัฒนตระกูลสุข. (2542). ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับ Constructivism โยนิโซมนติการ. *วารสารคณิตศาสตร์*, 42(485), 21-25.
- กิริติ ซาดาเม็ง. (2546). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ ชุดการเรียนรู้เรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. รายงานการศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัญชรี คำชาย. (2540). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- เกศราพร พยัคฆ์เรือง. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2542). พัฒนาการศึกษาแท้และเพิ่มพัฒนางาน. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์ กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ขนิษฐา นันทะนา. (2547). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนตาม แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์. รายงานการศึกษาอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา การประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ทฤษฎีการเรียนรู้ *Constructivism* รายงานสรุปสัมมนา เทคนิคพัฒนาศักยภาพสมองให้เต็มประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬารัฐบาลาดพร้าว.
- เคน จันทรวงษ์. (2546). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนเรื่อง สิ่งแวดล้อมในประเทศไทยด้วยการสอน แบบอริยสัจและการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์. ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรัสศรี ศรีรัตนวิบูลย์. (2548). การพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการ เเชิญสถานการณ์ในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- จิตรภรณ์ จอมคำสิงห์. (2548). ผลการเรียนรู้จากชุดการสร้างความรู้ที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. รายงานการศึกษาอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- จินตนา จันทร์ทอง. (2550). ผลการใช้วิธีสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม ที่มีต่อทักษะการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังปรัง จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). คลีพระราชบัญญัติฯ...จัดการเรียนการสอน การสร้างความรู้ด้วยตนเอง. วารสารวิชาการ, 4(10), 15-18.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2542). เพลินเพื่อรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ที่เพชร.
- ชำนาญ คำชู. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบการเรียน แบบร่วมมือการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชื่นทิพย์ อารีสมาน. (2545). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน โดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซิมกับการสอนด้วยสัญญาการเรียน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิพวัน สุวรรณสถิต. (2548). การศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทิพา ดวงตาเวียง. (2548). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน โดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซิมกับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทิสนา เขมมณี และชนาธิป พรกุล. (2544). กระบวนการเรียนรู้: หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 30(1), 35-49.
- ทิสนา เขมมณี และคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด.

- ทิสนา แคมมณี. (2534). การพัฒนากระบวนการคิด. *วารสารการศึกษาศาสตร์*, 5(3), 23-33.
- _____. (2548). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย ชิวปรีชา. (2537, ตุลาคม-ธันวาคม). แยกแยะทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม. *วารสาร สสวท.*, 87, 34-42.
- ธีระวุฒิ เอกะกุล. (2542). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การวัดเจตคติ*. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นงลักษณ์ เชื้อดี. (2548). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการสอนแบบ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทิยา บุญเคลือบ และคณะ. (2540, มกราคม-มีนาคม). การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิด Constructivism. *วารสาร สสวท.*, 25(96), 11-15.
- เน่งน้อย ประชาณุกุล. (2548). *การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ทักษะการทำงานกลุ่ม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยการบูรณาการแบบร่วมแรงผสานใจกับ การสอนตามปกติ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วน ประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. *การวัดผลการศึกษา มศว. มหาสารคาม*, 3(1), 22-25
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2540). *วิธีสอนแบบ Constructivism*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เบญจมาศ สันประเสริฐ. (2533). *การศึกษาผลการสอนที่ใช้แบบฝึกทักษะการทดลองที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดวิจรรย์ญาณของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปติญา ศิลาลง. (2549). *การสร้างชุดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ ระบบนิเวศ โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปฤษฎณา สุริยะวงศ์. (2544). *กระบวนการคิดรอบคอบทางกายภาพ ตรรกศาสตร์และสังคมของเด็ก ประถมวัย โดยการจัดประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวคอนสตรัคติวิสต์*.
 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เปี่ยมสุข ปรีดี. (2542). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้เรื่อง การดูแลบำรุงรักษาไม้ดอกไม้ประดับ โดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหาตามแนวคิดแบบ คอนสตรัคติวิซึม กับวิธีสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
 ศึกษาศาสตร์เกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรรณี ช. เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พริ้นท์.
 พวงแก้ว โคจรานนท์. (2530). *บุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกองการเทศบาลเมืองอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). *การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พันธณี วิหคโต. (2547, กรกฎาคม- กันยายน). *กระบวนการเรียนรู้*. *วารสารวิชาการ*, 7(3), 40-49.
- พินิจ ศรีจันทร์ดี. (2542, มกราคม). *ความคิดสร้างสรรค์กับการสอน*. *วารสารรวมคำแห่ง
 ศึกษาศาสตร์*, 21(4), 43
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2545). *พฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์. (2537). *การพัฒนารูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาครู
 (ปีการศึกษา 2537)*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา,
 บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพราพรรณ เป็ลียนภู. (2540). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้าธนบุรี.
- ไพจิตร สดวกการ. (2539). *ผลการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่มี
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้
 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต,
 สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไพรัตน์ คำปา. (2541). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์ความรู้โดยเน้นการเรียนรู้ร่วมกัน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพศาล หวังพานิช. (2533). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มลิวัดย์ สมศักดิ์. (2540). *รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการวิจัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. (2533). *เอกสารคำสอนวิชา วผ 306 การวัดทัศนคติเบื้องต้น*. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งฟ้า กิติญาณุตม์. (2551). *การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด*. *วารสารหลักสูตรและการสอน*, 2(1), 3.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิควิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ละเอียด มาตี. (2546). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานบ้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนตามแนวความคิดคอนสตรัคติวิสต์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2540). *Constructivism*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟเพรส.
- วารินทร์ รัชมีพรหม. (2542). *การออกแบบและการพัฒนาระบบสมอง*. กรุงเทพฯ: ภาควิชา เทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิโชติ พงษ์ศิริ. (2540). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบคอนสตรัคติวิสต์ด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหากับการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. (2545, ตุลาคม-พฤศจิกายน). *Constructivism*. *แม่โจ้ปริทัศน์*, 3(5), 66-67.

- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภวรรณ เล็กวิไล. (2543). *เอกสารการสอนการอบรมปฏิบัติการเขียนแผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. จันทบุรี: ศูนย์การศึกษาพัฒนาครู สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. (2543). *เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด "การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง"*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ส. วาสนา ปรวาลพฤกษ์. (2543). *การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง*. ม.ป.ท.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2554). *ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ช่วงชั้นที่ 2 (ป.6) ปีการศึกษา 2553*. วันที่ค้นข้อมูล 15 เมษายน 2554, เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>
- สมพงษ์ จันทมาลี. (2553). *การสร้างชุดการสอนเคมีศาสตร์ เรื่องสารละลาย และกรด-เบส สำหรับนักศึกษาปีที่ 1 สายวิทยาศาสตร์ระบบ 11+3 ที่วิทยาลัยครูดงไผ่ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาครูศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศรี คงวงศ์. (2542). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาคร ธรรมศักดิ์. (2541). *ผลการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์แบบร่วมมือที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สายัณห์ สิทธิโชค. (2544). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนต่างกัน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สาโรช โสภีรักษ์. (2546). *นวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). *การวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- _____. (2544). *รายงานการสรุปสัมมนาเรื่อง การเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา*. กรุงเทพฯ: องค์การการค้าของคุรุสภา.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2543). *ยุทธศาสตร์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผลวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). *แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- ลำลี รักสุทธิ. (2540). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและการเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สุกัญญา กัตัญญ. (2542). *ผลการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทร สุนันท์ชัย. (2540, กันยายน). *รากฐานและวิธีการของนิรมิตนิยม (Constructivism)*. *วารสาร โครงการทรัพยากรมนุษย์*, 4(1), 25.
- สุพล วังสินธ์. (2542). *CIPPA รูปแบบและการดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. *วารสารวิชาการ*, 2(3), 36-37.
- สุภาวดี ตันติวัฒนากร. (2544). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณและการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์กับวิธีสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมาลี กาญจนชาติรี. (2543). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาในการสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซึม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรกุล เจนอบรม. (2543). *ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญาเพื่อพัฒนาการศึกษาตลอดชีวิต*. *ครุศาสตร์*, 28(3), 55-60.

- สุรางค์ โคว์ตระกูล. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์. (2545). *เอกสารคำสอนวิชา 402472 ประวัติศาสตร์การศึกษา (History of education)*. ชลบุรี: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิทย์ คำมูล. (2544). *แฟ้มสะสมผลงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ที.พี. พรินท์.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทเส็ง.
- อดิศร ดวงศรี. (2540). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์ความรู้*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อัญชลี สารรัตน์. (2542). การศึกษาแบบบูรณาการ. *วารสารวิชาการ*, 12(1), 27-31.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2537). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเคียนสโตร์.
- อารียา ศิโรตม. (2545). *ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). *หลักสูตรท้องถิ่น: ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). *การดีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พันนี้พับลิชชิ่ง.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และสุปรารถนา ยุกตะนันท์. (2546). *การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: บூค พอยท์.
- Atkin, J. M., & Karplus, R. (1962). Discovery of invention?. *Science Teacher*, 29(5), 45.
- Bell, F. H. (1993). *Teaching and learning mathematics in secondary schools*. Dubuque Iowa: Wm. C. Brown.
- Berk, R. A. (1980). *Crier ion-referenced measurement: The state of the art*. London: The Johns Hopkins University Press.
- Bichler, R. F. (1991). *Psychology applied to teaching* (7th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Biggs, A. (1998). *Biology: The dynamics of life*. New York: The McGraw-Hill.
- Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw Hill Book.

- Brooks, J. G., & Brooks, M. (1993). *The case of constructivist classrooms*. New York: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Bullock, V. L. (1996). The influence of a constructivist teaching approach on student attitudes toward mathematics in a preservice element mathematics course. *Dissertation Abstracts International*, 57(2), 661-A.
- Cobb, P. (1994). Where is the mind?. Constructivist and sociocultural perspectives on mathematical development. *Education Research*, 23(7), 13-20.
- Conrad, W. H. (1996). A constructivist-based instructional approach to help fifth-grade students improve selected element scientific literacy. *Dissertation Abstracts International*, 57(1), 158-A.
- Cradler, J. (1991). Authentic assessment: Finding the right tools. *Educational Leadership*, 49(5), 16.
- Dewey, J. (1933). *How we think*. New York: D.C. Heath.
- Dressel, P. L., & Mayhew, L. B. (1957). *General education: Exploration in evaluation* (2nd ed.). Washington DC: American Council on Education.
- Driver, R., & Bell, B. (1986). Students thinking and the learning of science: A constructivist view. *The School Science Review*, 67(240), 443-456.
- Ennis, F. H. (1985). Logical basic for measuring critical thinking skills. *Education Leadership*, 10, 45-48.
- Enrique, B., & Franciso, N. (1997). Teaching and learning about human nutrition: A constructivist approach. *Journal of Science Education*, 9(10), 1169-1194.
- Fosnot, C. T. (1996). *Constructivism: Theory, perspective and practice*. New York: Teacher College Press.
- Fowler, A. (1996). Determining NGO performance: Problems and possibilities for managers. *Development in Practice*, 6(1), 58-65.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw Hill.
- Hillgard, E. R. (1962). *Introduction to psychology* (3rd ed.). New York: Harcourt, Brace & World.
- Hudgins, B. B. (1977). *Learning and thinking*. Illinois: P. E. Peacock Publishers.
- Krogh, S. L. (1994). *Education young children infancy to grade three*. New York: McGraw-Hill.

- Lord, T. R. (2000). A comparison between traditional and constructivist teaching in environmental science. *Journal of Environmental Education*, 3(30), 22-27.
- Martin, R. E. (1994). *Teaching science for all children united states America*. Boston: Allyn and Bacon.
- Moore, B. N., & Parker, R. (1986). *Critical thinking evaluation claims and arguments in everyday life*. California: Mayfield.
- Nyikos, M., & Hashimoto, R. (1997). Constructivist theory applied to collaborative learning in teacher education. *The Modern Language Journal*, 81, 506-517.
- Paparozzi, C. (1999). *Implementing constructivism in the middle school classroom (cognitive tools)*. Virginia: West Virginia University.
- Rogers, C. R. (1969). *Freedom to learn*. Columbus, OH: Merrill.
- Triandis, H. C. (1971). *Attitude and attitude change*. New York: John Wiley & Sons.
- Underhill, R. G. (1991). Two layers of constructivist curricular interaction. In E. Von Glasersfeld (Ed.), *Radical constructivist in mathematics education* (pp. 229-248). Dordrecht, The Natherlands: Kluwer Academic.
- Wade, E. G. (1995). A study of effects of constructivist-based mathematics problem solving instruction program on the attitudes, self-confidence, and achievement of post-fifth-grade student. *Dissertation Abstracts International*, 24(5), 3411-A.
- Walker, D., & Lambert, L. (1995). Learning and leading theory: A century in the making. In *The constructivist leader*. New York: Teacher College Press.
- Watson, G., & Glasser, E. M. (1964). *Watson-Glasser critical thinking appraisal manual*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Wilson, C. L. (1996). An analysis of a direct instruction produce in teaching word problem solving disabled student. *Dissertation Abstracts International*, 50(2), 416.
- Yager, R. E. (1991). The constructivist leaning model, towards real reform in science education. *The Science Teacher*, 58(6), 52-57.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและสำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายอิทธิเดช น้อยไม้
รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา
อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาริต
“พิบูลบำเพ็ญ” คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศลยะวัฒน์
รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาและ
การพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ดร.คงรัฐ นวลแปง
อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ โทร ๒๐๒๕, ๒๐๖๕
 ที่ ศธ ๖๖๒๑/๒๑๑๔ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
 เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

ด้วย นายสุภชัย สมนวน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๒ ห้องเรียน ห้องเรียนละ ๓๒ คน โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ลงชื่อ) มนตรี แยมกสิกร
 (รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ โทร ๒๐๒๕, ๒๐๖๕

ที่ ศธ ๖๖๒๑/๒๑๓๒

วันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

ด้วยนายศุภชัย สมนวนล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๒ ห้องเรียน ห้องเรียนละ ๓๒ คน โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ลงชื่อ)

มนตรี แย้มกสิกร

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ โทร ๒๐๒๕, ๒๐๖๕

ที่ ศธ ๖๖๒๑/ว.๑๓๑๐

วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน อาจารย์อิทธิเดช น้อยไม้

ด้วยนายศุภชัย สมนวน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณุตม์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ลงชื่อ) วิมลรัตน์ จตุรานนท์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ โทร ๒๐๒๕, ๒๐๖๕
 ที่ ศธ ๖๖๒๑/ว.๑๓๑๐ วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการทำวิจัย
 เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์

ด้วยนายสุกษัย สมนวน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณรัตน์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ลงชื่อ) วิมลรัตน์ จตุรานนท์
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)
 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
 ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ โทร ๒๐๒๕, ๒๐๖๕

ที่ ศธ ๖๖๒๑/ว.๑๗๑๐

วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน ดร.กฤษฎ์ นวลแปง

ด้วยนายศุภชัย สมนวล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ลงชื่อ) วิมลรัตน์ จตุรานนท์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ข
ตารางวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	0	2	0.66
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	0	+1	+1	2	0.66
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1
24	+1	+1	+1	3	1

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
25	+1	+1	+1	3	1
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	0	+1	+1	2	0.66
29	0	+1	+1	2	0.66
30	0	+1	+1	2	0.66
31	+1	+1	+1	3	1
32	+1	+1	+1	3	1
33	+1	+1	+1	3	1
34	+1	+1	+1	3	1
35	+1	+1	+1	3	1
36	0	+1	+1	2	0.66
37	+1	+1	+1	3	1
38	+1	+1	+1	3	1
39	+1	+1	+1	3	1
40	0	+1	+1	2	0.66

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดทักษะ
กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	0	2	0.66
3	+1	+1	0	2	0.66
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	0	2	0.66

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
24	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+1	3	1
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1
29	+1	+1	+1	3	1
30	+1	+1	+1	3	1

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (*IOC*) ของแบบวัดเจตคติต่อการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาสาระทางสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			<i>R</i>	<i>IOC</i>
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	0	+1	+1	2	0.66
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	0	+1	+1	2	0.66
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1
24	0	+1	+1	2	0.66

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			<i>R</i>	<i>IOC</i>
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
25	0	+1	+1	2	0.66
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1
29	+1	+1	+1	3	1
30	+1	+1	+1	3	1

ตารางที่ 24 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (D) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	P	D	ข้อที่	P	D
1	0.78	0.44	21	0.56	0.63
2	0.78	0.31	22	0.75	0.5
3	0.63	0.25	23	0.75	0.5
4	0.78	0.31	24	0.72	0.56
5	0.47	0.31	25	0.69	0.5
6	0.5	0.63	26	0.59	0.44
7	0.38	0.25	27	0.78	0.44
8	0.34	0.31	28	0.69	0.38
9	0.31	0.38	29	0.72	0.56
10	0.69	0.25	30	0.78	0.44
11	0.78	0.44	31	0.63	0.38
12	0.69	0.5	32	0.72	0.44
13	0.31	0.38	33	0.69	0.38
14	0.31	0.25	34	0.78	0.31
15	0.25	0.25	35	0.56	0.25
16	0.38	0.63	36	0.56	0.38
17	0.75	0.38	37	0.34	0.31
18	0.59	0.31	38	0.44	0.63
19	0.56	0.63	39	0.53	0.56
20	0.47	0.56	40	0.63	0.25

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน = 0.93

ตารางที่ 25 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (D) ของแบบวัดความสามารถในการคิด
 อย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2
 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	P	D	ข้อที่	P	D
1	0.25	0.50	16	0.69	0.25
2	0.78	0.31	17	0.44	0.25
3	0.66	0.44	18	0.59	0.31
4	0.78	0.31	19	0.63	0.38
5	0.78	0.31	20	0.72	0.31
6	0.34	0.38	21	0.44	0.25
7	0.63	0.38	22	0.38	0.25
8	0.53	0.31	23	0.63	0.50
9	0.59	0.31	24	0.78	0.31
10	0.78	0.44	25	0.63	0.25
11	0.63	0.50	26	0.56	0.50
12	0.75	0.38	27	0.47	0.44
13	0.31	0.38	28	0.56	0.25
14	0.69	0.63	29	0.38	0.25
15	0.44	0.25	30	0.56	0.38

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน = 0.85

ตารางที่ 26 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา
สาระทางสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.53	16	3.63
2	2.73	17	3.64
3	4.46	18	1.95
4	4.83	19	2.93
5	3.35	20	5.24
6	3.80	21	1.82
7	5.49	22	5.46
8	4.08	23	9.04
9	9.03	24	11.29
10	2.05	25	2.65
11	4.54	26	5.66
12	2.88	27	3.1
13	2.57	28	3.36
14	4.59	29	2.15
15	2.14	30	3.63

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

ของคอนบรัค (Conbrach) = 0.93

ตารางที่ 27 คะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นักเรียนคนที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	12	14	26	27
2	16	29	23	25
3	11	24	26	27
4	21	24	12	25
5	17	22	11	20
6	20	22	13	16
7	16	25	17	20
8	11	34	22	31
9	21	29	24	26
10	14	26	23	20
11	21	29	13	23
12	18	19	13	21
13	13	24	18	11
14	27	32	8	15
15	17	28	25	28
16	11	11	19	17
17	26	27	28	31
18	22	32	23	32
19	23	36	24	27
20	13	21	15	22
21	30	25	27	33
22	18	32	30	35
23	20	27	18	18

ตารางที่ 27 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
24	22	32	20	21
25	11	27	17	21
26	28	32	18	21
27	12	19	13	17
28	16	24	21	31
29	16	30	8	19
30	17	26	14	17
31	26	33	18	20
32	16	32	17	26

ตารางที่ 28 คะแนนแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ
การดำรงชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นักเรียนคนที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	4	14	15	19
2	14	21	11	17
3	8	18	11	13
4	12	20	12	16
5	8	16	13	16
6	11	18	10	14
7	17	25	11	14
8	17	26	17	21
9	16	23	19	20
10	13	18	8	11
11	15	24	8	13
12	11	16	8	16
13	11	18	11	17
14	14	20	10	11
15	13	23	14	23
16	12	16	14	20
17	16	24	7	16
18	16	22	17	23
19	17	22	18	21
20	13	17	18	23
21	15	18	21	21
22	14	25	22	23
23	21	24	17	19

ตารางที่ 28 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
24	15	20	11	18
25	8	13	13	19
26	14	20	12	18
27	11	19	14	18
28	17	23	9	15
29	16	20	12	23
30	14	21	10	9
31	17	24	12	16
32	14	22	13	18

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้

เวลา 4 ชั่วโมง

มาตรฐาน ส 2.1

เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

สาระสำคัญ

ในประเทศของเรามีประชากรอยู่เป็นจำนวนมาก เราจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเข้ามา เพื่อกำหนดและควบคุมการปฏิบัติตนของประชาชนให้เป็นที่ถูกต้อง ก่อให้เกิดความสงบ เรียบร้อยในสังคม ประชากรก็ควรปฏิบัติตามสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในครอบครัว ชุมชนและประเทศ

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ป. 6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน

สาระการเรียนรู้

1. รัฐธรรมนูญ
2. กฎหมายเกี่ยวข้องกับครอบครัว
 - การแจ้งเกิด การย้ายที่อยู่ การแจ้งตาย
 - การทำบัตรประจำตัวประชาชน
 - การสมรส
3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
 - กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก
 - กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
 - กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้และความสำคัญของเนื้อหาสาระที่ต้องเรียน ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องเรียน

ขั้นดึงความคิด

2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ร่วมกันระดมความคิดว่ากฎหมายตามความเข้าใจของนักเรียนคืออะไร และกฎหมายที่นักเรียนรู้จัก มีอะไรบ้าง เขียนแผนผังความคิดในกระดาษที่ครูแจกให้

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูเขียนกฎหมายที่นักเรียนร่วมกันคิดในแต่ละกลุ่มบนลงกระดานดำ หัวข้อใดซ้ำตัดออก

4. ครูถามนักเรียนว่า กฎหมายที่ถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองคือกฎหมายใด

ขั้นปรับเปลี่ยนแนวความคิด

1. ให้นักเรียนดูภาพรัฐธรรมนูญ และร่วมอภิปรายถึงความหมาย ที่มาและความสำคัญของรัฐธรรมนูญ

2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน ค้นคว้าข้อมูลในอินเทอร์เน็ต และทำลงในใบกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ ครูสุ่มบางกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

3. ครูแจกใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ ให้ศึกษาความรู้เพิ่มเติม และร่วมแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามดังนี้

- เพราะเหตุใดประเทศไทยจึงเคยใช้รัฐธรรมนูญเป็นจำนวนมากถึง 18 ฉบับ
- จุดเด่นของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คืออะไร
- การศึกษารัฐธรรมนูญมีประโยชน์อย่างไร

4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คนร่วมกัน ตอบคำถามลงในใบกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ ครูสุ่มบางกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

5. ให้นักเรียนดูภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายต่าง ๆ และบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

6. ครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงผลดีของการปฏิบัติตามกฎหมายและผลเสียของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย นักเรียนทำในใบกิจกรรมที่ 2.2 เรื่อง กฎหมาย

7. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษากิจกรรมฐานการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้ ที่ประกอบด้วย ใบความรู้ ใบกิจกรรม และสื่อประกอบการเรียนรู้ ตามฐานการเรียนรู้ดังนี้

- กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว
- กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก
- กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
- กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และสิ่งแวดล้อม

- กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
- กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

8. ให้นักเรียนทุกกลุ่มศึกษากิจกรรมฐานการเรียนรู้เวียนกันไปตามลำดับ โดยจะไม่เข้าฐานเดิมจนเวียนครบ 6 ฐานการเรียนรู้

9. จากนั้น ครูซักถามความเข้าใจ แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และครูอธิบายเพิ่มเติม **ขั้นนำความคิดไปใช้**

1. ให้นักเรียนสำรวจตนเองว่า เคยมีประสบการณ์ปฏิบัติตนตามกฎหมายอย่างไรบ้าง ลงในใบกิจกรรมที่ 2.3 เรื่อง การปฏิบัติตนตามกฎหมาย ข้อที่ 1

2. ให้นักเรียนสัมภาษณ์บุคคลที่มีประสบการณ์ปฏิบัติตนตามกฎหมายอย่างไรบ้าง ลงในใบกิจกรรมที่ 2.3 เรื่อง การปฏิบัติตนตามกฎหมาย ข้อที่ 2

3. ให้นักเรียนหาข่าวที่เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย ลงในใบกิจกรรมที่ 2.4 เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้

4. ให้อาจารย์นักเรียน จัดทำป้ายนิเทศ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และชักชวนให้ทุกคนในโรงเรียนปฏิบัติตามกฎหมายและกฎของ โรงเรียนอย่างเคร่งครัด เพื่อความสงบสุขของคนในสังคม **ขั้นทบทวน**

1. ครูให้นักเรียนทบทวน สิ่งที่นักเรียนเขียนความคิดของตนเองลงในกระดาษก่อนเริ่มเรียน กับความรู้ที่ได้รับหลังการเรียน ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

2. ครูกับนักเรียนร่วมสรุปและอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายที่ควรรู้ ว่ามีกฎหมายที่จำเป็นต้องรู้ในชีวิตประจำวัน กฎหมายเกี่ยวข้องกับครอบครัว กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นได้ จะได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพรัฐธรรมนูญ
2. ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ
3. ใบกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ
4. ภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายต่าง ๆ และบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
5. ใบกิจกรรมที่ 2.2 เรื่อง กฎหมาย
6. ใบความรู้ สื่อประกอบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว
7. ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว
8. ใบความรู้ สื่อประกอบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก
9. ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก
10. ใบความรู้ สื่อประกอบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
11. ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
12. ใบความรู้ สื่อประกอบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
13. ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
14. ใบความรู้ สื่อประกอบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
15. ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
16. ใบความรู้ สื่อประกอบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
17. ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
18. ใบกิจกรรมที่ 2.3 เรื่อง การปฏิบัติตามกฎหมาย
19. ใบกิจกรรมที่ 2.4 เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้

การวัดผลและประเมินผล

1. วิธีการวัดและประเมินผล
 - 1.1 ตรวจใบกิจกรรมของนักเรียน
 - 1.2 สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล
 - 2.1 แบบประเมินผลงานนักเรียน
 - 2.2 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ใบความรู้ที่ 2.1

เรื่อง รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นกฎหมายที่กำหนดรูปแบบของการปกครองประเทศ กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่สำคัญ ระบุหน้าที่ของราษฎร มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของราษฎรไว้ด้วย

ดังนั้นรัฐธรรมนูญจึงเป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายทั้งปวง บทบัญญัติใดของกฎหมายและกฎข้อบังคับ ที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นถือว่าบังคับใช้ไม่ได้

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อ 24 มิถุนายน 2575 และได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2475 ต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับแรก เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 ทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาทางการเมือง มีการปรับปรุงประเทศให้มีความทันสมัยและเหมาะสม รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 18 คือ รัฐธรรมนูญฉบับราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 มีทั้งหมด 15 หมวดและบทเฉพาะกาล 309 มาตรา

เรื่องนำรู้: รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ร่างโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่ได้รับการแต่งตั้งโดย คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) กลุ่มนายทหารที่ทำรัฐประหาร ยึดอำนาจการปกครองประเทศไทยสำเร็จ เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้ผ่านการแปรญัตติ (การเสนอความคิดเห็นและขอแก้ไขเพิ่มเติม) แล้ว จากนั้นจึงได้แจกจ่ายเผยแพร่ไปยังประชาชนทั่วประเทศ เพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติใน วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550 การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2549

รัฐธรรมนูญทั้ง 18 ฉบับ มีดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475
3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489
4. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490
5. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492
6. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม

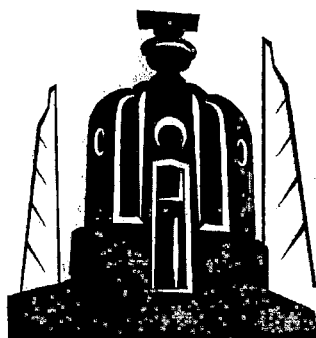
พุทธศักราช 2495

7. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515
8. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511
9. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2475
10. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517
11. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519
12. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520
13. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521
14. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534
15. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534
16. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
17. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2549
18. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ฉบับที่ 18) มีสาระสำคัญที่จะมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ฉบับที่ 16) ที่ก่อให้เกิดการผูกขาดอำนาจรัฐ และการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม การดำเนินงานขาดความโปร่งใส ไม่มีคุณธรรมและจริยธรรม ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐล้มเหลว และการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนยังไม่ได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมอย่างเต็มที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ฉบับที่ 18) มีทั้งหมด 15 หมวด และบทเฉพาะกาล ดังนี้

โครงสร้างสาระสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2550)
มีทั้งหมด 15 หมวดและบทเฉพาะกาล ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป	หมวด 9 คณะรัฐมนตรี
หมวด 2 พระมหากษัตริย์	หมวด 10 ศาล
หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของ ชนชาวไทย	หมวด 11 องค์การตาม รัฐธรรมนูญ
หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย	หมวด 12 การตรวจสอบการ ใช้อำนาจรัฐ
หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐ	หมวด 13 จริยธรรมของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ
หมวด 6 รัฐสภา	หมวด 14 การปกครองส่วน ท้องถิ่น
หมวด 7 การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยตรงของ ประชาชน	หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ
หมวด 8 การเงิน การคลัง และงบประมาณ	บทเฉพาะกาล

เปรียบเทียบโครงสร้างสาระสำคัญใน
รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 (ปัจจุบัน)

รัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2550
หมวด 1 บททั่วไป	หมวด 1 บททั่วไป
หมวด 2 พระมหากษัตริย์	หมวด 2 พระมหากษัตริย์
หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของ ชนชาวไทย	หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของ ชนชาวไทย
หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย	หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย
หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
หมวด 6 รัฐสภา	หมวด 6 รัฐสภา
หมวด 7 คณะรัฐมนตรี	หมวด 7 การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยตรงของประชาชน
หมวด 8 ศาล	หมวด 8 การเงิน การคลังและงบประมาณ
หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น	หมวด 9 คณะรัฐมนตรี
หมวด 10 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	หมวด 10 ศาล
หมวด 11 การตรวจเงินแผ่นดิน	หมวด 11 องค์การตามรัฐธรรมนูญ
หมวด 12 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บทเฉพาะกาล	หมวด 12 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
	หมวด 13 จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
	หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น
	หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บทเฉพาะกาล

บรรณานุกรม

นฤมล วชิระชูเดช. (2550). สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6. *วารสารแม่คประถมปลาย*, 22(1), 133-135.

บุภาพร โคตรศรีวงษ์. (2550). สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6. *วารสารแม่คประถมปลาย*, 22(6), 57-65.

ใบกิจกรรมที่ 2.1

เรื่อง รัฐธรรมนูญ

คำชี้แจง: ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน คำนวณว่าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูล
แล้วบันทึกข้อมูลตามหัวข้อที่กำหนด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2550

1. รัฐธรรมนูญมีทั้งหมด.....หมวด ดังนี้

2. รัฐธรรมนูญ มีทั้งหมด.....มาตรา
3. หมวดที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย และหน้าที่ของชนชาวไทย
คือ หมวดที่.....
4. ในหมวดที่ 1 บททั่วไป
มาตราที่ 1 ระบุว่า
- มาตราที่ 2 ระบุว่า
-
5. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มีหมวดที่เพิ่มขึ้นมาจากรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540
หมวดใดบ้าง
-
-

ใบกิจกรรมที่ 2.2

เรื่อง กฎหมาย

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดแสดงผลดีของการปฏิบัติตามกฎหมายและผลเสียของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระบายสีให้สวยงาม

ผลดี

ผลเสีย

ใบกิจกรรมที่ 2.4
เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้

คำชี้แจง: ให้นักเรียนหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมาย มาติดลงในกรอบ
และบันทึกข้อมูล

หัวข้อข่าว
ใจความสำคัญของข่าว มีดังนี้
.....
.....
.....
ผู้กระทำความผิด คือ
กระทำความผิดโดย
ผลของการกระทำที่เกิดขึ้น
.....
นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับบุคคลที่กระทำความผิด
.....
บุคคลที่กระทำความผิดสมควรได้รับโทษตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว

คำชี้แจง: ให้นักเรียนกลุ่มอ่านคำสั่งในแต่ละข้อและชี้แจงให้สมาชิกในกลุ่มของตน

1. นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ให้นักเรียนศึกษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อประกอบใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1
3. นักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว ตามเวลาที่กำหนดให้
4. หลังจากนักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1 เสร็จแล้ว เปลี่ยนฐานการเรียนรู้ศึกษากิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก ต่อไป

ใบความรู้ กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1

กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว

1. การแจ้งเกิด เมื่อมีคนเกิดในบ้าน เจ้าของบ้านต้องแจ้งต่อนายทะเบียน ท้องที่ที่มีการเกิด ภายในระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันเกิด หากเกิดนอกบ้าน มารดา หรือผู้ที่มอบอำนาจ ไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่เด็กเกิด

เมื่อนายทะเบียนท้องที่รับแจ้งแล้ว จะออกใบสูติบัตร เพื่อเป็นหลักฐานทางราชการตามกฎหมายแสดงการเกิดของบุคคล ชื่อตัว ชื่อสกุลบิดา มารดา สัญชาติบิดา มารดา สูติบัตรเป็นหลักฐานที่สำคัญควรเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี

2. การแจ้งย้ายที่อยู่ ผู้ใดออกจากบ้านของตนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เกิน 30 วัน และไปอยู่บ้านอื่น ต้องแจ้งการย้ายที่อยู่ ดังนี้

กรณีบุคคลย้ายออกจากบ้าน เจ้าของบ้านต้องแจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียน ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายออก

กรณีบุคคลย้ายเข้าจากบ้าน เจ้าของบ้านต้องแจ้งการย้ายเข้าต่อนายทะเบียน ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายเข้า โดยต้องนำหลักฐานการย้ายออกของผู้นั้น ไปแสดงต่อนายทะเบียน

3. การแจ้งตาย เมื่อมีคนตาย เจ้าบ้านหรือผู้พบศพต้องแจ้งต่อนายทะเบียน ท้องที่ ภายใน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลาตายหรือตั้งแต่พบศพ

เมื่อนายทะเบียนท้องที่รับแจ้งแล้ว จะออกใบมรณะบัตร เป็นหลักฐานเอกสารทางราชการที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการตายของบุคคล เป็นใบอนุญาติเก็บศพและเผาศพ

4. การทำบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ที่จะมีบัตรประจำตัวประชาชน ตามกฎหมายพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 สำคัญของกฎหมายคือ การกำหนดให้ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ บัตรให้ใช้ได้นับแต่วันออกบัตรและมีอายุ 8 ปีนับแต่วันเกิดของผู้ถือบัตรที่ถึงกำหนดภายหลังจากวันออกบัตร บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบ 70 ปีบริบูรณ์ ให้ใช้บัตรนั้นต่อไปได้ตลอดชีวิต

5. การสมรส ชายหญิงจะสมรสกันได้ จะต้องมียุ 17 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จะทำ การสมรสกันได้ต้องได้รับความยินยอมจาก บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ยกเว้นเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

หลักฐานที่ต้องนำไปจดทะเบียนสมรส ได้แก่บัตรประจำตัวประชาชนของ คู่สมรส สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าของบ้านของคู่สมรส สถานที่จดทะเบียนสมรส สามารถจดทะเบียนได้ทุกสำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอก็ได้ การสมรสจะต้อง จดทะเบียนสมรสต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ถ้านักเรียนมีความรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน จะมี
ประโยชน์แก่นักเรียนในอนาคตอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

สุเทพ จิตรชื่น และพิชญ เพชรพัทรกุล. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

เอกรินทร์ สี่มหาศาล, รุจิรี ภู่อาระ และสุสรดิษฐ์ ทองเปรม. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและ*

วัฒนธรรม ป.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว

คำชี้แจง: ให้นักเรียนปฏิบัติงานในข้อที่ 1-3 ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการแจ้งเกิด การแจ้งตาย และการย้ายที่อยู่ แล้วนำข้อมูลมาเขียนลงในตาราง

หัวข้อ	กำหนดเวลา	การดำเนินงาน	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1. การแจ้งเกิด
2. การแจ้งตาย
3. การย้ายถิ่น

2. ศึกษาบัตรประจำตัวประชาชน แล้วเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ลงในตาราง

ด้านหน้า	ด้านหลัง
.....

3. อ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม

นายสมชายผู้เป็นเจ้าของบ้านมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีบุตรชาย 2 คน คนโตชื่อว่า สมโชค ส่วนคนเล็กชื่อว่า สมหวัง ในช่วงปิดเทอม อาสมใจที่อยู่กรุงเทพฯ ชอบมารับสมหวังไปเที่ยวที่บ้าน ประมาณ 1-2 สัปดาห์ ทุกปี ต่อมาสมโชคสามารถสอบคัดเลือกมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ได้ และต้องเรียนถึง 4 ปีกว่าจะจบปริญญาตรี สมชายผู้เป็นพ่อจึงฝากสมโชคให้ไปอยู่กับอาสมใจที่กรุงเทพฯ เพราะไกลจากที่มหาวิทยาลัย นาน ๆ สมโชคจะกลับไปเยี่ยมบ้านที่สุพรรณบุรีสักครั้งหนึ่ง

3.1 จากสถานการณ์ นายสมชายจะต้องแจ้งย้ายที่อยู่สมโชคหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3.2 จากสถานการณ์ อาสมใจจะต้องแจ้งย้ายที่อยู่สมโชคหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3.3 จากสถานการณ์ ทั้งนายสมชายและอาสมใจจะต้องแจ้งย้ายที่อยู่สมหวังหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก

คำชี้แจง: ให้นักหน้ากลุ่มอ่านคำสั่งในแต่ละข้อและชี้แจงให้สมาชิกในกลุ่มของตน

1. นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ให้นักเรียนศึกษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อประกอบ ใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2
3. นักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก ตามเวลาที่กำหนดให้
4. หลังจากนักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2 เสร็จแล้ว เปลี่ยนฐานการเรียนรู้ ศึกษากิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ต่อไป

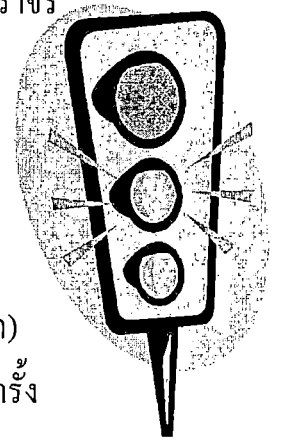
ใบความรู้ กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 2

กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก

กฎหมายจราจรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ “พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522” ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมเส้นทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า คนขี่รถจักรยาน ให้ปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเกิดความปลอดภัย มีสาระสำคัญดังนี้

การปฏิบัติตามกฎจราจรของผู้ขับขี่

1. ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณไฟจราจร และเครื่องหมายจราจร
 - ☞ ไฟแดง ให้หยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด
 - ☞ ไฟเหลือง ให้เตรียมหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด
 - ☞ ไฟเขียว ให้ขับขี่ต่อไป
2. ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์
3. ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกนิรภัย (หมวกกันน็อก) ผู้ขับขี่รถยนต์ต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่งในขณะที่ขับขี่ทุกครั้ง
4. ไม่ขับรถขณะเมาสุรา
5. ไม่โทรศัพท์ขณะขับรถ
6. ไม่นำรถที่มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรงหรืออาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้ใช้ ผู้โดยสาร หรือประชาชนมาใช้บนถนน
7. รถที่ใช้ในการเดินทาง ผู้ขับขี่ต้องจัดให้มีเครื่องหมายและอุปกรณ์ที่ครบถ้วน
8. ไม่นำรถที่ทำให้เกิดเสียงดังอื้ออึงหรือมีสิ่งลากถูไปบนถนนมาใช้บนถนน
9. ไม่นำรถที่เครื่องยนต์ก่อให้เกิดก๊าซ ผุ่น กว้น ละอองเคมีหรือเสียงเกินเกณฑ์ที่กำหนดมาใช้บนถนน
10. ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถทุกชนิดในถนนต้องไม่ใช่ไฟกระพริบ เสียงไซเรน เสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีด เสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควร ยกเว้นรถที่ได้รับอนุญาต เช่น รถฉุกเฉิน รถในราชการทหารหรือตำรวจ

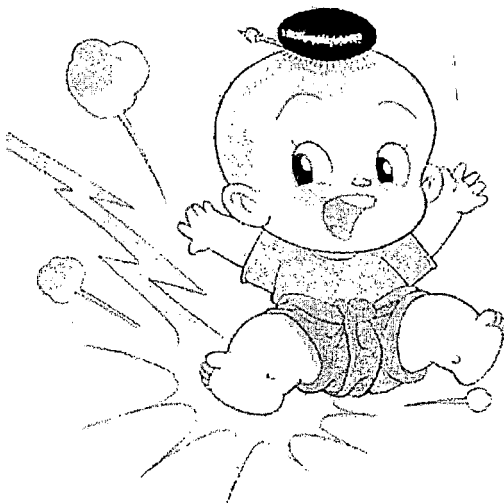

11. รถที่บรรทุกของขึ้นเกินความยาวของตัวรถ ผู้ขับขี่ต้องติดสัญญาณไฟสีแดงหรือในเวลากลางวันให้ติดธงสีแดงไว้ที่ตอนปลายสุดของสิ่งที่บรรทุกนั้น โดยติดสัญญาณไฟหรือธงไว้ให้มองเห็นได้ในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร

12. ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถบรรทุกวัตถุระเบิด หรือวัตถุอันตรายชนิดอื่นใด ต้องจัดให้มีป้ายแสดงถึงวัตถุที่บรรทุกและเครื่องดับเพลิง และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการป้องกันอันตราย

การปฏิบัติตามกฎจราจรของคนเดินเท้า มีดังนี้

1. ให้เดินบนทางเท้าหรือไหล่ทาง ถ้าเดินริมทางเดินด้านขวาของตน
2. ห้ามมิให้เดินข้ามนอกทางข้าม ภายในระยะไม่เกิน 100 เมตร
3. ข้ามถนนตามสัญญาณไฟจราจรควบคุมการใช้ทาง ปฏิบัติดังนี้
 - ☞ ไฟแดง รถหยุด ให้คนเดินข้ามทางเดินรถได้
 - ☞ ไฟเหลือง ให้คนเดินเท้าที่ยังไม่ได้ข้ามหยุดรอบนทางเท้า แต่ถ้ากำลังข้ามอยู่ ให้ข้ามทางเดินอย่างรวดเร็ว
 - ☞ ไฟเขียว ให้รถไป ไม่ให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถด้านนั้น
4. ห้ามเดินเป็นขบวนแห่ หรือขบวนใดๆ เดินเป็นแถว ในลักษณะกีดขวางทางจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานจราจร

เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ควรปฏิบัติตามกฎจราจรกันนะครับ

บรรณานุกรม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

สุเทพ จิตรชื่น และพิชญ เพชรพัทรกุล. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

เอกรินทร์ สีมหาศาล, รุจิรี ภู่อาระ และสุสรดิษฐ์ ทองเปรม. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและ*

วัฒนธรรม ป.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

2. อ่านบทความและตอบคำถาม

เมาไม่ขับ

อุบัติเหตุบนท้องถนน เป็นสาเหตุสำคัญอันดับหนึ่ง ของการเสียชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในวัยหนุ่มสาว จากการคาดการณ์ หากไม่มีมาตรการรองรับแล้ว ตัวเลขผู้เสียชีวิต จากอุบัติเหตุบนท้องถนน จะพุ่งขึ้นสูงถึงกว่า 3 คนต่อชั่วโมง (มากกว่า 2.6 หมื่นคนต่อปี) และเป็นที่น่าเสียดายว่า สาเหตุส่วนใหญ่ กว่าครึ่งหนึ่ง เกิดจากผู้ขับขี่ที่มีอาการเมาสุรา จากการทดลอง หาความสัมพันธ์ระหว่างระดับแอลกอฮอล์ในเลือด กับ โอกาสเกิดอุบัติเหตุพบว่า ผู้ที่มีแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่า 50 มิลลิกรัม% จะมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุ สูงกว่าผู้ไม่ดื่มสุราถึง 2 เท่า และหากสูงถึง 100 มิลลิกรัม% โอกาสเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นเป็นถึง 6 เท่า โครงการณรงค์ “เมาไม่ขับ” จึงเกิดขึ้นเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ บนท้องถนน อันเนื่องมาจาก ผู้ขับขี่เวยคยานพาหนะ ในขณะที่มีเมา หนึ่งในมาตรการตามโครงการนี้คือ การตั้งด่านตรวจระดับ แอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ เพื่อให้ทราบว่าผู้ขับขี่ อยู่ในสภาพที่จะสามารถ ขับขี่เวยคยานพาหนะต่อไปได้ อีกหรือไม่

- 1) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากบทความนี้ คืออะไร
-
- 2) นักเรียนอ่านบทความนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
-
- 3) ถ้าไม่มีกฎหมายบังคับไม่ขับขณะเมาสุรา จะเกิดผลอย่างไร
-
- 4) ถ้าเป็นนักเรียนจะปฏิบัติตามกฎหมายจราจรหรือไม่ เพราะเหตุใด
-
- 5) กฎหมายจราจรทางบกมีประโยชน์อย่างไร
-

กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

คำชี้แจง: ให้นักหน้ากลุ่มอ่านคำสั่งในแต่ละข้อและชี้แจงให้สมาชิกในกลุ่มของตน

1. นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ให้นักเรียนศึกษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อประกอบ ใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3
3. นักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ตามเวลาที่กำหนดให้
4. หลังจากนักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3 เสร็จแล้ว เปลี่ยนฐานการเรียนรู้ ศึกษากิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

ใบความรู้ กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารใด ๆ ที่บุคคลนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลร้ายต่อร่างกายและจิตใจ เช่น มีความต้องการที่จะเสพตลอดเวลา ต้องเพิ่มขนาดยาเสพติด สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดให้โทษนั้นตลอดไป

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แบ่งยาเสพติดให้โทษเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 1) ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงที่สำคัญ เช่น เฮโรอีน ยาบ้า เป็นต้น
- 2) ยาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นยาเสพติดให้โทษทั่วไปที่สำคัญ เช่น ใบโคคา โคลเคอิน เมทาโดน มอร์ฟิน ฟีน เป็นต้น
- 3) ยาเสพติดให้โทษประเภท 3 เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษที่ 2 ผสมอยู่ คือ ยารักษาโรคที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร เช่น ยาน้ำแก้ไอผสมโคเคอิน เป็นต้น
- 4) ยาเสพติดให้โทษประเภท 4 เป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ อาเซติลคลอไรด์ เป็นต้น
- 5) ยาเสพติดให้โทษประเภท 5 เป็นยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 เช่น กัญชา กระท่อม เป็นต้น

ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ว่า จะเป็น ผู้ขู้เชิญ หลอกหลวง ยุยง ผู้ส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพ ผู้ผลิต ผู้เสพ ผู้จำหน่าย ผู้นำเข้า ผู้มีไว้ในครอบครอง จะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น จำคุก ทัณฑ์หวัด ประหารชีวิต เป็นต้น

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 วัตถุออกฤทธิ์ คือ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติ หรือได้จากธรรมชาติ หรือวัตถุสังเคราะห์ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภท 1 เช่น คีอีที เมสคาลิน คาทีโนน

ประเภท 2 เช่น แอมฟีพราโมน อีเฟดรีน ฟลูราซีแพม

ประเภท 3 เช่น อะโม่บาร์บิทัล ไฮโคลบาร์บิทัล

ประเภท 4 เช่น บาร์บิทัล ไดอาซีแพม ลอราซีแพม

วัตถุที่ออกฤทธิ์แต่ละประเภทมีการควบคุมที่ลดหลั่นกันตามระดับความรุนแรง และความจำเป็นทางการแพทย์ วัตถุที่ออกฤทธิ์ดังกล่าวหากผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก ขายโดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องได้รับโทษตามกฎหมาย แล้วแต่ฐานความผิดและ ประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์

พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 สารระเหย คือ สารเคมี ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมหรืออื่น ๆ แต่เนื่องจากปัจจุบันมีการนำสารระเหยไปใช้ สูด คม หรือวิธีอื่น ๆ ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้เป็นอย่างมากโดยเฉพาะเด็กและ เยาวชน จึงมีการตรากฎหมายป้องกันการใช้สารระเหยขึ้น ทั้งนี้ สารเคมีและผลิตภัณฑ์ ที่ทางราชการกำหนดให้เป็นสารระเหยประเภทนี้ ประกอบด้วยสารเคมี 14 รายการ เช่น โทลูทิน อาซีโทน และผลิตภัณฑ์ซึ่งมีสารเคมีที่เป็นสารระเหยผสมอยู่ 5 รายการ ได้แก่ ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาวอินทรีย์สังเคราะห์ กาวอินทรีย์ธรรมชาติ และลูกโป่ง วิทยาศาสตร์หรือลูกโป่งพลาสติก ตัวอย่างข้อห้ามและบทลงโทษตามกฎหมาย กฎหมาย ห้ามมิให้ผู้ใดนำสารระเหยไปสูด คม หรือขายสารระเหยแก่ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี หากฝ่าฝืนมีโทษจำคุก 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บรรณานุกรม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

สุเทพ จิตรชื่น และพิชญ เพชรพิตรกุล. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

เอกรินทร์ สีมหาศาล, รุจิรี ภู่อาระ และสุสรดิษฐ์ ทองเปรม. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและ*

วัฒนธรรม ป.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ใบกิจกรรมฐานที่ 3

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

คำชี้แจง: ให้นักเรียนปฏิบัติงานในข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ดังต่อไปนี้

1. จากภาพข่าว จงตอบคำถามต่อไปนี้

ตำรวจ กก.สส.บก. น. 5 จับแก๊งค้ายาบ้า มีนักศึกษา สาวมหาวิทยาลัยชื่อดัง เป็นหัวใจ อ่างสามี่ เป็นนักโทษอยู่ในเรือนจำคลองเปรมสั่งการจากในคุกให้ลูกน้อง เดินสายขายยาบ้า ตั้งแต่ปี 48 ล่าสุดยึดยานรกได้ 5 พันเม็ด

1) จากในภาพเกี่ยวข้องกับกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอย่างไร

.....

.....

.....

2) การมีผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดในสังคมปัจจุบัน มีสาเหตุเกิดจากอะไร

.....

.....

3) การมีผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดมีสาเหตุเกิดจากอะไร

.....

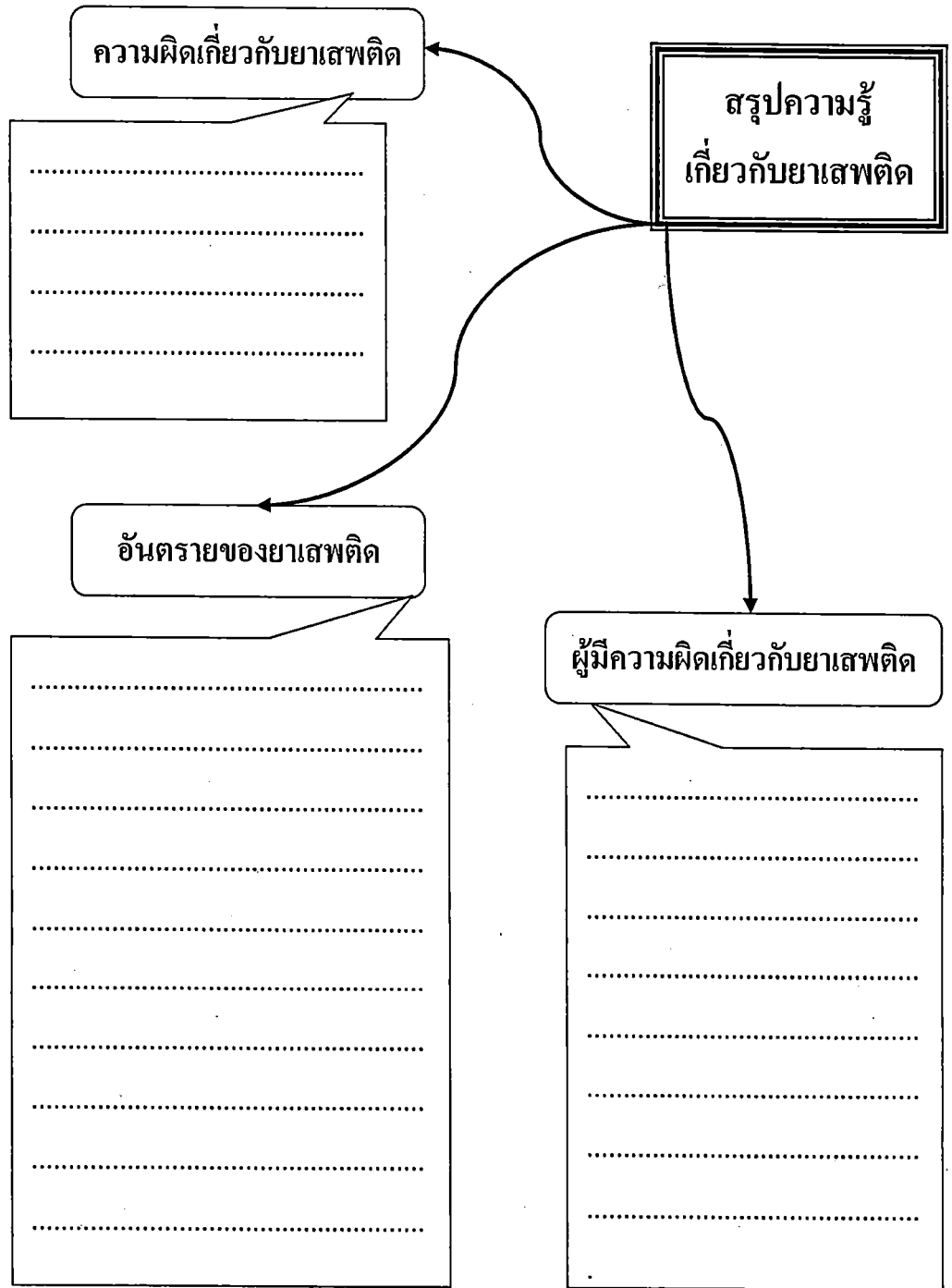
.....

4) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรจากที่เห็นในภาพข่าว

.....

.....

2. สรุปความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดตามหัวข้อที่กำหนด ลงในแผนภาพ

กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง: ให้หัวหน้ากลุ่มอ่านคำสั่งในแต่ละข้อและชี้แจงให้สมาชิกในกลุ่มของตน

1. นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ให้นักเรียนศึกษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อประกอบใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 3
3. นักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามเวลาที่กำหนดให้
4. หลังจากนักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4 เสร็จแล้ว เปลี่ยนฐานการเรียนรู้ศึกษากิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาต่อไป

ใบความรู้ กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4

กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ แต่ในปัจจุบันได้พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมากมาย ที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้น ได้แก่

กฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

ในปัจจุบันรัฐบาลได้ออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองสัตว์ป่า เรียกว่า “พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535” เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าไม่ให้สูญสิ้นไปจากป่า

สัตว์ป่าสงวน หมายถึงสัตว์ป่าที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ ห้ามล่าและมีไว้ครอบครองโดยเด็ดขาด มีจำนวน 15 ชนิด ได้แก่

1. นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร	6. ละองหรือละมั่ง	11. นกกระเรียน
2. แรด	7. สมันหรือเนื้อสมัน	12. แมวลายหินอ่อน
3. กระซู่	8. เสี่ยงผาหรือโคร่า	13. สมเสร็จ
4. กรูปีหรือโคไพร	9. กวางผา	14. เก้งหม้อ
5. ควายนก	10. นกแต้วแร้วท้องดำ	15. พะยูงหรือคูดง

สัตว์ป่าคุ้มครอง หมายถึงสัตว์ป่าตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อป้องกันมิให้สูญพันธุ์ ได้แก่

สัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 1 เป็นสัตว์ที่ไม่ใช่เนื้อเป็นอาหารหรือไม่ล่าเพื่อการกีฬา ห้ามมิไว้ครอบครอง ห้ามล่าโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น เขี้ยว นกเขานกขุนทอง นกกิ้ง นกกินปลี แมวป่า ไก่ฟ้า ชะนี เป็นต้น

สัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 2 สัตว์พวกนี้คนมักนิยมล่าเพื่อการกีฬาและใช้เนื้อเป็นอาหาร ให้ล่าได้ มีไว้ครอบครองได้ แต่ต้องได้รับการอนุญาตอย่างถูกต้อง เช่น กวาง กระตัง วัวแดง อีเก้ง เสือดาว เสือโคร่ง หมีหมา หมีควาย นกกระทาทุ่ง นกอีโก้ง นกอีลุ้ม ไก่ป่า เป็นต้น

กฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมากมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นรัฐจึงได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เพื่อให้ประชาชน องค์กรเอกชน หน่วยงานของรัฐ และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถคงอยู่ได้นานมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

นักเรียนทุกคนควรมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

สุเทพ จิตรชื่น และพิชญ เพชรพัทรกุล. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

เอกรินทร์ สีมหาศาล, รุจิří ภู่อาระ และสุสรดิษฐ์ ทองเปรม. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและ*

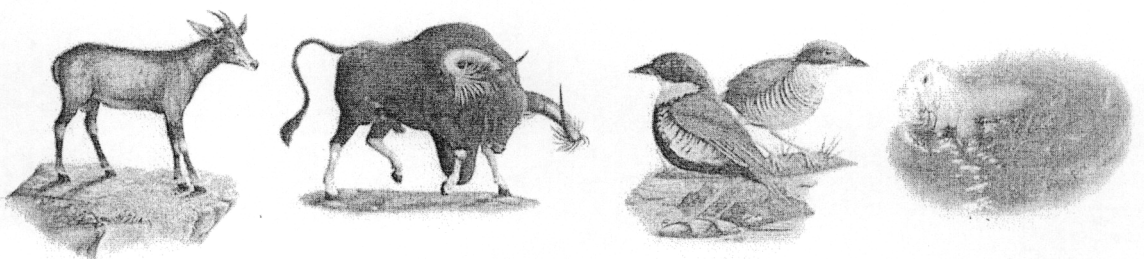
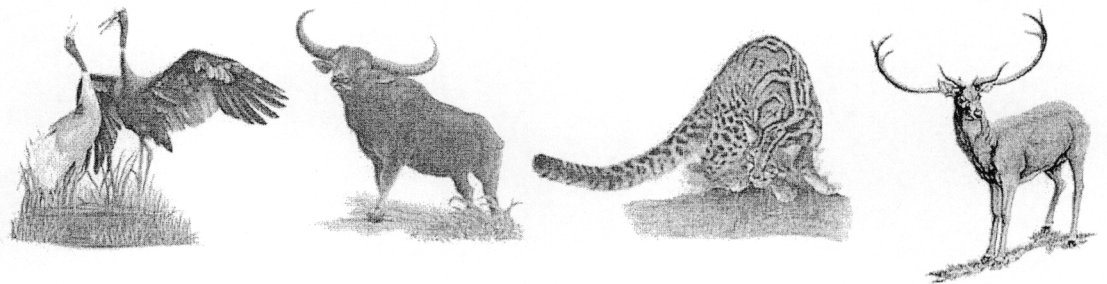
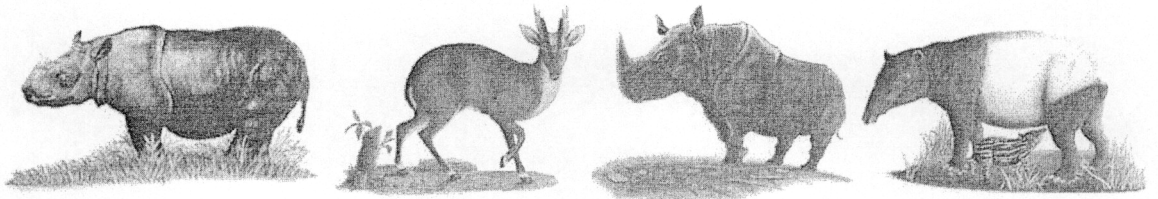
วัฒนธรรม ป.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง: ให้นักเรียนปฏิบัติงานในข้อที่ 1-3 ดังต่อไปนี้

1. ดูภาพและเขียนชื่อของสัตว์ป่าสงวนได้ล่างของภาพ

2. จากภาพในข้อที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้

- 1) สัตว์ที่เห็นในภาพเกี่ยวข้องกับกฎหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างไร.....
.....
- 2) การลดจำนวนลงของสัตว์ป่ามาจากมีสาเหตุใด.....
.....
- 3) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับการลดจำนวนลงของสัตว์ป่าในภาพ.....
.....
- 4) นักเรียนจะมีวิธีการสงวนและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเหล่านี้ให้คงอยู่อย่างไร.....
.....

3. จากภาพ จงตอบคำถามต่อไปนี้

- 1) ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น คืออะไร
.....
.....
- 2) ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น มีสาเหตุมาจากอะไร
.....
.....
- 3) นักเรียนเห็นภาพนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
.....
- 4) นักเรียนมีแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร
.....

กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

คำชี้แจง: ให้หัวหน้ากลุ่มอ่านคำสั่งในแต่ละข้อและชี้แจงให้สมาชิกในกลุ่มของตน

1. นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ให้นักเรียนศึกษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อประกอบ ใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5
3. นักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาตามเวลาที่กำหนดให้
4. หลังจากนักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5 เสร็จแล้ว เปลี่ยนฐานการเรียนรู้ศึกษากิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5

กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาฉบับปัจจุบัน คือ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” ซึ่งประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และปรับปรุง 2545 มีสาระสำคัญดังนี้

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาค อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

2. บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หากไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

3. เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4. การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ

4.1 การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่มีระบบแบบแผน วัตถุประสงค์ หลักสูตร วิธีการจัดการ กระบวนการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลที่แน่นอนชัดเจน เป็นการศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย มี 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

4.2 การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายรูปแบบ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุและสถานที่ โดยมุ่งหมายให้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพมนุษย์ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน สื่อ การวัดผลและประเมินผล ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

4.3 การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

ปัจจุบันการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน กศน.)

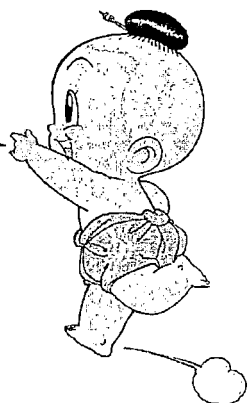
5. การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เป็นต้น

6. สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ต้องจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผสมผสานความรู้ในด้านต่าง ๆ จัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่ผู้เรียน

7. รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ อย่างพอเพียง

8. สถานศึกษาศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

ควรศึกษาไว้เพื่อสิทธิประโยชน์ทาง
การศึกษาของตนเองและครอบครัว ครับ

บรรณานุกรม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

สุเทพ จิตรชื่น และพิชญ เพชรพัทรกุล. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

เอกรินทร์ สีมหาศาล, รุจิรี ภู่อาระ และสุสรดิษฐ์ ทองเปรม. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและ*

วัฒนธรรม ป.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 5

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

คำชี้แจง: ให้นักเรียนปฏิบัติงานในข้อที่ 1-3 ดังต่อไปนี้

1. อ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ และตอบคำถาม

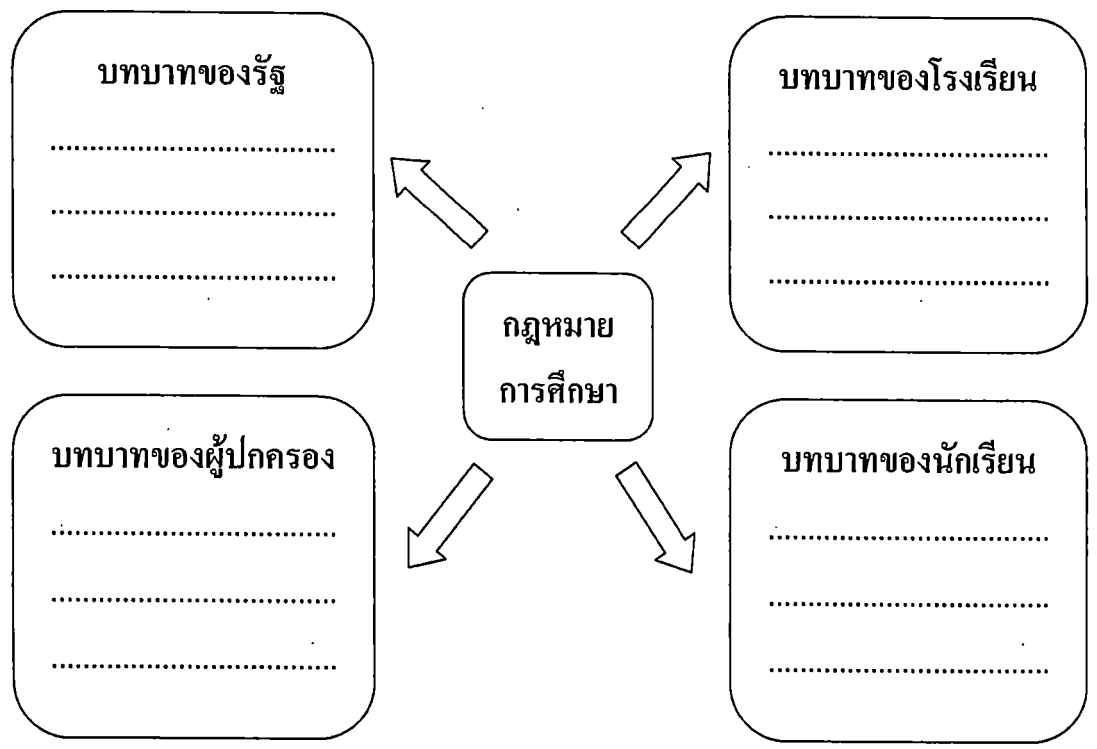
กาญจนามีลูกชาย 1 คน ชื่อ ศักดิ์สิทธิ์ มีลูกสาว 2 คน ชื่อ อรุณา กับ นภลัย ศักดิ์สิทธิ์เป็นลูกชายคนโต อายุ 13 ปี เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนอรุณามีอายุ 11 ปี อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่วน นภลัยมีอายุ 9 ปี อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 บิดาของทั้ง 3 คนได้ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตลง ทำให้กาญจนาผู้เป็นแม่ต้องรับภาระเลี้ยงดูลูกทั้ง 3 คนเพียงคนเดียว กาญจนาจึงคิดว่าควรให้ศักดิ์สิทธิ์ลาออกจากโรงเรียนเพื่อไปทำงานหารายได้แก่ครอบครัว

- 1) จากสถานการณ์ ถ้าศักดิ์สิทธิ์ลาออกจากโรงเรียน กาญจนาจะมีความผิดหรือไม่ อย่างไร
- 2) ถ้านักเรียนเป็นศักดิ์สิทธิ์ จะมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง
- 3) นักเรียนจะช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำกาญจนาได้อย่างไร
- 4) ถ้านักเรียนเป็นกาญจนา นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- 5) ตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา กาญจนาต้องปฏิบัติต่อลูกอย่างไร

2. สรุปความรู้เกี่ยวกับ รูปแบบการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ในตาราง

<p style="text-align: center;">การศึกษาในระบบ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p style="text-align: center;">การศึกษานอกระบบ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>การศึกษาตามอัธยาศัย</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

3. สรุปความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา ลงในแผนภาพ

กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง: ให้นักหน้ากลุ่มอ่านคำสั่งในแต่ละข้อและชี้แจงให้สมาชิกในกลุ่มของตน

1. นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ให้นักเรียนศึกษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อประกอบ ใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6
3. นักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นตามเวลาที่กำหนดให้
4. หลังจากนักเรียนทำใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6 เสร็จแล้ว เปลี่ยนฐานการเรียนรู้ศึกษากิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวต่อไป

ใบความรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6

กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จะมีฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจในการออกกฎหมาย เพื่อนำมาใช้ในการบริหารท้องถิ่นของตนเองได้ ดังนี้

เทศบาล	เรียกว่า เทศบัญญัติ
องค์การบริหารส่วนตำบล	เรียกว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	เรียกว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กรุงเทพมหานคร	เรียกว่า ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
เมืองพัทยา	เรียกว่า ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

๑) เทศบัญญัติ

เป็นกฎหมายที่คณะผู้บริหารและสภาเทศบาลเป็นผู้ออกกฎหมายเพื่อบริหารและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

รูปแบบการปกครอง

แบ่งอำนาจแยกออกจากกัน เป็น 2 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า สภาเทศบาล ทำหน้าที่ออกกฎหมาย และควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร
2. ฝ่ายบริหาร เรียกว่า คณะเทศมนตรี มีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่บริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาล และปฏิบัติตามเทศบัญญัติของเทศบาล รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑๐ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2537 มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการปกครองให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ของตำบล ในการบริหารจัดการและแก้ปัญหาในพื้นที่ของตนเอง โดยการเลือกตั้งตัวแทนหมู่บ้านละ 2 คน เข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ ออกกฎหมายและควบคุมฝ่ายบริหาร และเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลละ 1 คน เข้าไปทำหน้าที่บริหารพัฒนาในเขตพื้นที่ของตนเอง

๑๑ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่ของจังหวัดเล็กตัวแทนเข้าไปบริหารพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเอง ในแต่ละอำเภอเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 1 คน หรือมากกว่านั้นตามจำนวนสัดส่วนประชากรของแต่ละอำเภอ เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ ออกกฎหมายและควบคุมการบริหาร

ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนของแต่ละจังหวัด จังหวัดละ 1 คน เข้าไปทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารดูแลและพัฒนาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชนภายในจังหวัดของตน มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

บรรณานุกรม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

สุเทพ จิตรชื่น และพิชญ์ เพชรพิตรกุล. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

เอกรินทร์ สีมหาศาล, รุจิรี ภู่อาระ และสุสรดิษฐ์ ทองเปรม. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและ*

วัฒนธรรม ป.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

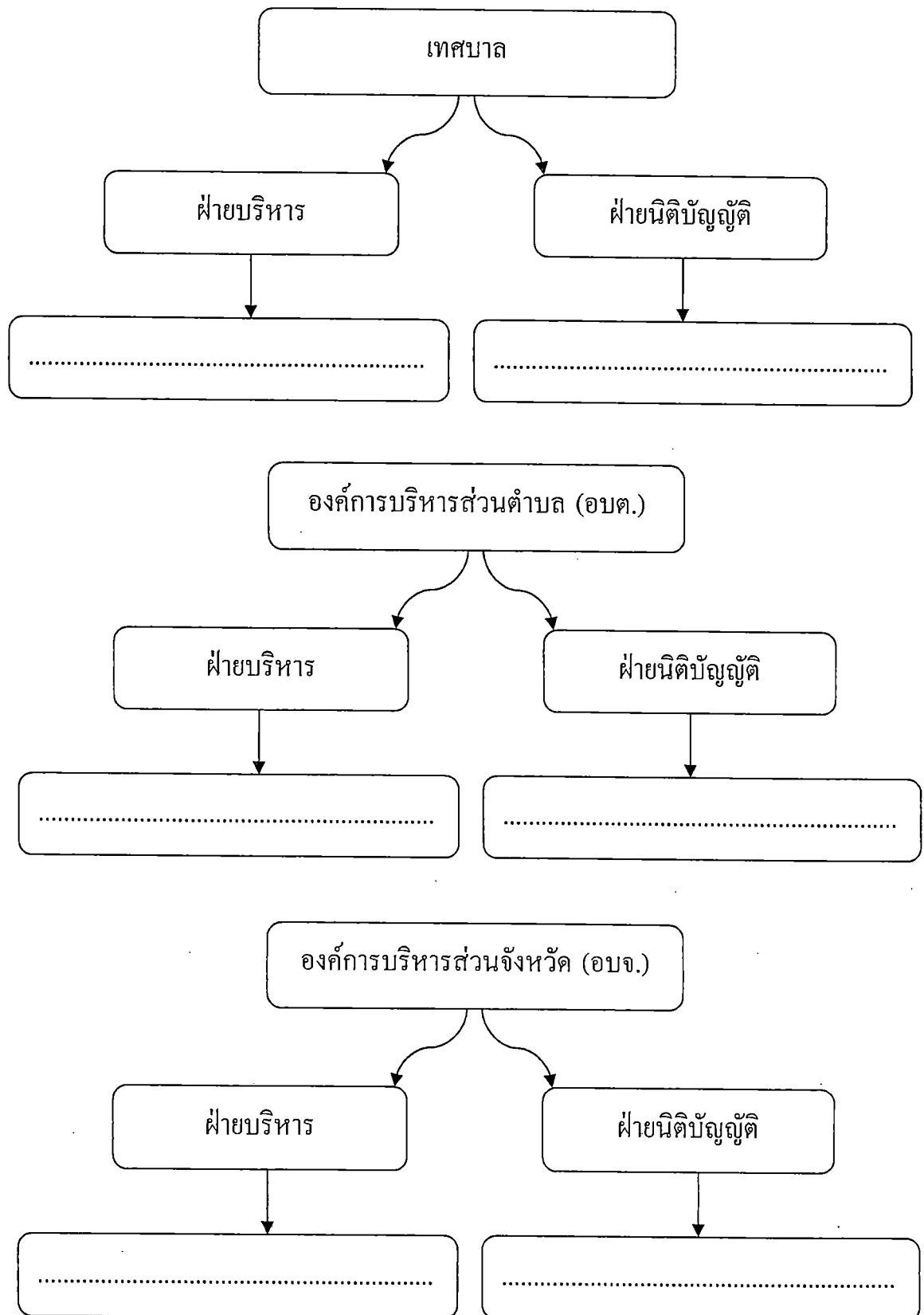
ใบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ 6
เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง: ให้นักเรียนปฏิบัติงานในข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ดังต่อไปนี้

1. สรุปเป็นแผนผังความคิด เกี่ยวกับ ประเภทกฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

ประเภท
กฎหมายท้องถิ่น

2. เติมในช่องว่าง โดยใส่ตำแหน่งเกี่ยวกับรูปแบบการปกครอง ดังต่อไปนี้

แบบประเมินผลงานนักเรียน

เรื่อง

เลขที่	พฤติกรรม																		
	การนำเสนอผลงาน				การลำดับขั้นตอน				ประโยชน์การนำไปใช้				ความคิดสร้างสรรค์				รวม		
	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	16		

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลงานนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (1)	ปรับปรุง (1)
1. การนำเสนอผลงาน	การนำเสนอผลงาน ใช้ภาษาได้ เหมาะสมถูกต้อง ชัดเจนดีมาก	การนำเสนอ ผลงานใช้ภาษา ได้เหมาะสม ถูกต้องชัดเจนดี	การนำเสนอ ผลงานใช้ภาษา ได้เหมาะสมแต่ ยังไม่ชัดเจน	การนำเสนอ ผลงานใช้ภาษา ไม่เหมาะสมแต่ ยังไม่ชัดเจน
2. การลำดับขั้นตอน	ลำดับขั้นตอนดี มาก สื่อความ ชัดเจน เข้าใจง่าย	ลำดับขั้นตอนดี สื่อความชัดเจน เข้าใจง่าย	ลำดับขั้นตอนดี สื่อความไม่ค่อย ชัดเจน	ลำดับขั้นตอน และสื่อสับสน ความไม่ชัดเจน เข้าใจยาก
3. ประโยชน์การ นำไปใช้	มีประโยชน์ต่อ ตนเองและ ส่วนรวม	มีประโยชน์ต่อ ส่วนรวม	มีประโยชน์ต่อ ตนเอง	ประโยชน์ที่ ได้รับยังไม่ ชัดเจน
4. ความคิดสร้างสรรค์	ผลงานน่าสนใจมี ความคิดริเริ่ม ใหม่ ๆ น่าสนใจ	ผลงานน่าสนใจมี ความคิดแปลก ใหม่บ้าง	ผลงานน่าสนใจ แต่เลียนแบบตาม ตัวอย่าง	ผลงานไม่ น่าสนใจไม่ แสดงความคิด ริเริ่มแปลกใหม่

เกณฑ์การตัดสิน

15	คะแนนขึ้นไป	ดีมาก
10-14	คะแนน	ดี
6-9	คะแนน	พอใช้
4-5	คะแนน	ควรปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
เรื่อง

เลขที่	พฤติกรรม																		
	การเข้าร่วมกิจกรรม				การตรงต่อเวลา				การแสดงความคิดเห็น				กล้าคิดกล้าแสดงออก				รวม		
	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	16		

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การเข้าร่วมกิจกรรม	กระตือรือร้นให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	กระตือรือร้นให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่	ขาดความกระตือรือร้นและไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม
2. การตรงต่อเวลา	ผลงานเสร็จเรียบร้อยก่อนเวลาที่กำหนด	ผลงานเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด	ผลงานเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนดบ้าง	ผลงานเสร็จเรียบร้อยหลังเวลาที่กำหนด
3. การแสดงความคิดเห็น	มีการแสดงความคิดเห็นมากและยอมรับในข้อยุติด้วยดี	มีการแสดงความคิดเห็นมากและยอมรับในข้อยุติไม่ได้	มีการแสดงความคิดเห็นบ้าง	ไม่มีการแสดงความคิดเห็น
4. กล้าคิดกล้าแสดงออก	กล้าคิดกล้าแสดงออกตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างสร้างสรรค์	มีการหมุนเวียนบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม	แสดงพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ที่ดี	แสดงพฤติกรรมเป็นไปตามบทบาทหน้าที่

เกณฑ์การตัดสิน

15	คะแนนขึ้นไป	ดีมาก
10-14	คะแนน	ดี
6-9	คะแนน	พอใช้
4-5	คะแนน	ควรปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่ควรรู้

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 4 ชั่วโมง

มาตรฐาน ส 2.1

เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

สาระสำคัญ

ในประเทศของเรามีประชากรอยู่เป็นจำนวนมาก เราจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเข้ามา เพื่อกำหนดและควบคุมการปฏิบัติตนของประชาชนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม ประชาชนก็ควรปฏิบัติตามสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในชุมชนและประเทศ

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ป. 6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน

สาระการเรียนรู้

1. รัฐธรรมนูญ
2. กฎหมายเกี่ยวข้องกับครอบครัว
 - การแจ้งเกิด การย้ายที่อยู่ การแจ้งตาย
 - การทำบัตรประจำตัวประชาชน
 - การสมรส
3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
 - กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก
 - กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
 - กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ให้นักเรียนดูภาพรัฐธรรมนูญ และร่วมอภิปรายถึงความหมาย ที่มาและความสำคัญ

ของรัฐธรรมนูญ

ขั้นดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจกใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ ให้ศึกษาความรู้ และนักเรียนร่วมกันอภิปราย โดยครูใช้คำถามดังนี้
 - รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ฉบับที่เท่าไร ปีพ.ศ.ใด
 - โครงสร้างเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ประกอบด้วยส่วนใดบ้าง
 - รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันแตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 อย่างไร
 - ประโยชน์ของการศึกษารัฐธรรมนูญ คืออะไร
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คนร่วมกัน ตอบคำถามลงในใบกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ ครูสุ่มบางกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน
3. ครูกับนักเรียนสนทนาถึงการบัญญัติกฎหมาย แล้วให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยใช้คำถาม ดังนี้
 - สิ่งที่รัฐบาลบัญญัติขึ้นเป็นข้อกำหนดที่ประชาชนทุกคนในประเทศต้องปฏิบัติ เรียกว่าอะไร
 - นักเรียนคิดว่ากฎหมายมีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร
 - ผลเสียของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จะเกิดผลอย่างไร
 - กฎหมายที่นักเรียนรู้จักมีอะไรบ้าง
4. ครูถามนักเรียนว่าใครมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ให้นักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์ หน้าชั้นเรียนให้เพื่อน ๆ ฟัง
5. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 6 กลุ่ม ร่วมกันศึกษาในหัวข้อที่ครูกำหนด ดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว
 - กลุ่มที่ 2 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก
 - กลุ่มที่ 3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

- กลุ่มที่ 4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กลุ่มที่ 5 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
- กลุ่มที่ 6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

6. นักเรียนร่วมกันศึกษาจากใบความรู้ที่ 2.2 เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้ ที่แต่ละกลุ่มได้รับมา สรุปเป็นแผนผังความคิด ลงในกระดาษที่ครูแจกให้ ส่งตัวแทนมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

7. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียน เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวและกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก

8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดลงในใบกิจกรรมที่ 2.2 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว และ ใบกิจกรรมที่ 2.3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก

9. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียน เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดลงในใบกิจกรรมที่ 2.4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและ ใบกิจกรรมที่ 2.5 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

11. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียน เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาและ กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

12. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดลงในใบกิจกรรมที่ 2.6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา และใบกิจกรรมที่ 2.7 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นสรุป

1. ครูกับนักเรียนร่วมสรุปและอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายที่ควรรู้ ว่ามีกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกคนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นได้ จะได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ให้นักเรียนสำรวจตนเองว่า เคยมีประสบการณ์ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไรบ้าง ลงในใบกิจกรรมที่ 2.8 เรื่อง การปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อที่ 1

3. ให้นักเรียนสัมภาษณ์บุคคลที่มีประสบการณ์ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไรบ้าง ลงในใบกิจกรรมที่ 2.8 เรื่อง การปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อที่ 2

4. ให้นักเรียนหาข่าวที่เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย ลงในใบกิจกรรมที่ 2.9 เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพรัฐธรรมนูญ
2. ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ
3. ใบกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ
4. ใบความรู้ที่ 2.2 เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้
5. ใบกิจกรรมที่ 2.2 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว
6. ใบกิจกรรมที่ 2.3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก
7. ใบกิจกรรมที่ 2.4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
8. ใบกิจกรรมที่ 2.5 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

9. ใบกิจกรรมที่ 2.6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
10. ใบกิจกรรมที่ 2.7 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
11. ใบกิจกรรมที่ 2.8 เรื่อง การปฏิบัติตามกฎหมาย
12. ใบกิจกรรมที่ 2.9 เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้

การวัดผลและประเมินผล

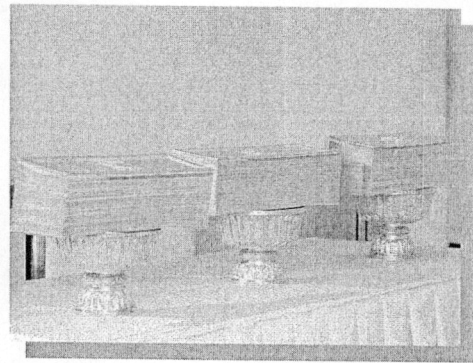
1. วิธีการวัดและประเมินผล
 - 1.1 ตรวจสอบใบกิจกรรมของนักเรียน
 - 1.2 สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล
 - 2.1 แบบประเมินผลงานนักเรียน
 - 2.2 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ใบความรู้ที่ 2.1

เรื่อง รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นกฎหมายที่กำหนดรูปแบบของการปกครองประเทศ กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่สำคัญ ระบุหน้าที่ของราษฎร มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของราษฎรไว้ด้วย

ดังนั้นรัฐธรรมนูญจึงเป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายทั้งปวง บทบัญญัติใดของกฎหมายและกฎข้อบังคับ ที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นถือว่าบังคับใช้ไม่ได้

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อ 24 มิถุนายน 2575 และได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2475 ต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับแรก เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 ทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาทางการเมือง มีการปรับปรุงประเทศให้มีความทันสมัยและเหมาะสม รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 18 คือ รัฐธรรมนูญฉบับราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 มีทั้งหมด 15 หมวดและบทเฉพาะกาล 309 มาตรา

เรื่องน่ารู้: รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ร่างโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่ได้รับการแต่งตั้งโดย คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) กลุ่มนายทหารที่ทำรัฐประหาร ยึดอำนาจการปกครองประเทศไทยสำเร็จ เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้ผ่านการแปรญัตติ (การเสนอความคิดเห็นและขอแก้ไขเพิ่มเติม) แล้ว จากนั้นจึงได้แจกจ่ายเผยแพร่ไปยังประชาชนทั่วประเทศ เพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติใน วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550 การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2549

รัฐธรรมนูญทั้ง 18 ฉบับ มีดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475
3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489
4. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490
5. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492
6. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม

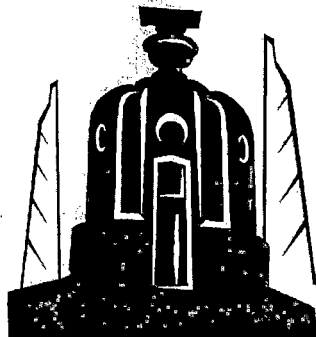
พุทธศักราช 2495

7. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515
8. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511
9. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2475
10. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517
11. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519
12. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520
13. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521
14. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534
15. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534
16. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
17. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2549
18. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ฉบับที่ 18) มีสาระสำคัญที่จะมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ฉบับที่ 16) ที่ก่อให้เกิดการผูกขาดอำนาจรัฐ และการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม การดำเนินงานขาดความโปร่งใส ไม่มีคุณธรรมและจริยธรรม ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐล้มเหลว และการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนยังไม่ได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมอย่างเต็มที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ฉบับที่ 18) มีทั้งหมด 15 หมวด และบทเฉพาะกาล ดังนี้

โครงสร้างสาระสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2550)
มีทั้งหมด 15 หมวดและบทเฉพาะกาล ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป	หมวด 9 คณะรัฐมนตรี
หมวด 2 พระมหากษัตริย์	หมวด 10 ศาล
หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของ ชนชาวไทย	หมวด 11 องค์การตาม รัฐธรรมนูญ
หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย	หมวด 12 การตรวจสอบการ ใช้อำนาจรัฐ
หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐ	หมวด 13 จริยธรรมของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ
หมวด 6 รัฐสภา	หมวด 14 การปกครองส่วน ท้องถิ่น
หมวด 7 การมีส่วนร่วมทางการ เมืองโดยตรงของ ประชาชน	หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ
หมวด 8 การเงิน การคลัง และงบประมาณ	บทเฉพาะกาล

เปรียบเทียบโครงสร้างสาระสำคัญใน
รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 (ปัจจุบัน)

รัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2550
หมวด 1 บททั่วไป	หมวด 1 บททั่วไป
หมวด 2 พระมหากษัตริย์	หมวด 2 พระมหากษัตริย์
หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของ ชนชาวไทย	หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของ ชนชาวไทย
หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย	หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย
หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
หมวด 6 รัฐสภา	หมวด 6 รัฐสภา
หมวด 7 คณะรัฐมนตรี	หมวด 7 การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยตรงของประชาชน
หมวด 8 ศาล	หมวด 8 การเงิน การคลังและงบประมาณ
หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น	หมวด 9 คณะรัฐมนตรี
หมวด 10 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	หมวด 10 ศาล
หมวด 11 การตรวจเงินแผ่นดิน	หมวด 11 องค์การตามรัฐธรรมนูญ
หมวด 12 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บทเฉพาะกาล	หมวด 12 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
	หมวด 13 จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
	หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น
	หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บทเฉพาะกาล

บรรณานุกรม

นฤมล วชิระชูเดช. (2550). สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6. *วารสารแม่คประถมปลาย*, 22(1), 133-135.

ยูภาพร โคตรศรีวงษ์. (2550). สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6. *วารสารแม่คประถมปลาย*, 22(6), 57-65.

ใบความรู้ที่ 2.2

เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้

กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

1. การแจ้งเกิด เมื่อมีคนเกิดในบ้าน เจ้าของบ้านต้องแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่มีการเกิด ภายในระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันเกิด หากเกิดนอกบ้าน มารดา หรือผู้ที่มอบอำนาจไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่เด็กเกิด

เมื่อนายทะเบียนท้องที่รับแจ้งแล้ว จะออกใบสูติบัตร เพื่อเป็นหลักฐานทางราชการตามกฎหมายแสดงการเกิดของบุคคล ชื่อตัว ชื่อสกุลบิดา มารดา สัญชาติบิดา มารดา สูติบัตรเป็นหลักฐานที่สำคัญควรเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี

2. การแจ้งย้ายที่อยู่ ผู้ใดออกจากบ้านของตนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเกิน 30 วัน และไปอยู่บ้านอื่น ต้องแจ้งการย้ายที่อยู่ ดังนี้

กรณีบุคคลย้ายออกจากบ้าน เจ้าของบ้านต้องแจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายออก

กรณีบุคคลย้ายเข้าจากบ้าน เจ้าของบ้านต้องแจ้งการย้ายเข้าต่อนายทะเบียนภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายเข้า โดยต้องนำหลักฐานการย้ายออกของผู้นั้นไปแสดงต่อนายทะเบียน

3. การแจ้งตาย เมื่อมีคนตาย เจ้าบ้านหรือผู้พบศพต้องแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ ภายใน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่วเวลาตายหรือตั้งแต่พบศพ

เมื่อนายทะเบียนท้องที่รับแจ้งแล้ว จะออกใบมรณะบัตร เป็นหลักฐานเอกสารทางราชการที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการตายของบุคคล เป็นใบอนุญาตเก็บศพและเผาศพ

4. การทำบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ที่จะมีบัตรประจำตัวประชาชน ตามกฎหมายพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 สำคัญของกฎหมายคือ การกำหนดให้ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ บัตรให้ใช้ได้นับแต่วันออกบัตรและมีอายุ 8 ปีนับแต่วันเกิดของผู้ถือบัตรที่ถึงกำหนดภายหลังจากวันออกบัตร บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบ 70 ปีบริบูรณ์ ให้ใช้บัตรนั้นต่อไปได้ตลอดชีวิต

5. การสมรส ชายหญิงจะสมรสกันได้ จะต้องมียุ 17 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จะทำการสมรสกันได้ต้องได้รับความยินยอมจาก บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ยกเว้นเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

หลักฐานที่ต้องนำไปจดทะเบียนสมรส ได้แก่บัตรประจำตัวประชาชนของกลุ่มสมรส สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าของบ้านของกลุ่มสมรส สถานที่จดทะเบียนสมรสสามารถจดทะเบียนได้ทุกสำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอก็ได้ การสมรสจะต้องจดทะเบียนสมรสต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

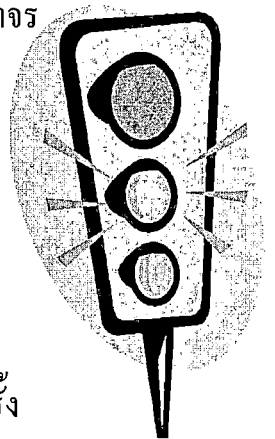
ถ้านักเรียนมีความรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน จะมีประโยชน์แก่นักเรียนในอนาคตอย่างแน่นอน

กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก

กฎหมายจราจรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ “พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522” ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมเส้นทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า คนขี่รถจักรยาน ให้ปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเกิดความปลอดภัย มีสาระสำคัญดังนี้

การปฏิบัติตามกฎจราจรของผู้ขับขี่

1. ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณไฟจราจร และเครื่องหมายจราจร
 - ☞ ไฟแดง ให้หยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด
 - ☞ ไฟเหลือง ให้เตรียมหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด
 - ☞ ไฟเขียว ให้ขับขี่ต่อไป
2. ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์
3. ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกนิรภัย (หมวกกันน็อก) ผู้ขับขี่รถยนต์ต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่งในขณะขับทุกครั้ง
4. ไม่ขับรถขณะเมาสุรา
5. ไม่โทรศัพท์ขณะขับรถ
6. ไม่นำรถที่มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรงหรืออาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้ใช้ ผู้โดยสาร หรือประชาชนมาใช้บนถนน
7. รถที่ใช้ในการเดินทาง ผู้ขับขี่ต้องจัดให้มีเครื่องยนต์และอุปกรณ์ที่ครบถ้วน
8. ไม่นำรถที่ทำให้เกิดเสียงดังอื้ออึงหรือมีสิ่งลากถูไปบนถนนมาใช้บนถนน
9. ไม่นำรถที่เครื่องยนต์ก่อให้เกิดก๊าซ ฝุ่น คิว้น ละอองเคมีหรือเสียงเกินเกณฑ์ที่กำหนดมาใช้บนถนน
10. ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถทุกชนิดในถนนต้องไม่ใช่ไฟกระพริบ เสียงไซเรน เสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีด เสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควร ยกเว้นรถที่ได้รับอนุญาต เช่น รถฉุกเฉิน รถในราชการทหารหรือตำรวจ

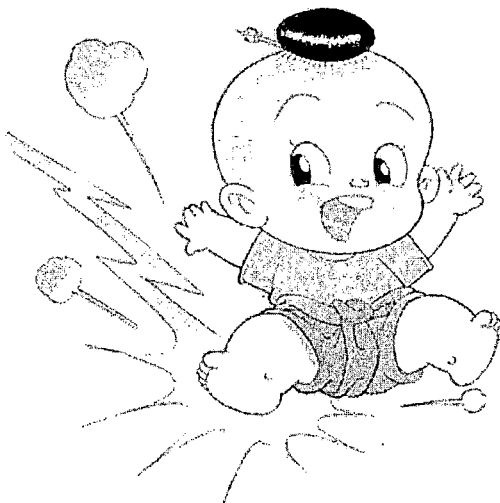

11. รถที่บรรทุกของยื่นเกินความยาวของตัวรถ ผู้ขับขี่ต้องติดสัญญาณไฟสีแดงหรือในเวลากลางวันให้ติดธงสีแดงไว้ที่ตอนปลายสุดของสิ่งที่บรรทุกนั้น โดยติดสัญญาณไฟหรือธงไว้ให้มองเห็นได้ในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร

12. ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถบรรทุกวัตถุระเบิด หรือวัตถุอันตรายชนิดอื่นใด ต้องจัดให้มีป้ายแสดงถึงวัตถุที่บรรทุกและเครื่องดับเพลิง และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการป้องกันอันตราย

การปฏิบัติตามกฎจราจรของคนเดินเท้า มีดังนี้

1. ให้เดินบนทางเท้าหรือไหล่ทาง ถ้าเดินริมทางเดินด้านขวาของตน
2. ห้ามมิให้เดินข้ามนอกทางข้าม ภายในระยะไม่เกิน 100 เมตร
3. ข้ามถนนตามสัญญาณไฟจราจรควบคุมการใช้ทาง ปฏิบัติดังนี้
 - ☞ ไฟแดง รถหยุด ให้คนเดินข้ามทางเดินรถได้
 - ☞ ไฟเหลือง ให้คนเดินเท้าที่ยังไม่ได้ข้ามหยุดรอบทางเท้า แต่ถ้ากำลังข้ามอยู่ ให้ข้ามทางเดินอย่างรวดเร็ว
 - ☞ ไฟเขียว ให้รถไป ไม่ให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถด้านนั้น
4. ห้ามเดินเป็นขบวนแห่ หรือขบวนใดๆ เดินเป็นแถว ในลักษณะกีดขวางทางจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานจราจร

เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ควรปฏิบัติตามกฎจราจรกันนะครับ

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารใดๆ ที่บุคคลนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลร้ายต่อร่างกายและจิตใจ เช่น มีความต้องการที่จะเสพตลอดเวลา ต้องเพิ่มขนาดยาเสพติด สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดให้โทษนั้นตลอดไป

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แบ่งยาเสพติดให้โทษเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 1) ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงที่สำคัญ เช่น เฮโรอีน ยาบ้า เป็นต้น
- 2) ยาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นยาเสพติดให้โทษทั่วไปที่สำคัญ เช่น ใบโคคา โคลเคอิน เมทาโดน มอร์ฟีน ฟีน เป็นต้น
- 3) ยาเสพติดให้โทษประเภท 3 เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษที่ 2 ผสมอยู่ คือ ยารักษาโรคที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร เช่น ยาน้ำแก้ไอผสมโคเคอิน เป็นต้น
- 4) ยาเสพติดให้โทษประเภท 4 เป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ อาเซติกกลอไรด์ เป็นต้น
- 5) ยาเสพติดให้โทษประเภท 5 เป็นยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 เช่น กัญชา กระท่อม เป็นต้น

ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ว่า จะเป็น ผู้ขู้เจ้ญ หลอกหลวง ยุยง ผู้ส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพ ผู้ผลิต ผู้เสพ ผู้จำหน่าย ผู้นำเข้า ผู้มีไว้ในครอบครอง จะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น จำคุก ทั้บปรับ ทั้บระหารชีวิต เป็นต้น

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 วัตถุออกฤทธิ์ คือ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติ หรือได้จากธรรมชาติ หรือ วัตถุสังเคราะห์ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภท 1 เช่น คีอีที เมสคาลีน คาทีโนน

ประเภท 2 เช่น แอมพิราโมน อีเฟดรีน ฟลูราซีแพม

ประเภท 3 เช่น อะโม่บาร์บิทัล ไชโคลบาร์บิทัล

ประเภท 4 เช่น บาร์บิทัล ไดอาซีแพม ลอราซีแพม

วัตถุที่ออกฤทธิ์แต่ละประเภทมีการควบคุมที่ลดหลั่นกันตามระดับความรุนแรง และความจำเป็นทางการแพทย์ วัตถุที่ออกฤทธิ์ดังกล่าวหากผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก ขายโดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องได้รับโทษตามกฎหมาย แล้วแต่ฐานความผิดและ ประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์

พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 สารระเหย คือ สารเคมี ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมหรืออื่น ๆ แต่เนื่องจากปัจจุบันมีการนำสารระเหยไปใช้ สูด ดม หรือวิธีอย่างอื่น ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กและ เยาวชน จึงมีการตรากฎหมายป้องกันการใช้สารระเหยขึ้น ทั้งนี้ สารเคมีและผลิตภัณฑ์ ที่ทางราชการกำหนดให้เป็นสารระเหยประเภทนี้ ประกอบด้วยสารเคมี 14 รายการ เช่น โทลูทิน อาซีโทน และผลิตภัณฑ์ซึ่งมีสารเคมีที่เป็นสารระเหยผสมอยู่ 5 รายการ ได้แก่ ทินเนอร์ เล็กเกอร์ กาวอินทรีย์สังเคราะห์ กาวอินทรีย์ธรรมชาติ และลูกโป่ง วิทยาศาสตร์หรือลูกโป่งพลาสติก ตัวอย่างข้อห้ามและบทลงโทษตามกฎหมาย กฎหมาย ห้ามมิให้ผู้ใดนำสารระเหยไปสูด ดม หรือขายสารระเหยแก่ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี หาก ผ่าฝืนมีโทษจำคุก 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ แต่ในปัจจุบันได้พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมากมาย ที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้น ได้แก่

กฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

ในปัจจุบันรัฐบาลได้ออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองสัตว์ป่า เรียกว่า “พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535” เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าไม่ให้สูญสิ้นไปจากป่า

สัตว์ป่าสงวน หมายถึงสัตว์ป่าที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ ห้ามล่าและมีไว้ครอบครองโดยเด็ดขาด มีจำนวน 15 ชนิด ได้แก่

1. นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร	6. ละองหรือละมั่ง	11. นกกระเรียน
2. แรด	7. สมันหรือเนื้อสมัน	12. แมวลายหินอ่อน
3. กระซู่	8. เลียงผาหรือโคร่า	13. สมเสร็จ
4. กูปี้หรือโคไพร	9. กวางผา	14. เก้งหม้อ
5. ควายนก	10. นกแต้วแร้วท้องดำ	15. พะยูงหรือคูดง

สัตว์ป่าคุ้มครอง หมายถึงสัตว์ป่าตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อป้องกันมิให้สูญพันธุ์ ได้แก่

สัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 1 เป็นสัตว์ที่ไม่ใช้เนื้อเป็นอาหารหรือไม่ล่าเพื่อการกีฬา ห้ามมิไว้ครอบครอง ห้ามล่าโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น เขี้ยว นกเขานกขุนทอง นกกิ้ง นกกินปลี แมวป่า ไก่ฟ้า ชะนี เป็นต้น

สัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 2 สัตว์พวกนี้คนมักนิยมล่าเพื่อการกีฬาและใช้เนื้อเป็นอาหาร ให้ล่าได้ มิไว้ครอบครองได้ แต่ต้องได้รับการอนุญาตอย่างถูกต้อง เช่น กวาง กระตัง วัวแดง อีเก้ง เสือดาว เสือโคร่ง หมี่หมา หมี่ควาย นกกระทาทุ่ง นกอีเก้ง นกอีหลุม ไก่ป่า เป็นต้น

กฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมากมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นรัฐจึงได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 เพื่อให้ประชาชน องค์กรเอกชน หน่วยงานของรัฐ และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถคงอยู่ได้นานมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

นักเรียนทุกคนควรมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาระดับปัจจุบัน คือ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” ซึ่งประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และปรับปรุง 2545 มีสาระสำคัญดังนี้

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาค อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
2. บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หากไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545
3. เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4. การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ

4.1 การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่มีระบบแบบแผน วัตถุประสงค์ หลักสูตร วิธีการจัดการ กระบวนการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลที่แน่นอนชัดเจน เป็นการศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย มี 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

4.2 การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายรูปแบบ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุและสถานที่ โดยมุ่งหมายให้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพมนุษย์ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน คือ การวัดผลและประเมินผล ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

4.3 การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

ปัจจุบันการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน กศน.)

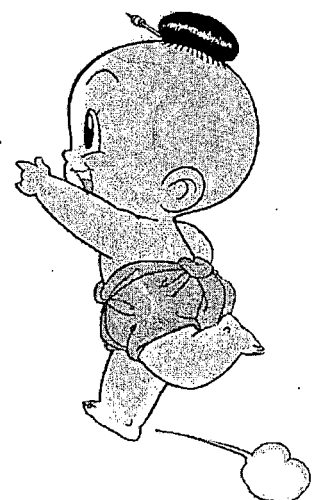
5. การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เป็นต้น

6. สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ต้องจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผสมผสานความรู้ในด้านต่าง ๆ จัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่ผู้เรียน

7. รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ อย่างพอเพียง

8. สถานศึกษาศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

ควรศึกษาไว้เพื่อสิทธิประโยชน์ทาง
การศึกษาของตนเองและครอบครัว ครับ

กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จะมีฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจในการออกกฎหมายเพื่อนำมาใช้ในการบริหารท้องถิ่นของตนเองได้ ดังนี้

เทศบาล	เรียกว่า เทศบัญญัติ
องค์การบริหารส่วนตำบล	เรียกว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	เรียกว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กรุงเทพมหานคร	เรียกว่า ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
เมืองพัทยา	เรียกว่า ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

◎ เทศบัญญัติ

เป็นกฎหมายที่คณะผู้บริหารและสภาเทศบาลเป็นผู้ออกกฎหมายเพื่อบริหารและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

รูปแบบการปกครอง

แบ่งอำนาจแยกออกจากกัน เป็น 2 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า สภาเทศบาล ทำหน้าที่ออกกฎหมาย และควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร
2. ฝ่ายบริหาร เรียกว่า คณะเทศมนตรี มีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่บริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาล และปฏิบัติตามเทศบัญญัติของเทศบาล รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑๐ ขอบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2537 มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการปกครองให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ของตำบล ในการบริหารจัดการและแก้ปัญหาในพื้นที่ของตนเอง โดยการเลือกตั้งตัวแทนหมู่บ้านละ 2 คน เข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ ออกกฎหมายและควบคุมฝ่ายบริหาร และเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลละ 1 คน เข้าไปทำหน้าที่บริหารพัฒนาในเขตพื้นที่ของตนเอง

๑๑ ขอบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่ของจังหวัดเล็กตัวแทนเข้าไปบริหารพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเอง ในแต่ละอำเภอเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 1 คน หรือมากกว่านั้นตามจำนวนสัดส่วนประชากรของแต่ละอำเภอ เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ ออกกฎหมายและควบคุมการบริหาร

ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนของแต่ละจังหวัด จังหวัดละ 1 คน เข้าไปทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารดูแลและพัฒนาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชนภายในจังหวัดของตน มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

บรรณานุกรม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

สุเทพ จิตรชื่น และพิชญ์ เพชรพัทรกุล. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.6*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

เอกรินทร์ สีมหาศาล, รุจิรี ภู่อาระ และสุสรดิษฐ์ ทองเปรม. (2553). *สังคมศึกษา ศาสนาและ*

วัฒนธรรม ป.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ใบกิจกรรมที่ 2.1

เรื่อง รัฐธรรมนูญ

คำชี้แจง: ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูล แล้วบันทึกข้อมูลตามหัวข้อที่กำหนด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2550

6. รัฐธรรมนูญมีทั้งหมด.....หมวด ดังนี้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. รัฐธรรมนูญ มีทั้งหมด.....มาตรา

8. หมวดที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย และหน้าที่ของชนชาวไทย คือ หมวดที่.....

9. ในหมวดที่ 1 บททั่วไป

มาตราที่ 1 ระบุว่า

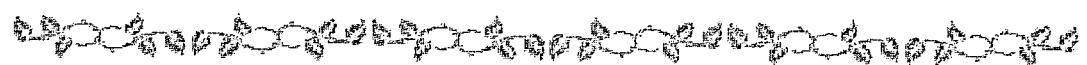
มาตราที่ 2 ระบุว่า

10. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มีหมวดที่เพิ่มขึ้นมาจากรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540

หมวดใดบ้าง

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 2.2
เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว

คำชี้แจง: ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการแจ้งเกิด การแจ้งตาย และการย้ายที่อยู่ แล้วนำ
ข้อมูลมาเติม ในตาราง

หัวข้อ	กำหนดเวลา	การดำเนินงาน	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1. การแจ้งเกิด
2. การแจ้งตาย
3. การย้ายถิ่น

ใบกิจกรรมที่ 2.4

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

คำชี้แจง: จากภาพข่าว จงตอบคำถามต่อไปนี้

ตำรวจ กก.สส.บก. น. 5 จับแก๊งค้ายาบ้า มีนักศึกษา สาวมหาวิทยาลัยชื่อดัง เป็นหัวใจ อ่างสามมี เป็นนักโทษอยู่ในเรือนจำคลองเปรม ส่งการจากในคุกให้ลูกน้อง เด่นสายชายยาบ้า ตั้งแต่ปี 48 ล่าสุดยึดยาหนักได้ 5 พันเม็ด

1) จากในภาพเกี่ยวข้องกับกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอย่างไร

.....

.....

.....

2) การมีผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดในสังคมปัจจุบัน มีสาเหตุเกิดจากอะไร

.....

.....

3) การมีผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดมีสาเหตุเกิดจากอะไร

.....

.....

4) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรจากที่เห็นในภาพข่าว

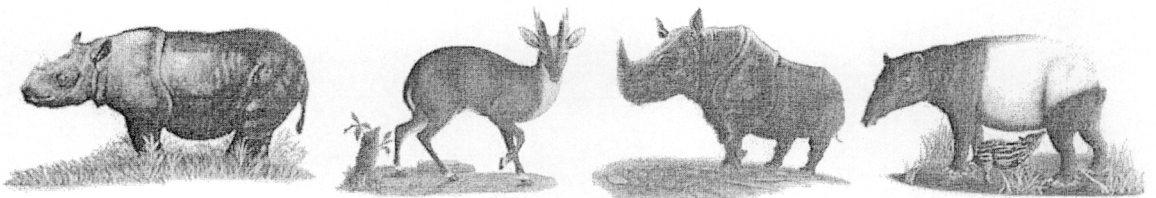
.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 2.5

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

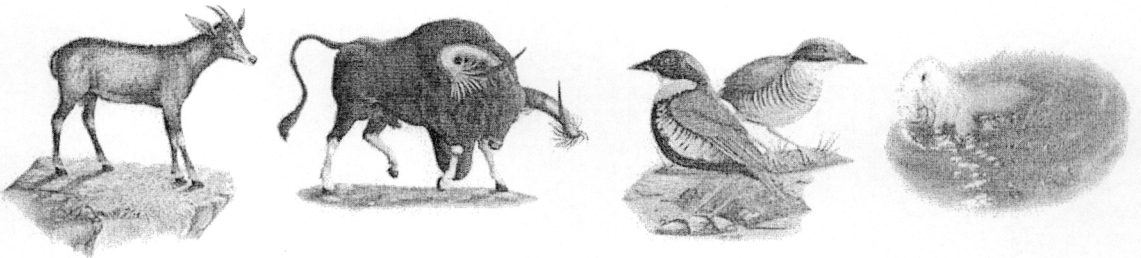
คำชี้แจง: ดูภาพและใส่ชื่อของสัตว์ป่าสงวน ดังต่อไปนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

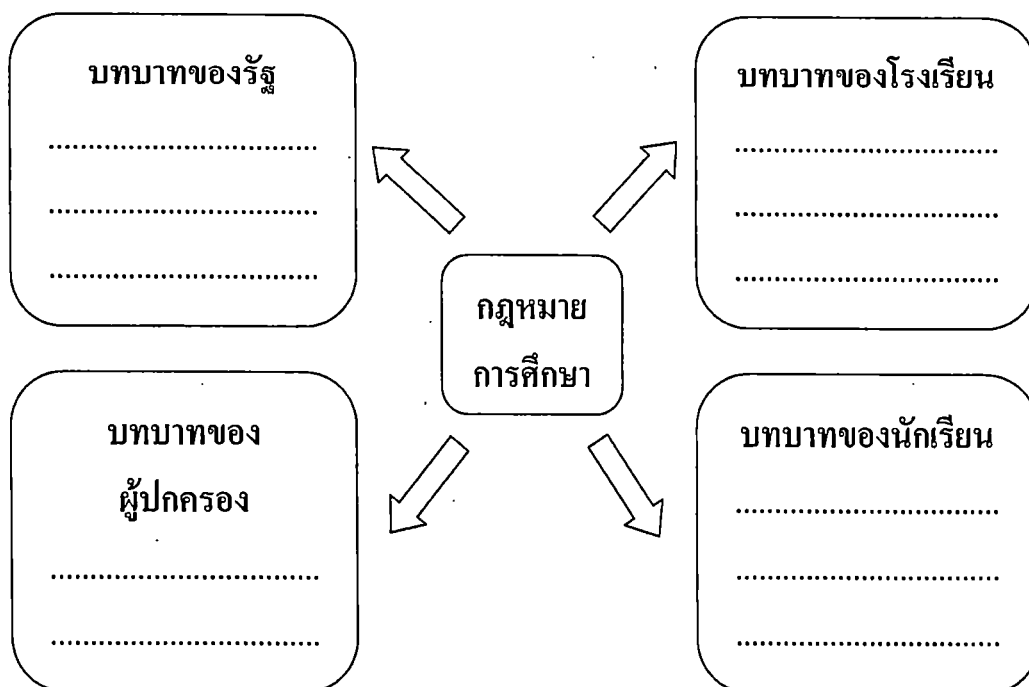
ใบกิจกรรมที่ 2.6
เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

คำชี้แจง: ให้นักเรียนปฏิบัติงานในข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ดังต่อไปนี้

1. สรุปความรู้เกี่ยวกับ รูปแบบการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ในตาราง

การศึกษาในระบบ	การศึกษานอกระบบ
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>การศึกษาตามอัธยาศัย</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

2. สรุปความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา ลงในแผนภาพ

ใบกิจกรรมที่ 2.7
เรื่อง กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง: สรุปเป็นแผนผังความคิด เกี่ยวกับ ประเภทกฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น
ดังต่อไปนี้

ประเภท
กฎหมายท้องถิ่น

ใบกิจกรรมที่ 2.9 เรื่อง กฎหมายที่ควรรู้

คำชี้แจง: ให้นักเรียนหาข่าวที่เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย มาติดลงในกรอบ
และบันทึกข้อมูล

หัวข้อข่าว
ใจความสำคัญของข่าว มีดังนี้
.....
.....
.....
ผู้กระทำความผิด คือ
กระทำความผิดโดย
ผลของการกระทำที่เกิดขึ้น
.....
นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับบุคคลที่กระทำความผิด
.....
บุคคลที่กระทำความผิดสมควรได้รับโทษตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร
.....

แบบประเมินผลงานนักเรียน
เรื่อง

เลขที่	พฤติกรรม																
	การนำเสนอผลงาน				การลำดับขั้นตอน				ประโยชน์การนำไปใช้				ความคิดสร้างสรรค์				รวม
	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	16

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลงานนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (1)	ปรับปรุง (1)
1. การนำเสนอผลงาน	การนำเสนอผลงาน ใช้ภาษาได้ เหมาะสมถูกต้อง ชัดเจนดีมาก	การนำเสนอ ผลงานใช้ภาษา ได้เหมาะสม ถูกต้องชัดเจนดี	การนำเสนอ ผลงานใช้ภาษา ได้เหมาะสมแต่ ยังไม่ชัดเจน	การนำเสนอ ผลงานใช้ภาษา ไม่เหมาะสมแต่ ยังไม่ชัดเจน
2. การลำดับขั้นตอน	ลำดับขั้นตอนดี มาก สื่อความ ชัดเจน เข้าใจง่าย	ลำดับขั้นตอนดี สื่อความชัดเจน เข้าใจง่าย	ลำดับขั้นตอนดี สื่อความไม่ค่อย ชัดเจน	ลำดับขั้นตอน และสื่อสับสน ความไม่ชัดเจน เข้าใจยาก
3. ประโยชน์การ นำไปใช้	มีประโยชน์ต่อ ตนเองและ ส่วนรวม	มีประโยชน์ต่อ ส่วนรวม	มีประโยชน์ต่อ ตนเอง	ประโยชน์ที่ ได้รับยังไม่ ชัดเจน
4. ความคิดสร้างสรรค์	ผลงานน่าสนใจมี ความคิดริเริ่ม ใหม่ๆ น่าสนใจ	ผลงานน่าสนใจมี ความคิดแปลก ใหม่บ้าง	ผลงานน่าสนใจ แต่เลียนแบบตาม ตัวอย่าง	ผลงานไม่ น่าสนใจไม่ แสดงความคิด ริเริ่มแปลกใหม่

เกณฑ์การตัดสิน

15	คะแนนขึ้นไป	ดีมาก
10-14	คะแนน	ดี
6-9	คะแนน	พอใช้
4-5	คะแนน	ควรปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
เรื่อง

เลขที่	พฤติกรรม																
	การเข้าร่วมกิจกรรม				การตรงต่อเวลา				การแสดงความคิดเห็น				กล้าคิดกล้าแสดงออก				รวม
	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	16

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การเข้าร่วมกิจกรรม	กระตือรือร้นให้ ความสนใจเข้า ร่วมกิจกรรมทุก ครั้ง	กระตือรือร้น ให้ความสนใจ เข้าร่วม กิจกรรมเป็น บางครั้ง	ให้ความสนใจ เข้าร่วมกิจกรรม ตามบทบาท หน้าที่	ขาดความ กระตือรือร้นและ ไม่สนใจเข้าร่วม กิจกรรม
2. การตรงต่อเวลา	ผลงานเสร็จ เรียบร้อยก่อน เวลาที่กำหนด	ผลงานเสร็จ เรียบร้อยตาม เวลาที่กำหนด	ผลงานเสร็จ เรียบร้อยตาม เวลาที่กำหนด บ้าง	ผลงานเสร็จ เรียบร้อยหลัง เวลาที่กำหนด
3. การแสดงความคิดเห็น	มีการแสดงความ คิดเห็นมากและ ยอมรับในข้อยุติ ด้วยดี	มีการแสดง ความคิดเห็น มากและยอมรับ ในข้อยุติไม่ได้	มีการแสดงความ คิดเห็นบ้าง	ไม่มีการแสดง ความคิดเห็น
4. กล้าคิดกล้าแสดงออก	กล้าคิดกล้า แสดงออกตาม บทบาทหน้าที่ที่ ได้รับมอบหมาย อย่างสร้างสรรค์	มีการหมุนเวียน บทบาทหน้าที่ อย่างเหมาะสม	แสดงพฤติกรรม ตามบทบาท หน้าที่ที่ดี	แสดงพฤติกรรม เป็นไปตาม บทบาทหน้าที่

เกณฑ์การตัดสิน

15	คะแนนขึ้นไป	ดีมาก
10-14	คะแนน	ดี
6-9	คะแนน	พอใช้
4-5	คะแนน	ควรปรับปรุง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที
2. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล เลขที่ ชั้นเรียนและห้องเรียน ลงในกระดาษคำตอบ
3. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวในกระดาษคำตอบ
4. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบให้ขีดเส้น = ที่คำตอบเดิม แล้วกาเครื่องหมาย X ใหม่ในข้อที่ต้องการ
5. ห้ามขีดฆ่า ทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
6. เมื่อหมดเวลาแล้ว ให้นักเรียนคืนแบบทดสอบ และกระดาษคำตอบ

ตัวอย่างเช่น

0. สัตว์ชนิดใดอยู่ในน้ำ

ก. นก

ข. แมว

ค. ปลา

ง. ตุ่น

จะเลือกคำตอบข้อ ค ให้ปฏิบัติดังนี้

ก	ข	ค	ง
		X	

เมื่อต้องการเปลี่ยนคำตอบเป็นข้อ ข ให้ปฏิบัติดังนี้

ก	ข	ค	ง
	X	X	

1. ข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการดำเนินชีวิตอย่างไร
 - ก. ทำให้เป็นคนฉลาดกว่าคนอื่น
 - ข. ทำให้เกิดความบันเทิงใจ
 - ค. แสดงให้รู้ว่าเป็นคนทันสมัย
 - ง. เป็นข้อมูลเพื่อเตรียมรับสถานการณ์ในแต่ละวัน
2. นักเรียนควรใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับวัย
 - ก. หลีกเลี่ยงข่าวที่มีการใช้ความรุนแรง
 - ข. เลือกอ่านข้อมูลเฉพาะที่ออกข้อสอบ
 - ค. อ่านข้อมูลทุกสื่อทุกประเภท
 - ง. เลือกข่าวที่ผู้ใหญ่นิยมอ่าน
3. แหล่งข่าวใดมีความน่าเชื่อถือที่สุด
 - ก. วิทยู
 - ข. โทททัศน์
 - ค. หนังสือพิมพ์
 - ง. อินเทอร์เน็ต
4. ลักษณะไม่ใช่ลักษณะของข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมในการนำไปใช้ประโยชน์
 - ก. มีความน่าเชื่อถือได้
 - ข. ถูกต้อง เทียบตรง
 - ค. มีข้อมูลเป็นจำนวนมาก
 - ง. มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน
5. หนังสือพิมพ์ฉบับแรกๆที่ออกในประเทศไทยมีชื่อว่าอะไร
 - ก. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
 - ข. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
 - ค. หนังสือจดหมายเหตุ
 - ง. หนังสือพงศาวดาร
6. รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก อายุ 2-12 ปี มีสัญลักษณ์อย่างไร
 - ก. เป็นรูปบ้านสีเขียว
 - ข. เป็นรูปจิกซอสีฟ้า
 - ค. เป็นรูปเด็กยิ้มสีชมพู
 - ง. เป็นรูปเครื่องหมายฟ้าผ่าสีแดง
7. ข้อใดแสดงว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
 - ก. พระมหากษัตริย์ทรงร่างขึ้น
 - ข. ห้ามมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 - ค. พระมหากษัตริย์เป็นผู้พระราชทาน
 - ง. กฎหมายใดที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญจะใช้บังคับไม่ได้
8. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้แก้ไขข้อใด
 - ก. ฉบับที่ 16 พ.ศ.2540
 - ข. ฉบับที่ 17 พ.ศ.2550
 - ค. ฉบับที่ 18 พ.ศ.2550
 - ง. ฉบับที่ 18 พ.ศ.2551

9. สิทธิและเสรีภาพของ ปวงชนชาวไทย กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหมวดที่เท่าไร
ก. หมวดที่ 1
ข. หมวดที่ 2
ค. หมวดที่ 3
ง. หมวดที่ 4
10. การสมรสจะสมบูรณ์ถูกต้องเมื่อคู่สมรสปฏิบัติตามข้อใด
ก. ได้รับอนุญาตจากบิดา-มารดา
ข. เมื่อได้จดทะเบียนสมรสเรียบร้อยแล้ว
ค. เมื่อฝ่ายชายนำสินสอดทองหมั้นมามอบให้ฝ่ายหญิง
ง. เมื่อจัดงานแต่งงานและเชิญญาติผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายมาร่วมพิธี
11. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะของสัตว์ป่าสงวนได้ถูกต้องที่สุด
ก. สัตว์ที่เลี้ยงในป่าสงวน
ข. สัตว์ที่อาศัยในป่าธรรมชาติ
ค. สัตว์ที่คนสามารถนำมาเลี้ยงได้
ง. สัตว์ป่าหายากและใกล้สูญพันธุ์
12. ข้อใดไม่ใช่สัตว์ป่าสงวน
ก. นกกระเรียน
ข. เสือโคร่ง
ค. ควายป่า
ง. แรด
13. ตามกฎหมาย บิดา มารดาหรือผู้ปกครองต้องให้บุตรได้รับการศึกษาภาคบังคับเป็นจำนวนกี่ปี
ก. 4 ปี
ข. 6 ปี
ค. 9 ปี
ง. 12 ปี
14. ข้อใดจัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1
ก. เฮโรอีน
ข. กัญชา
ค. ยาอี
ง. ฝิ่น
15. ข้อใดไม่ใช่สารระเหยตามพระราชกำหนดป้องกันการใส่สารระเหย พ.ศ. 2533
ก. กาว
ข. ทินเนอร์
ค. แล็กเกอร์
ง. มอร์ฟิน
16. ข้อใดไม่ใช่กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น
ก. เทศบัญญัติ
ข. ข้อบัญญัติชลบุรี
ค. ข้อบัญญัติกรุงเทพ
ง. ข้อบัญญัติพัทยา
17. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ด้านใด
ก. การจัดกองกำลังทหาร
ข. ความมั่นคงของชาติ
ค. บริการสาธารณะในท้องถิ่น
ง. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

18. ข้อใดเป็นบทบาทและหน้าที่ของรัฐบาลที่สำคัญที่สุด
- ก. ป้องกันสาธารณภัย
 - ข. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ค. รักษาความมั่นคงภายในประเทศ
 - ง. ดูแลและสร้างสิ่งก่อสร้างสาธารณะ
19. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาลมีลักษณะเหมือนกันตรงกับข้อใด
- ก. มีอำนาจหน้าที่ออกกฎหมายบังคับใช้ทั่วประเทศ
 - ข. มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเหมือนกัน
 - ค. มีหน้าที่บริหารและพัฒนาประเทศเท่าเทียมกัน
 - ง. ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาบริหารประเทศเหมือนกัน
20. ข้อใด คือหน่วยงานของการบริหารราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น ตามลำดับ
- ก. กระทรวง จังหวัด เทศบาล
 - ข. กระทรวง เทศบาล จังหวัด
 - ค. จังหวัด กระทรวง เทศบาล
 - ง. จังหวัด เทศบาล กระทรวง
21. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
- ก. กิจกรรมที่คนส่วนมากเข้าไปมีส่วนร่วม
 - ข. กิจกรรมที่ใช้การตัดสินใจโดยคนส่วนมาก
 - ค. กิจกรรมที่เคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
 - ง. กิจกรรมที่เคารพความคิดเห็นของผู้ที่มีอำนาจ
22. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย
- ก. ถือว่าเสียงส่วนน้อยเป็นฝ่ายผิด
 - ข. ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ
 - ค. ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
 - ง. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
23. นักเรียนสามารถส่งเสริมประชาธิปไตยได้อย่างไร
- ก. เชิญชวนผู้ปกครองไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
 - ข. เข้าร่วมชุมนุมประท้วงรัฐบาล
 - ค. ลงชื่อถอดถอนนักการเมืองที่ทุจริต
 - ง. เข้าไปตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล

24. ข้อใดเป็นเป็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม
- กล่าวโจมตีผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 - ช่วยหาเสียงให้พรรคที่ให้คำตอบแทน
 - สนับสนุนคนมีชื่อเสียงมาบริหารในท้องถิ่น
 - ทำป้ายรณรงค์ให้คนในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
25. การปฏิบัติตนในข้อใดเป็นอันตรายต่อการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด
- ไม่ร่วมรณรงค์ในการเลือกตั้ง
 - เลือกคนที่ครอบครัวชื่นชอบ
 - ซื้อสิทธิขายเสียง
 - เลือกคนมีฐานะดี
26. การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยเกิดประโยชน์กับประเทศชาติอย่างไร
- ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจมีความมั่นคง
 - ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านดีขึ้น
 - ระบอบการปกครองประชาธิปไตยมั่นคง
 - ได้รับการพัฒนาประเทศแก้ปัญหาความยากจน
27. ผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งต้องมีอายุเท่าใด
- 15 ปีบริบูรณ์
 - 18 ปีบริบูรณ์
 - 20 ปีบริบูรณ์
 - 25 ปีบริบูรณ์
28. วัฒนธรรมใดที่ปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ไม่นิยมประพฤติปฏิบัติแล้ว
- การกินหมาก
 - การแสดงโจน
 - การแต่งกายแบบไทย
 - การแสดงความเคารพแบบไทย
29. วัฒนธรรมใดที่ได้รับการถ่ายทอดจากวัฒนธรรมตะวันตก แต่ไม่เหมาะสมกับสังคมไทยมากที่สุด
- การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
 - การรับประทานอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ด
 - การแต่งกายที่เปิดเผยร่างกายเกินไป
 - การจับมือทักทาย
30. ข้อใดเป็นการปฏิบัติไม่เหมาะสมในการรับประทานอาหารร่วมโต๊ะกับผู้อื่น
- ตักอาหารที่อยู่ใกล้ตัวให้ผู้อื่นที่นั่งอยู่ไกล
 - สนทนาและหัวเราะเสียงดัง
 - ใช้ช้อนกลางตักอาหาร
 - เคี้ยวอาหารอย่างสุภาพเรียบร้อย

31. เมื่อผู้ใหญ่นั่งกับพื้น นักเรียนควรนั่งต่อหน้าผู้ใหญ่อย่างไร
- นั่งขัดสมาธิ
 - นั่งในท่าที่ถนัด
 - นั่งพับเพียบมือประสานบนหน้าขา
 - นั่งพับเพียบเท้าแขนข้างใดข้างหนึ่ง
32. การแสดงความเคารพผู้ใหญ่ในข้อใดปฏิบัติได้ถูกต้อง
- ไหว้ให้หัวแม่มือจรดปลายจมูก ปลายนิ้วชี้แนบระหว่างคิ้ว
 - ไหว้ให้หัวแม่มือจรดปลายคาง ปลายนิ้วชี้จรดปลายจมูก
 - ไหว้ให้หัวแม่มืออยู่ระหว่างอก ปลายนิ้วชี้จรดปลายคาง
 - ไหว้ให้หัวแม่มือจรดระหว่างคิ้ว ปลายนิ้วชี้จรดหน้าผาก
33. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ข้อใดเป็นจังหวะที่ถูกต้อง
- วันทา ทอดมือทั้งสองลงพร้อมๆ กัน
 - อภิวาท ยกมือขึ้นไหว้
 - อัญชลี ยกมือขึ้นไหว้
 - อัญชลี ยกมือขึ้นในท่าประนมมือ
34. ประเพณีตักบาตรเทโว เป็นประเพณีของภาคใด
- ภาคเหนือ
 - ภาคอีสาน
 - ภาคกลาง
 - ภาคใต้
35. บุญบั้งไฟ เป็นประเพณีของภาคใด
- ภาคเหนือ
 - ภาคกลาง
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ภาคใต้
36. ประเพณีแห่เทียนพรรษาที่ยิ่งใหญ่ของคนไทยจัดขึ้นที่จังหวัดใด
- ขอนแก่น
 - หนองคาย
 - บุรีรัมย์
 - อุบลราชธานี
37. ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ เป็นประเพณีของภาคใด
- ภาคเหนือ
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ภาคกลาง
 - ภาคใต้
38. ประเพณีใดไม่เกี่ยวกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา
- ประเพณีบวชลูกแก้ว
 - ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ
 - ประเพณีบุญบั้งไฟ
 - ประเพณีแห่เทียนพรรษา

39. การรับประทานอาหารแบบขันโตกเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใด
- ก. ภาคเหนือ
 - ข. ภาคกลาง
 - ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ง. ภาคใต้
40. ข้อใดสัมพันธ์ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในภาคต่าง ๆ
- ก. ภาคเหนือ - ฟ้อนเจี้ยว บวชลูกแก้ว แกงไตปลา
 - ข. ภาคกลาง - หมอลำ ตักบาตรเทโว ต้มยำกุ้ง
 - ค. ภาคใต้ - รำโนราห์ แห่งเทียนพรรษา แกงไตปลา
 - ง. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - หมอลำ บุญบั้งไฟ ถาบ น้ำตก

แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที
2. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล เลขที่ ชั้นเรียนและห้องเรียน ลงในกระดาษคำตอบ
3. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวในกระดาษคำตอบ
4. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบให้ชัดเจน = ที่คำตอบเดิม แล้วกาเครื่องหมาย X ใหม่ในข้อที่ต้องการ
5. ห้ามขีดฆ่า ทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
6. เมื่อหมดเวลาแล้ว ให้นักเรียนคืนแบบทดสอบ และกระดาษคำตอบ

ตัวอย่างเช่น

ชาวไร่ฮ้อยชุมนุมประท้วง เพื่อให้รัฐบาลประกันราคาฮ้อย เป็นสิทธิที่ทำได้ตามหลักประชาธิปไตย แต่เนื่องจากชาวไร่ฮ้อยจำนวนมากทำให้เกิดขวางทางจราจร

จากข้อความนี้ นักเรียนคิดว่าสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง คือข้อใด

ก. ชาวไร่ฮ้อยชุมนุมประท้วง	ข. ราคาฮ้อยตกต่ำ
ค. ชาวไร่ฮ้อยมีจำนวนมาก	ง. กีดขวางทางจราจร
- จะเลือกคำตอบข้อ ค ให้ปฏิบัติดังนี้

ก	ข	ค	ง
	X		

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 1-5

กฎหมายโทรห้ามจับ

จากจำนวนตัวเลขการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นจากสถิติการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่รับผิดชอบของกองบังคับการตำรวจจราจรตั้งแต่ปี 2545 มีจำนวน 45,388 ราย, ปี 2546 จำนวน 52,400 ราย, ปี 2547 จำนวน 54,899 ราย จึงเป็นที่มาของการออกกฎหมายคุมเข้มเมาไม่ขับ นอกเหนือจากนั้นแล้วยังมีกรณีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือมือถือขณะขับขีรถยนต์บนท้องถนน ทำให้เกิดอุบัติเหตุเช่นเดียวกัน เรื่องดังกล่าวนี้เองทำให้ออกพระราชบัญญัติจราจรทางบก กำหนดห้ามผู้ขับขี่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะรถเคลื่อนที่ เว้นแต่ใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับสนทนาหรือแฮนด์ฟรี โดยผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับ ตั้งแต่ 400-1,000 บาท

(ที่มา : ไทยรัฐ 9 มี.ค.48)

1. ประเด็นปัญหาที่สำคัญของเรื่องนี้ คืออะไร
 - ก. การดื่มเหล้าเมาและขับรถยนต์
 - ข. การโทรศัพท์ในขณะที่ขับรถยนต์
 - ค. การเกิดอุบัติเหตุที่เพิ่มสูงขึ้น
 - ง. การสร้างวินัยให้แก่ผู้ขับขีรถยนต์
2. กฎหมายมีความจำเป็นที่จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะเหตุใด
 - ก. เป็นอำนาจของรัฐ
 - ข. เป็นหน้าที่ของตำรวจจราจร
 - ค. เป็นความต้องการของประชาชน
 - ง. ลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
3. ข้อความในข้อใดมีความเชื่อถือได้น้อยที่สุด
 - ก. ปี 2547 มีจำนวนอุบัติเหตุ 54,899 ราย
 - ข. การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือมือถือขณะขับขีรถยนต์บนท้องถนนพ่นฝุ่นได้
 - ค. ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับ ตั้งแต่ 400-1,000 บาท
 - ง. การใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับสนทนาจะมีจำนวนมากขึ้น
4. สิ่งที่เป็นต้นเหตุสำคัญปัญหานี้คืออะไร
 - ก. จำนวนผู้ใช้รถยนต์เพิ่มมากขึ้น
 - ข. จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เพิ่มมากขึ้น
 - ค. ความไม่รู้กฎหมายจราจรทางบก
 - ง. ความประมาทในการขับรถยนต์

9. ถ้าเปรียบวัฒนธรรมเหมือนต้นไม้ ข้อใดจะเป็นลักษณะสำคัญของวัฒนธรรม
- ก. ต้องเอาใจใส่
ข. ให้ผลผลิตที่คุ้มค่า
ค. เป็นที่พึงพิงให้ร่มเงา
ง. ต้องดูแลรักษาให้เจริญงอกงาม
10. ข้อใดเป็นแนวทางในการรักษาวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ได้ดีที่สุด
- ก. จัดงานเฉลิมฉลองให้เอิกเกริกในวันสำคัญ
ข. ส่งเสริมวัตถุมงคลเสริมชะตาชีวิต
ค. ช่วยกันซื้อและใช้ผ้าไทยในการแต่งกาย
ง. ให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ถูกต้องแก่คนรุ่นหลัง

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 11-15

ชุมชนสอยดาว

ชุมชนสอยดาว อยู่ในจังหวัดภาคเหนือของไทย ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวนา พวกเขาจะขายข้าว 2 ใน 3 ส่วนผลผลิตที่เหลือจะเก็บไว้รับประทานในครอบครัว ปัจจุบันการปลูกข้าวไม่สามารถเลี้ยงชีพได้อย่างพอเพียง ครอบครัวจึงต้องหาอาชีพเสริมทำ สถานการณ์ของผู้หญิงสาว ๆ ไม่ค่อยดีนัก เพราะบางครอบครัวส่งพวกเธอมาขายบริการในกรุงเทพฯ เพื่อที่เธอจะได้ส่งเงินมาให้ครอบครัว หญิงสาวเหล่านี้ต้องทำตามคำสั่งของผู้ชายที่อาวุโสกว่าในครอบครัว สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือ โรคเอดส์ เด็กบางคนกำพร้าทั้ง พ่อและแม่ เนื่องจากโรคเอดส์

(ที่มา: ชัยอนันต์ สมุทวานิช)

11. ปัญหาที่เป็นต้นเหตุของปัญหาอื่นที่เกิดขึ้นในชุมชนสอยดาวคืออะไร
- ก. ความยากจน
ข. หญิงสาวขายบริการ
ค. มีผู้ป่วยโรคเอดส์
ง. เด็กกำพร้า
12. ชุมชนสอยดาวมีสภาพทางเศรษฐกิจไม่ดี เพราะเหตุใด
- ก. ความเกียจคร้าน
ข. ถูกกดราคาจากการขายข้าว
ค. อาชีพทำนามีรายได้น้อย
ง. มีคนป่วยเป็นโรคเอดส์

13. ข้อใดเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนสอยดาว
- ชุมชนสอยดาวมีความเป็นอยู่ยากจน
 - หญิงสาวถูกส่งไปขายบริการในกรุงเทพฯ
 - ผู้ชายในชุมชนเป็นโรคเอดส์มาก
 - การขายข้าว 2 ใน 3 ส่วนที่ผลิตได้ทำให้ข้าวไม่พอกิน
14. ข้อใดเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนสอยดาว
- ปลูกข้าวให้มากขึ้น
 - รณรงค์ป้องกันโรคเอดส์
 - จับนายหน้าที่ชักนำหญิงสาวไปขายบริการ
 - พัฒนาส่งเสริมอาชีพให้คนในชุมชน
15. การแก้ปัญหาความยากจนของคนในชุมชนสอยดาวมีลักษณะตามข้อใด
- แก้ไขไม่ถูกต้อง
 - ยังไม่แก้ยังเกิดปัญหา
 - ขาดความร่วมมือจากคนในชุมชน
 - ขาดความช่วยเหลือจากรัฐ

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 16-20

อุตสาหกรรมโอ่งราชบุรี มีชื่อเสียงมานานกว่าครึ่งศตวรรษ คนไทยเรียกกันติดปากว่า โอ่งมังกร ทำรายได้ให้แก่จังหวัดเป็นจำนวนมาก แต่วันนี้อุตสาหกรรมโอ่งราชบุรีกำลังประสบปัญหาอย่างหนัก การสั่งซื้อสินค้าลดลง อีกทั้งประชาชนหันไปนิยมใช้ภาชนะกักเก็บน้ำในรูปแบบที่มีความทันสมัย น้ำหนักเบา อีกทั้งราคาข้อมเยากว่า ในขณะที่โอ่งมังกรราชบุรียังมีรูปแบบเดิมและราคาค่อนข้างสูง จึงทำให้ความนิยมและรายได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง

16. กรณีใดเป็นประเด็นที่สำคัญของการทำอุตสาหกรรมโอ่งราชบุรี
- โอ่งราชบุรีมีคุณภาพลดลง
 - ความนิยมในการใช้โอ่งราชบุรีลดลง
 - ยอดจำหน่ายของอุตสาหกรรมโอ่งราชบุรีลดลง
 - อุตสาหกรรมโอ่งราชบุรีกำลังประสบปัญหาการขนส่ง
17. ข้อมูลใดที่ควรกำหนดเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีที่สุด
- การประชาสัมพันธ์
 - รูปแบบภาชนะที่ทันสมัย
 - กระบวนการผลิตที่ทันสมัย
 - สำรวจความต้องการของตลาด

18. เมื่ออุตสาหกรรมโองราชบุรีประสบปัญหา กลุ่มบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนเป็นลำดับแรก
- ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์
 - ผู้ประกอบการ
 - ตัวแทนจำหน่าย
 - พนักงานและลูกจ้าง
19. สาเหตุใดที่ทำให้อุตสาหกรรมโองราชบุรีประสบปัญหา
- มีความคงทนน้อย
 - รูปแบบไม่ทันสมัย
 - บรรจุน้ำได้ปริมาณน้อย
 - ความต้องการภาชนะกักเก็บน้ำของผู้ซื้อเปลี่ยนไป
20. จากสภาพการณ์ของปัญหาข้อใด สามารถสรุปถูกต้องมากที่สุด
- อุตสาหกรรมโองราชบุรีต้องปรับราคาเพื่อให้มียอดจำหน่ายเพิ่มขึ้น
 - อุตสาหกรรมโองราชบุรีต้องใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อลดต้นทุนในการผลิต
 - อุตสาหกรรมโองราชบุรีต้องพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค
 - อุตสาหกรรมโองราชบุรีต้องอนุรักษ์การผลิตและรูปแบบเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดราชบุรี

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 21-25

ดอยนางนอน

พ่อค้าคนหนึ่งไปค้าขายต่างเมือง ได้กำไรดี จึงกลับบ้านเร็วกว่าปกติ ด้วยความเป็นห่วงภรรยา เขาพบภรรยาอยู่กับชายอื่น ความโกรธและความผิดหวังทำให้เขำบันดาลโทสะนำดาบที่พกติดตัวฟันภรรยาขาดเป็นท่อน ๆ ฝ่ายชายซู้หลบหนีไปได้ ชายผู้สามมีลูกจำคุกฐานฆ่าคนตายเป็นเวลา 20 ปี ผู้ใหญ่บ้านจึงปรึกษาลูกบ้านเกี่ยวกับการจัดงานศพให้แก่ผู้ตาย พอตีมีถามีคนหนึ่งเดินผ่านมา ท่านพิจารณาว่าเหตุการณ์นี้ควรเป็นอุทสาหกรรมแก่ผู้หญิงโดยทั่วไป จึงสาปให้ศพกลายเป็นหิน ซึ่งต่อมาก็คือ ดอยนางนอน

(ที่มา: อมร รักษาสัตย์)

21. ปัญหาสำคัญที่เป็นสาเหตุของเรื่องนี้คืออะไร
- ก. ความโกรธ
ข. ความไม่ซื่อตรง
ค. ความไม่ตรงต่อเวลา
ง. ความระแวง
22. สิ่งที่ทำให้พ่อค้าก่ออาชญากรรมนี้คืออะไร
- ก. ความผิดหวัง
ข. ความโลภ
ค. ความโกรธ
ง. ความหลง
23. ข้อความที่มีความสมเหตุสมผล
- ก. พ่อค้าขายของดีจึงรีบกลับบ้าน
ข. ชายผู้หลบหนีไปได้ แต่สามีติดคุก
ค. พ่อค้าติดคุก 20 ปีเพราะฆ่าคนตาย
ง. ภาษีศุลกากรให้กลายเป็นหิน
24. เหตุการณ์นี้จะไม่เกิดขึ้นหากผู้เป็นภรรยาเชื่อมั่นในเรื่องใด
- ก. การให้ทาน
ข. รักษาศีล
ค. การภาวนา
ง. การปฏิบัติธรรม
25. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้จะทำเช่นเดียวกับพ่อค้าหรือไม่ อย่างไร
- ก. ทำ เพื่อศักดิ์ศรีของลูกผู้ชาย
ข. ทำ เพื่อไม่ให้เป็นแบบอย่าง
ค. ไม่ เพราะต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย
ง. ไม่ เพราะทำแล้วถูกจับได้

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 26-30

วิถีชีวิตแห่งความพอเพียง

สุขเสมอ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำงานสุจริตมาโดยตลอด จนกระทั่งมีนายหน้าขายสินค้าเงินผ่อนเข้ามาชักชวนให้ซื้อสินค้าเงินผ่อน สุขเสมอหลงคารมคนขายซื้อทั้ง โทรทัศน์ ตู้เย็น หม้อหุงข้าว เมื่อผ่อนสินค้าไปได้ 4 เดือน สุขเสมอก็เริ่มเงินหมด ผลไม้ในสวนก็ยังไม่ทันขาย เงินไม่พอใช้จ่าย สุขเสมอทะเลาะกับภรรยาบ่อย ๆ ครอบครัวไม่มีความสุข

(ที่มา: จิตรา ขจิรัตน์)

26. สุขเสมอ กำลังประสบปัญหาตามข้อใด
- ก. ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว
ข. ไม่มีความสุข
ค. การเป็นหนี้
ง. รายได้น้อยกว่ารายจ่าย

27. สิ่งที่เป็นต้นเหตุของการเป็นหนี้ คือเรื่องใด
- ก. การประกอบอาชีพเกษตรกรรม
 - ข. สิ้นค้าเงินผ่อน
 - ค. การใช้จ่ายเกินตัว
 - ง. ผลไม้ไม่ทันขาย
28. ข้อมูลในข้อใดที่เป็นการแสดงความคิดเห็น
- ก. สุขเสมอประกอบอาชีพสุจริต
 - ข. นายหน้าชวนซื้อสินค้าเงินผ่อน
 - ค. สุขเสมอซื้อสินค้าหลายชนิด
 - ง. สุขเสมอทะเลาะกับภรรยาบ่อยเพราะเป็นหนี้
29. สาเหตุที่แท้จริงที่เป็นต้นเหตุของปัญหาคืออะไร
- ก. สุขเสมอหลงคารมนายหน้าขายของ
 - ข. การซื้อขายสินค้าเงินผ่อน
 - ค. ความเกียจคร้าน
 - ง. การทะเลาะเบาะแว้ง
30. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แนวทางแก้ไขปัญหาคควรดำเนินการอย่างไร
- ก. ห้ามนายหน้าขายสินค้าเข้าหมู่บ้าน
 - ข. เลิกซื้อของใช้เงินผ่อน
 - ค. การวางแผนใช้จ่ายอย่างเหมาะสม
 - ง. ความสามัคคีไม่ทะเลาะเบาะแว้ง

**แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อถามความคิดเห็นของนักเรียนในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แต่ละข้อเป็นข้อความสั้น ๆ เมื่อนักเรียนอ่านแล้วให้เลือกตอบตามความคิดของนักเรียนตามความเป็นจริง ซึ่งคำตอบของนักเรียนไม่มีการตัดสินว่าผิดหรือถูก ดังนั้นขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี คำตอบที่ได้นั้นถือว่าเป็นความลับที่จะนำผลรวมไปใช้ในการวิจัยทางวิชาการเท่านั้น นอกจากนี้ความคิดของนักเรียนยังเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมด้วยและแบบสอบถามนี้ไม่มีผลต่อการเรียนหรือคะแนนของนักเรียนแต่ประการใด

2. วิธีการตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบครอบ กับข้อความที่เกี่ยวข้องทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เมื่อนักเรียนตัดสินใจได้แล้วให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในว่างทางขวามือที่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด ในข้อใดข้อหนึ่ง จะมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นอย่างยิ่งเพราะข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนอย่างยิ่ง
เห็นด้วย	แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากเพราะข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
ไม่แน่ใจ	แสดงว่านักเรียนไม่แน่ใจกับข้อความนั้นมากเพราะข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
ไม่เห็นด้วย	แสดงว่านักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเพราะข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	แสดงว่านักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นอย่างยิ่งเพราะข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนอย่างยิ่ง

3. ข้อควรระวัง

3.1 ทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับข้อที่อ่านในแบบสอบถามข้อหนึ่ง ๆ นักเรียนทำเครื่องหมายได้เพียงช่องเดียวเท่านั้น

3.2 ขอให้ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบถ้วนทุกข้อ

**แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	ข้าพเจ้ามีความพร้อมเสมอในการเรียนสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
2	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินในการ เรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
3	ถ้าข้าพเจ้าเลือกได้จะไม่เรียนสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
4	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น เมื่อเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
5	ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการ เรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ มากกว่านั่งฟังเพียงอย่างเดียว					
6	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
7	ข้าพเจ้าชอบตอบคำถามของครูผู้สอนสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาฯ อยู่เสมอ					
8	การเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ทำให้ข้าพเจ้าเสียเวลา อย่างมาก					
9	ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรมกลุ่มในการเรียน การสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
10	ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรมอภิปรายกลุ่ม และรายงานหน้าชั้นเรียนในสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11	การเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกอยากให้ หมดเวลาเร็ว ๆ					
12	ข้าพเจ้าชอบบรรยากาศการเรียนการสอน สาระสังคมศึกษาฯ					
13	ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าหรือกลัวในการตอบ คำถามของครู สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
14	สื่อการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ไม่ได้ช่วยให้ข้าพเจ้าเรียนรู้ ได้ดีขึ้น					
15	การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ช่วยฝึกให้ข้าพเจ้าสามารถค้นคว้าหาความรู้ ด้วยตนเอง					
16	ความรู้ที่ได้จากการเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ไม่สามารถช่วยให้ข้าพเจ้า สามารถพัฒนาตนเองได้					
17	ข้าพเจ้ารู้สึกง่วงนอนทุกครั้งในการเรียน การสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
18	การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ มีประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อข้าพเจ้า					
19	สื่อการสอนที่ครูนำมาใช้ช่วยให้ข้าพเจ้า เรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ได้มากขึ้น					
20	การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจวิธีปฏิบัติตน ให้เหมาะสมและมีคุณธรรม					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
21	ข้าพเจ้าคิดว่าการประเมินผลการเรียน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ มีความชัดเจน					
22	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่มีอิสระเมื่อเรียนสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
23	ข้าพเจ้ารู้สึกกระตือรือร้นที่จะเรียนสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาฯ					
24	ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจครูผู้สอน ที่เปิดโอกาส ให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
25	ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาเพราะเนื้อหาเข้าใจยาก					
26	การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ สอนให้ข้าพเจ้าเป็นพลเมืองดีตาม วิถีประชาธิปไตย					
27	ข้าพเจ้าคิดว่าไม่สามารถเรียนสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ได้ดี					
28	ข้าพเจ้าคิดว่าสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ มีประโยชน์น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับวิชาอื่น ๆ					
29	การเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ช่วยฝึกให้ข้าพเจ้ารู้จักคิดอย่างรอบคอบ					
30	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ ช่วยให้เราใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายสุภชัย สมนวน
วัน เดือน ปี เกิด	13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	125/1 ถนนบางแสนล่าง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20130
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2547- ปัจจุบัน	อาจารย์ โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	การศึกษาระดับบัณฑิต (สังคมศึกษา) เกียรตินิยมอันดับ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2549	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2555	การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
รางวัลหรือทุนวิจัย	ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา